

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

**Právní a ekonomické aspekty řízení neziskových sportovních
organizací v ČR ve srovnání se zahraničím**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

doc. Ing. Eva Čáslavová, CSc.

Vypracovala:

Bc. Alžběta Novotná

Praha 2018

Prohlašuji, že jsem závěrečnou diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....

podpis diplomanta

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Za odborné konzultace a vedení diplomové práce děkuji paní doc. Ing. Evě Čáslavové, CSc. Dále bych ráda poděkovala své rodině za podporu a trpělivost, kterou mi projevila při tvorbě této práce.

Abstrakt

Název: Právní a ekonomické aspekty řízení neziskových sportovních organizací v ČR ve srovnání se zahraničím

Cíle: Cílem práce je porovnání podstatných právních a ekonomických aspektů řízení neziskových sportovních organizací v ČR a na Slovensku. Podpůrným cílem je popis současného stavu fungování vybraných neziskových sportovních organizací v ČR a SR.

Metody: K dosažení cílů je využita metoda analýzy dokumentů a metoda komparace. Metoda analýzy dokumentů je aplikována na popis současné podoby právních a ekonomických aspektů řízení neziskových sportovních organizací v ČR a na Slovensku. Metodou komparace je prostřednictvím zvolených srovnávacích kritérií porovnávána situace neziskových sportovních organizací v obou těchto zemích.

Výsledky: V závěrečné části práce jsou z pohledu právních a ekonomických aspektů řízení popsány podobnosti a odlišnosti mezi neziskovými sportovními organizacemi typu spolku v ČR a typu občanského sdružení v SR. Výsledkem práce je jednak určení silných stránek fungování neziskových sportovních organizací v ČR a v SR a zároveň doporučení pro zavedení změn v obou těchto zemích.

Klíčová slova: neziskový sektor, nezisková sportovní organizace, občanské sdružení, spolek, komparace

Abstract

Title: Legal and economic aspects of management of non-profit sports organizations in the Czech Republic compared to other country

Objectives: The aim of the thesis is to compare the important legal and economic aspects of management of non-profit sport organizations in the Czech Republic and Slovakia. The subsidiary objective is to describe the current state of functioning of selected non-profit sports organizations in the Czech Republic and the Slovak Republic

Methods: In order to achieve the objectives the method of document analysis and the comparison method is used in this thesis. The method of document analysis is applied to describe the current form of legal and economic aspects of management of non-profit sports organizations in the Czech Republic and Slovakia. The comparative method is used through selected comparative criterias to draw a comparison between the situation of non-profit sports organizations in both countries.

Results: In the final part of the thesis the similarities and differences between non-profit sport organizations of the type of association in the Czech Republic and type of civic association in the Slovak Republik are described from the point of view of legal and economic aspects of management. The results of the final thesis consist of defining the strengths of the functioning of non-profit sport organizations in the Czech Republic and the Slovak Republic, as well as recommendations for introducing changes in these two countries.

Keywords: non-profit sector, non-profit sport organization, civil association, an association, comparison

Obsah

1	ÚVOD.....	11
2	CÍLE A ÚKOLY PRÁCE	12
2.1	Úkoly.....	12
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	13
3.1	Neziskový sektor.....	13
3.1.1	Vymezení neziskového sektoru.....	13
3.1.2	Nezisková organizace.....	15
3.1.3	Funkce neziskového sektoru	16
3.1.4	Neziskový veřejný sektor	17
3.1.5	Neziskový soukromý sektor	17
3.1.6	Neziskové sportovní organizace.....	19
3.2	Právní aspekty neziskového sektoru	19
3.2.1	Právní formy neziskových sportovních organizací	19
3.2.2	Legislativní vymezení neziskových sportovních organizací.....	20
3.3	Ekonomické aspekty neziskového sektoru.....	21
3.3.1	Financování neziskových organizací.....	21
3.3.2	Zdroje financování neziskových sportovních organizací.....	22
3.3.3	Daně neziskových sportovních organizací	23
4	METODOLOGIE PRÁCE	25
4.1	Metoda analýzy dokumentů	25
4.2	Metoda komparace	25
5	ANALYTICKÁ ČÁST.....	27
5.1	Historie neziskového sportu před rozpadem ČSR	27
5.2	Historie neziskového sportu po rozpadu ČSR	30

5.3	Zákony vázané na sportovní organizaci typu spolek v ČR.....	32
5.4	Zákony vázané na sportovní organizaci typu občanské sdružení v SR	33
5.5	Určení srovnávacích kritérií.....	34
5.6	Kritérium náročnosti založení organizace.....	36
5.6.1	Vymezení spolku v ČR a náročnost jeho založení.....	36
5.6.2	Vymezení občanského sdružení v SR a náročnost jeho založení....	38
5.7	Kritérium vymezení orgánů neziskové sportovní organizace.....	41
5.7.1	Organizační struktura spolku v ČR.....	41
5.7.2	Organizační struktura občanského sdružení v SR.....	42
5.8	Kritérium počtu neziskových sportovních organizací.....	44
5.8.1	Počty organizací s právní formou spolek v ČR.....	44
5.8.2	Počty organizací s právní formou občanské sdružení v SR.....	47
5.9	Kritérium daně z příjmů.....	50
5.9.1	Daň z příjmů spolků v ČR.....	50
5.9.2	Daň z příjmů občanských sdružení v SR.....	53
5.10	Kritérium ostatních daní.....	54
5.10.1	Daň z přidané hodnoty v ČR.....	55
5.10.2	Daň z nemovitých věcí v ČR.....	55
5.10.3	Daň z nabytí nemovitých věcí v ČR.....	56
5.10.4	Daň silniční v ČR.....	56
5.10.5	Daň z přidané hodnoty v SR.....	57
5.10.6	Daň z nemovitostí v SR.....	58
5.10.7	Daň z nabytí nemovitých věcí v SR.....	58
5.10.8	Daň silniční v SR.....	59
5.11	Kritérium příjmů z veřejných zdrojů.....	60
5.11.1	Příjmy sportovních organizací z veřejných zdrojů v ČR.....	60

5.11.2	Příjmy sportovních organizací z veřejných zdrojů v SR.....	66
5.12	Kritérium příjmů z vlastních zdrojů	71
5.12.1	Financování sportovních organizací z vlastních zdrojů v ČR.....	72
5.12.2	Financování sportovních organizací z vlastních zdrojů v SR	73
6	SROVNÁNÍ PRÁVNÍCH A EKONOMICKÝCH ASPEKTŮ ŘÍZENÍ VYBRANÝCH ORGANIZACÍ.....	75
6.1	Srovnání náročnosti založení organizace	75
6.2	Srovnání vymezení orgánů neziskové sportovní organizace	77
6.3	Srovnání počtu neziskových sportovních organizací v ČR a SR.....	80
6.4	Srovnání daně z příjmů neziskových organizací v ČR a SR.....	84
6.5	Srovnání dalších daní neziskových organizací v ČR a SR	87
6.5.1	Daň z přidané hodnoty	87
6.5.2	Daň z nemovitých věcí.....	88
6.5.3	Daň z nabytí nemovitých věcí.....	88
6.5.4	Daň silniční.....	88
6.6	Srovnání příjmů sportovních organizací z veřejných zdrojů	89
6.6.1	Financování sportovních organizací ze státního rozpočtu	90
6.6.2	Financování z rozpočtů územně samosprávních celků	91
6.6.3	Jiné příjmy z veřejných zdrojů	92
6.7	Srovnání příjmů sportovních organizací z vlastních zdrojů.....	93
7	DISKUSE	96
8	ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ	98
	REFERENČNÍ SEZNAM.....	100
	SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ.....	111
	SEZNAM PŘÍLOH.....	113

Seznam použitých zkratk

ARES–Administrativní registr ekonomických subjektů

CVNS – Centrum pro výzkum neziskového sektoru

ČOS-Česká obec sokolská

ČOV – Český olympijský výbor

ČR – Česká republika

ČSOV – Československý olympijský výbor

ČSR – Československá republika

ČSTV – Český svaz tělesné výchovy

ČSÚ – Český statistický úřad

ČUS – Česká unie sportu

DPH – Daň z přidané hodnoty

MFSR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MŠVVŠ – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MVSR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

NACE – Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes

NNO – Nestátní nezisková organizace

NO – Nezisková organizace

NS – Neziskový sektor

NSO – Nezisková sportovní organizace

OS – Občanské sdružení

RVNNO – Rada vlády pro nestátní neziskové organizace

SOV – Slovenský olympijský výbor

SR – Slovenská republika

ŠÚSR – Štatistický úrad Slovenskej republiky

ÚčPS – Učená právnická společnost

ÚSC – Územní samosprávný celek

VPP – Veřejně prospěšný poplatník

VÚC – Vyšší územní celek

1 ÚVOD

Neziskové sportovní organizace mají ve společnosti dlouhodobě velký význam a své místo. Sportovní odvětví je prolínáno nejistotou a nepředvídatelností výsledku, což ho činí atraktivním. Atraktivním je jak pro diváky, tak pro přímé účastníky – hráče, trenéry, manažery atd. Sport je lákavým pro děti, které se rády hýbou, a kterým prospívá jak po fyzické, tak po psychické a osobnostní stránce. Děti a mládež bývají i častými členy právě neziskových sportovních organizací, jejichž primárním účelem není zisk, ale sportovní nebo se sportem související činnost.

Tak jako i jiné právnické osoby musí neziskové sportovní organizace dodržovat zákony země, ve které vznikly, což jsou v případě této práce zákony České a Slovenské republiky. Před rozpadem Československa vznikala převážná část sportovních organizací podle velmi stručného zákona o sdružování občanů. Zatímco na Slovensku platí tento zákon stále, v ČR ho nahradil občanský zákoník, který pro neziskové organizace přinesl mnoho změn. Za více jak čtvrtstoletí došlo v obou zemích i k mnoha dalším změnám, které mají vliv na současnou podobu sportovního prostředí v ČR i SR. Velkou výzvou je pro každou neziskovou organizaci zajišťování prostředků pro svůj provoz. V ČR i SR existují různé možnosti, jak získat finance pro činnost neziskových sportovních organizací. Část prostředků je možné získat z veřejných zdrojů, část si musí organizace vytvořit svépomocí. Na hospodaření neziskových organizací mají vliv i daně a potažmo úlevy na daních, které stát těmto organizacím poskytuje.

Jednotlivé právní a ekonomické aspekty řízení neustále ovlivňují chod neziskových sportovních organizací a hrají důležitou roli nejen pro všechny, kteří tyto organizace zakládají nebo je řídí, ale i pro všechny členy, kteří jsou ve sportovních organizacích sdružováni. Proto je nutné mít o těchto aspektech dobrý přehled nejen při zakládání neziskové sportovní organizace, ale i při každodenním řízení organizace, a to zejména proto, že právní i ekonomická situace se často mění a nezisková sportovní organizace musí být schopná tyto změny zaregistrovat a reagovat na ně. Smyslem této práce je tak popsání aktuálních právních a ekonomických aspektů řízení neziskových sportovních organizací v ČR a na Slovensku, které mají na chod neziskových organizací ve sportu podstatný vliv a zároveň srovnání těchto aspektů u neziskových sportovních organizací v ČR a neziskových sportovních organizací v SR.

2 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

Hlavním cílem diplomové práce je porovnání vybraných aspektů řízení neziskových sportovních organizací v České republice a na Slovensku. Podpůrným cílem je potom popis fundamentálních právních a ekonomických aspektů řízení neziskových sportovních organizací ve zvolených zemích. Pro teoretické vymezení této problematiky poslouží zejména legislativní dokumenty a publikace věnující se neziskovému a neziskovému sportovnímu sektoru.

2.1 Úkoly

Pro dosažení splnění cílů této práce jsou vymezeny následující úkoly:

- nastudování odborné literatury zaměřené na neziskové a neziskové sportovní organizace
- nastudování českých a slovenských zákonů věnujících se neziskovému prostředí sportu
- přiblížení historického vývoje neziskového sportovního prostředí v každé ze zvolených zemí
- určení srovnávacích kritérií
- popsání jednotlivých právních a ekonomických aspektů řízení sportovních neziskových organizací
- komparace zvolených kritérií mezi neziskovým sportovním sektorem v České republice a na Slovensku

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

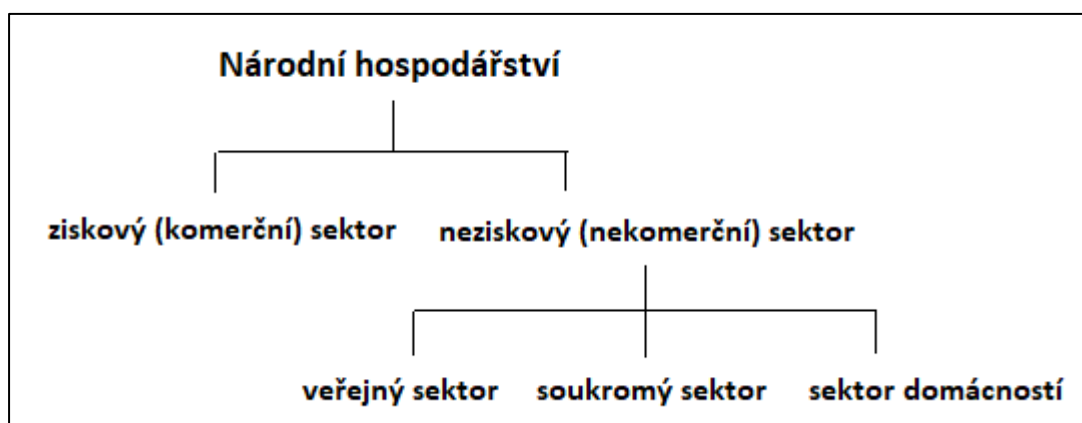
3.1 Neziskový sektor

Neziskový sektor je už delší dobu součástí společnosti. Se zvyšujícím se zájmem výzkumníků je teoreticky přibližován i širší veřejnosti a roste jeho význam. Přes veškerý výzkum je ale stále poměrně nedostatečně definován a vymezen, což způsobuje i problémy v oblasti mezinárodního srovnání. V této kapitole budou dále popsány pojmy neziskový sektor a nezisková organizace, vymezeny funkce neziskového sektoru a přiblíženy podkapitoly Neziskový soukromý sektor, Neziskový veřejný sektor a Nezisková sportovní organizace.

3.1.1 Vymezení neziskového sektoru

Neziskový sektor (dále také NS) se nachází tam, kde se střetává stát, trh a domácnosti. Můžeme na něj nahlížet ze dvou pohledů: jako na „segment národního hospodářství“ a jako na „prvek (projev) občanské společnosti“ (Bačuvčík, 2011, s. 37). Při členění národního hospodářství podle principu financování (viz obrázek 1), je NS protipólem k sektoru ziskovému (komerčnímu) a je dále členěn na veřejný sektor, soukromý sektor a sektor domácností (Rektořík, 2010, s. 13).

Obrázek 1 Členění národního hospodářství podle principu financování

Zdroj: Rektořík (2010)

V literatuře nacházíme NS pod různými pojmy, které se svým obsahem vzájemně překrývají. Mohou to být označení jako: „neziskové organizace, veřejný sektor, veřejné neziskové organizace, občanský sektor, nestátní neziskový sektor, soukromý neziskový sektor, nestátní neziskové organizace, soukromé neziskové organizace, třetí sektor,

organizace třetího sektoru, také dobrovolné či dobrovolnické organizace a nevládní sektor či nevládní organizace“ (Bačuvčík, 2005, s. 41). Pro představu o komplikovanosti vymezení NS budou na následujících řádcích hlavní z těchto termínů blíže popsány.

Občanský sektor

Občanský sektor je charakterizován následujícími rysy: spontánnost, rozmanitost, veřejný zájem a občanské prostředí. Na základě těchto rysů může být předložena jeho definice, kde *„občanský sektor je spontánní a vždy dílčí sebe-organizace individualizované společnosti okolo veřejných zájmů“ (Sokol, 2011).*

Třetí sektor

Pojem třetí sektor se objevuje v ekonomii ve snaze popsat oblast, která se ve společnosti utváří vedle státu a trhu. Tedy neziskový sektor, který v sobě zahrnuje vše, co se nedá zařadit do prvních dvou zmíněných sektorů. V čtyřsektorovém modelu se zvláště, vedle těchto tří sektorů, vymezuje ještě čtvrtý sektor – sektor domácností (Rosenmayer, 2005). Dále jsou uvedeny čtyři nevýhody používání označení „třetí sektor“ pro neziskový sektor (Skovajsa, 2010, s. 32):

- 1) z obsahového hlediska není sektor pozitivně vymezen,
- 2) může být zaměňován s ekonomickým pojmem „terciární sektor služeb“,
- 3) označení „třetí“ naznačuje nižší důležitost a zbytkovost oproti předchozím dvěma sektorům,
- 4) termín jako takový není srozumitelný širší veřejnosti.

Dobrovolnický sektor

Dobrovolnictví je jedním ze základních a neodmyslitelných atributů, které spoluvytváří neziskový sektor. Dobrovolníci hrají v neziskovém sektoru nezanedbatelnou roli a jen díky nim je umožněn chod mnoha neziskových organizací. Termínem „dobrovolnický sektor“ (v angličtině „voluntary sector“) je NS označován zejména ve Velké Británii (Salamon a Anheier, 1997) a také v USA (Skovajsa, 2010).

Nevládní sektor

Pojem nevládní sektor se profiluje z anglického pojmu „non–governmental sector“. Pro chápání neziskového sektoru v ČR je to ale poměrně nešťastně zvolený překlad. Přesnější by mohl být výraz „nestátní“, tak aby v sobě nezahrnoval kromě vlády i soubor

všech státních institucí a politik. Zároveň je tento termín nevhodný i z obsahové stránky, neboť nevyklučuje přiřazení i komerčně orientovaných soukromých subjektů (Skovajsa, 2010).

I samotný pojem „neziskový sektor“ není přijímán bez výtek. Mylně může někomu asociovat, že neziskové organizace nemohou dosahovat zisku. Z tohoto pohledu by mohlo být lepší označení not-for-profit, které by do češtiny trochu kostrbatě mohlo být přeloženo jako organizace „nezaměřené na zisk“ (Haken, 2005).

Nahlížíme-li na neziskový sektor z širšího pohledu, jsou do NS přiřazovány veškeré organizace založené za jiným účelem, než dosahování zisku a to například „*politické strany, odbory, akademická půda, cechy, zájmová sdružení právnických osob, družstva, komory, profesní svazy a různé příspěvkové organizace*“. V úzkém pojetí, vyjímajíce tyto organizace veřejného sektoru, hovoříme o „*nestátních neziskových organizacích*“. (Haken, 2005, s. 10). O nestátních neziskových organizacích (NNO) bude více pojednáno v podkapitole 3.1.5.

Výše popsané sektory spojuje zejména jejich primární cíl, tj. „*přímé dosažení užitku*“ (Dohnalová, 2005, s. 5). Tím se výrazně odlišují od organizací v ziskovém sektoru, kde je hlavním cílem maximalizace zisku ve finančním vyjádření. I v neziskových organizacích běžně dochází k dosahování zisku, nicméně tento je investován zpět do organizace k jejímu dalšímu rozvoji, potažmo ke zlepšení její činnosti, produktu či služeb a nikoli k finančnímu či majetnému obohacení vlastníků či zaměstnanců.

3.1.2 Nezisková organizace

Neziskový sektor je tvořen neziskovými organizacemi (dále NO), které jsou vymezeny jako organizace, které „*nevytvářejí zisk k přerozdělení mezi své vlastníky, správce nebo zakladatele. Zisk sice mohou vytvořit, ale musí ho zase vložit zpět do rozvoje organizace a plnění jejího poslání*“ (Neziskové organizace, nedatováno).

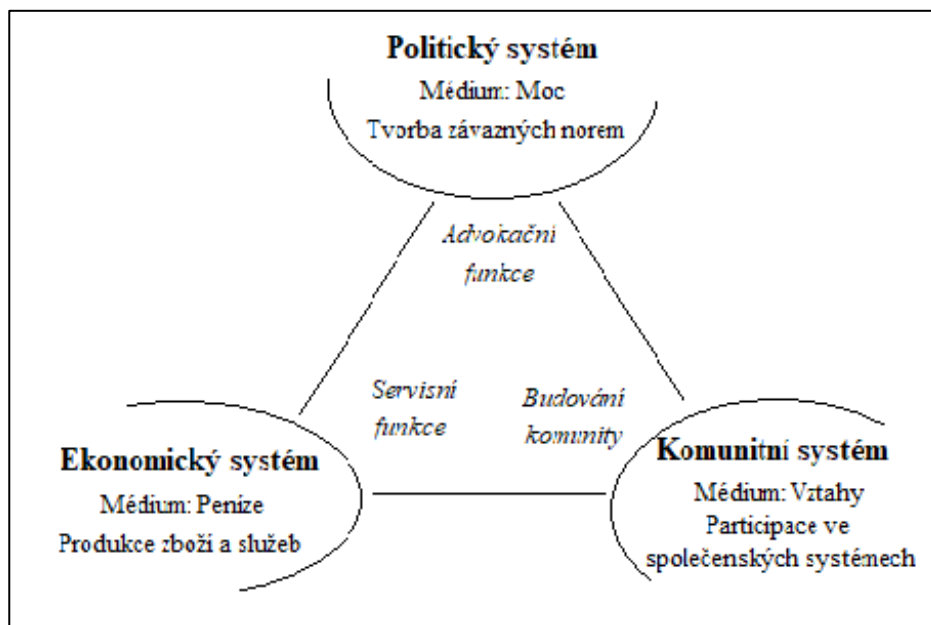
Tradice, ale i právní vymezení se u neziskových organizací mohou v různých zemích lišit. Náročnost pro mezinárodní srovnání NS je dáno i odlišnou terminologií, která je mnohdy nepřesně užívaná neodbornou společností, a jednotlivé pojmy vztahující se k NS jsou teprve přesněji vymezovány. Pro pochopení složitosti terminologie neziskových organizací můžeme nahlédnout do přílohy 1, kde jsou porovnány pojmy užívané v českém a anglickém jazyce (Skovajsa, 2010).

3.1.3 Funkce neziskového sektoru

Funkce neziskového sektoru mohou být různorodé, což vychází i z rozmanitosti zaměření neziskových organizací. V publikaci *Neziskové organizace a jejich funkce v demokratické společnosti* (Pospíšil aj., 2009) jsou shrnuty funkce neziskových organizací, které se objevují v literatuře: servisní funkce, advokační funkce (funkce prosazování zájmů), expresivní funkce (funkce strážce hodnot, reprezentační funkce), charitativní funkce, filantropická funkce, inovační funkce a budování komunity (pospolitost, sociální kapitál).

Podle Pospíšila aj. (2009) vychází koncepce funkcí ze sumy všech komunikací (společnosti) a nikoli z interakce mezi organizací a jedincem či jinými organizacemi. Na základě této myšlenky se autoři zmíněné publikace snaží přiřadit NO v neziskovém sektoru k funkčně specifikovaným makroúrovním, jimiž jsou: subsystém ekonomiky, subsystém politiky a subsystém komunit.

Obrázek 2 Funkce neziskových organizací jako přispěvatelů do společenských subsystémů

Zdroj: Autorka podle Pospíšil aj. (2009, s. 10)

V rámci zmíněných subsystémů jsou vymezeny následující tři funkce neziskových organizací (viz obrázek 2):

Poskytování služeb (servisní funkce)

- tj. dochází k distribuci zboží a služeb NO, které příjemce či jiný soukromý/veřejný subjekt může ocenit peněžně nebo zaplatit nějakým

jiným způsobem. Pozitivní externalita těchto služeb, zpravidla prodejných na trhu, přitom často dosahují stejné či vyšší důležitosti než služba samotná.

Prosazování zájmů (advokační funkce)

- Prostřednictvím formálního připomínkování legislativy a exekutivních procesů, neformálního lobování či PR kampaně zaměřené na aktivizaci veřejnosti mají NO možnost se zapojit do veřejné a politické diskuse, politického rozhodování případně do výkonu vládnutí.

Budování komunity

- Poslední funkce je zaměřená na budování a kultivaci vztahů mezi jednotlivci a/nebo organizacemi. Ve výsledku je dosahováno posilování daných skupin či podpory sociální inkluze a integrace (Pospíšil aj., 2009).

3.1.4 Neziskový veřejný sektor

Veřejný nebo také státní či vládní neziskový sektor je tvořen neziskovými organizacemi, které jsou zřízeny na některé úrovni veřejné správy (obec, region, stát) za účelem realizace výkonu veřejné správy. V ČR se v současnosti jedná zejména o příspěvkové organizace (Škarabelová, 2002). Tyto organizace mají jako hlavní cíl dosažení přímého užítka prospěšného pro společnost. K naplnění cíle zpravidla získávají prostředky z veřejných zdrojů, a to bez očekávání dosažení zisku (Boukal, 2009).

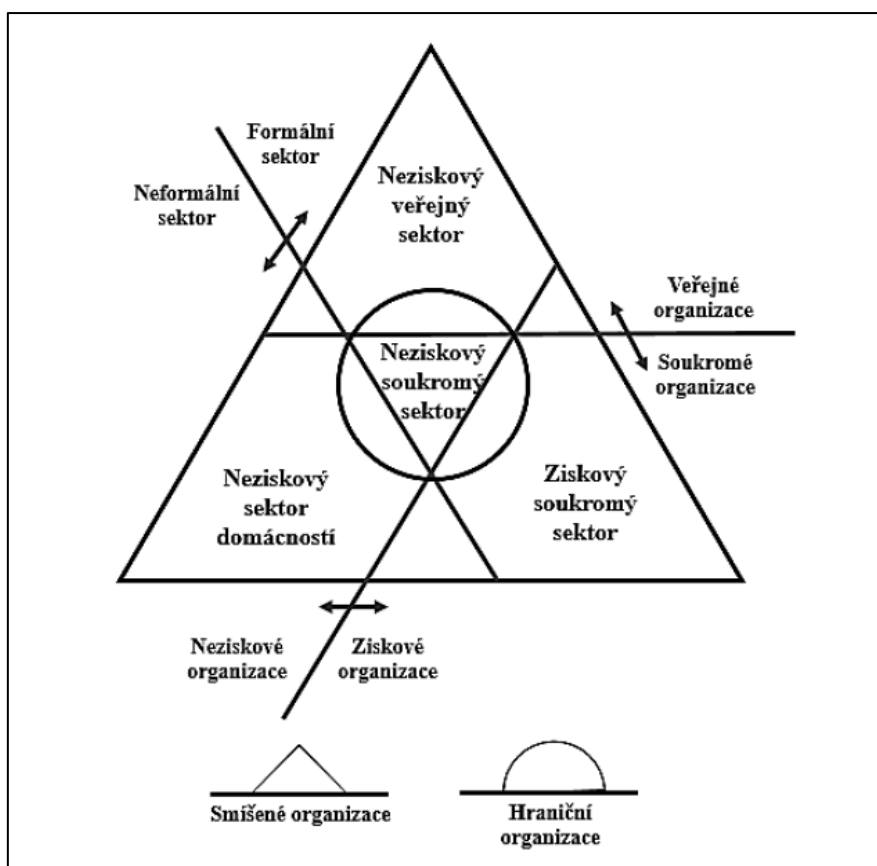
3.1.5 Neziskový soukromý sektor

Podle tří kritérií (kritérium financování provozu a rozvoje, kritérium vlastnictví, kritérium míry formalizace) rozděluje Victor A. Pestoff národní hospodářství na čtyři sektory: **ziskový soukromý sektor, neziskový veřejný sektor, neziskový soukromý sektor, neziskový sektor domácností**. Vzniklé schéma (viz obrázek 3) je označováno jako tzv. welfare triangle a díky němu máme možnost nejen zařadit nestátní (soukromý) neziskový sektor v rámci národního hospodářství, ale i charakterizovat organizace, které do jednotlivých sektorů trojúhelníku spadají. Kritéria jsou ve schématu znázorněna přímkami, které procházejí trojúhelníkem a vymezují jednotlivé sektory na: formální – neformální, ziskový – neziskový a veřejný – soukromý (Rosenmayer, 2005).

Mezi všemi třemi přímkami vzniká uprostřed prostor (vyznačený kružnicí), kterým je vymezen neziskový soukromý sektor. Na rozdíl od zbylých sektorů je tento definován

všemi třemi kritérii. V případě že organizaci nelze zařadit do některého z ostatních tří sektorů, případně do kružnice uprostřed. V tomto případě mluvíme o negativním vymezení sektoru. Ve schématu je nechán prostor i pro takové organizace, které mají společné znaky pro dva a více sektorů. Hovoříme o tzv. smíšených či hraničních organizacích (Rosenmayer, 2005).

Obrázek 3 Členění národního hospodářství podle Victor A. Pestoff

Zdroj: Rektořík (2010, s. 16)

Jak již bylo naznačeno, určitá rozličnost terminologie neziskového sektoru značně ztěžuje pokusy o vytvoření adekvátní definice, která by zmíněný sektor souhrnně vymezila. Nicméně u nestátního neziskového sektoru se odborníci napříč zeměmi opírají o hojně využívanou definici Salamona a Anheiera (1997), kteří na nestátní neziskový sektor pohlíží jako na množinu subjektů, které jsou:

- *institucionalizované*, tzn., že přinejmenším pořádají pravidelné schůze, mají jednací řád a vykazují určitý stupeň organizační stálosti,
- *soukromé*, tj. jsou institucionálně odděleny od státu,

- *nerozdělující zisk*, tzn., že zisk nedistribuuje mezi vlastníky či zaměstnance, ale investuje zpět ve smyslu naplnění primárního cíle své organizace,
- *samosprávné*, tj. mají své vlastní řídicí procesy a nejsou řízeny vnějšími subjekty,
- *dobrovolné*, tj. zahrnují určitou smysluplnou úroveň dobrovolné účasti na aktivitách organizace či řízení jejích vztahů.

3.1.6 Neziskové sportovní organizace

Sportovní organizace je subjekt s právní subjektivitou, jehož hlavní misí je přispívat ke zvýšení účasti ve sportu a rozvíjet aktivity přímo spojené se sportem (Ferrand a McCarthy, 2009, s. 6). Byť toto vymezení explicitně nedefinuje neziskovou sportovní organizaci (NSO), je pro ni značně charakteristické. Neziskové sportovní organizace mají velmi podstatný vliv na utváření „*celkového klimatu ve sportu*“ (Hobza a Rektořík, 2006, s. 23) a jsou nedílnou součástí sportovního prostředí. Zároveň se i NSO, tak jako mnoho NO, potýkají s řadou překážek, kterým čelí ve snaze zajistit svou kontinuální existenci. Mimo financí je nejpodstatnější z nich závislost na dobrovolnících, kteří se angažují v oblasti trénování, administrativy a správy NSO. Často jsou neziskové organizace ve sportu omezeny i z hlediska velikosti zařízení a sportovišť, a mohou mít problém i s nedostatkem kvalitních lidí, kteří by organizaci řídili. Jedno z největších specifik, které se u NSO objevuje je sama přirozenost sportu, která spočívá v soutěži. Je zapotřebí, aby existovaly další kluby, týmy a organizace, které soutěž poskytnou. Aby mohly NSO rozšířit svůj „produkt“ musí s těmito subjekty úzce spolupracovat (Hoye, 2017).

3.2 Právní aspekty neziskového sektoru

3.2.1 Právní formy neziskových sportovních organizací

Výběr právní formy je beze sporu velmi důležitým krokem vzniku každé organizace, nezávisle na tom, zda se jedná o organizaci ziskovou či neziskovou, ve sportovním či jiném prostředí. Vhodnou právní formu je třeba promyslet s ohledem na to, že případná změna právní formy je v praxi velmi komplikovaná. Zajímavý pohled na přednosti a slabiny ziskových i neziskových organizací ve sportu přináší studie Nowy aj. (2015), ve které jsou na příkladu německých jezdeckých klubů popisovány rozdíly v organizační výkonnosti u odlišných právních forem, které tyto kluby mají. Obdobnému srovnání právních forem sportovních organizací se Cieśliński a Perechuda (2015) věnují

z finančního a organizačního pohledu na příkladu polských fotbalových klubů. Šedivý a Medlíková (2011, s. 24) uvádějí skutečnosti, které hrají roli při výběru právní formy neziskových organizací:

1. možnosti vlivu zakladatelů na další fungování organizace
2. způsob rozhodování v organizaci – statutární a výkonné orgány
3. způsob řízení organizace
4. přístup k veřejným zdrojům financí
5. přístup k soukromým zdrojům financí
6. daňové úpravy a výhody
7. účetní systém organizace
8. možnosti podnikání formou vedlejší činnosti (mimo poslání)
9. transparentnost organizace

Výše vypsané bezesporu ovlivňuje rozhodování i ve sportu. Sport je ale oproti jiným odvětvím působících v neziskovém sektoru poměrně specifickým, a to především i svou propojeností se ziskovými sportovními organizacemi. Ve sportovním prostředí je nezbytné při výběru vhodné právní formy pro organizaci zvažovat i následující tři aspekty (Němec a Němec, 2009):

- konkrétní lokální podmínky
- popularitu sportu
- hlavní charakteristiky sportovního klubu (struktura a velikost příjmů) ve vztahu k platné daňové legislativě

Jako hlavní faktor rozhodování o právní formě sportovního klubu určují autoři článku (Němec a Němec, 2009), na základě zkoumání slovenských sportovních klubů, rozpočet a strukturu příjmů. Po zvážení výše vypsanych skutečností, obeznámení se s typy právních forem neziskových organizací v daném státě a vymezení poslání organizace by nemělo činit velké obtíže vybrat vhodnou právní formu pro danou neziskovou sportovní organizaci.

3.2.2 Legislativní vymezení neziskových sportovních organizací

Neziskové organizace bývají zpravidla vymezeny v zákonech dané země. Právní rámec určuje zejména základní pravidla pro založení a fungování jednotlivých typů neziskových

organizací. Vymezuje mimo jiné: vznik organizace, cíle organizace, organizační strukturu, podmínky členství, zánik organizace apod. (Zákon č. 89/2012 Sb.). Neziskové sportovní organizace se běžně řídí daňovými zákony, zákoníkem práce a dalšími právními ustanoveními, tak jako další organizace vznikající v jiných odvětvích ekonomiky. V řadě zemí je samostatně ustanoven zákon o sportu. Sport v zemích EU mimo zmíněné navíc podléhá důležitým aspektům právních předpisů EU jako například „*zákaz národnostní diskriminace, ustanovení týkající se občanství Unie a rovnost mezi muži a ženami v zaměstnání*“ (Evropská komise, 2007, s. 13.) Určitý náhled na legislativní rámec, financování a strukturu sportu přináší Rada Evropy, která vydala publikaci srovnávající prostředí sportu ve 20 evropských zemích (Chaker, 2004). Legislativa jednotlivých typů neziskových sportovních organizací bude podrobněji popsána v dalších kapitolách této práce.

3.3 Ekonomické aspekty neziskového sektoru

3.3.1 Financování neziskových organizací

Každá organizace si musí hlídat svou bilanci příjmů a výdajů, tak aby byla schopná zajistit svou činnost a dosáhnout svých cílů. Stejskal aj. (2012, s. 94–99) popisují základní obecné principy financování neziskových organizací:

Vícezdrojovost

Vícezdrojovost sleduje za cíl snížit závislost NO na jednom zdroji a předejít tak případným komplikacím při jeho ztrátě, či selhání. Využívání více zdrojů je často i požadavkem externích dárců (donátorů), kteří nemají zájem pokrýt celkové náklady a přejí si, aby byl projekt či činnost organizace spolufinancován i z dalších (vlastních) zdrojů.

Samofinancování a fundraising

Samofinancování je způsob získávání finančních i nefinančních zdrojů pro svou činnost, a to buď pomocí vlastních kapacit, nebo z vnějšího prostředí. Samofinancovat se organizace může například prostřednictvím prodeje vlastních výrobků a služeb, příjmů z hmotného a nehmotného majetku, členských příspěvků apod. Zajištění příjmů vlastní činností zvyšuje finanční stabilitu a nezávislost organizace, vždy ale musí být dbáno na to, aby výdělečná činnost nepřesáhla původní poslání dané organizace.

V neziskovém sektoru existuje pro tuto oblast specifický způsob získávání zdrojů, který je označován jako fundraising. Je založen na principu oslovování dárců a vytváření s nimi partnerské či vzájemně korektní vztahy. Výsledkem vybudovaných vztahů mohou být pro neziskovou organizaci finanční prostředky, hmotné a nehmotné dary, nebo případně dobrovolnická práce, know-how, informace, věcné dary a další.

Neziskovost

Pro získávání vnějších zdrojů je pro neziskovou organizaci nezbytné dosáhnout určitého pozitivního vnímání a důvěry veřejnosti. Těchto hodnot společně s dobrým jménem lze dosáhnout nejlépe transparentností hospodaření a zpřístupňováním informací zainteresovaným subjektům. Při ztrátě zmíněných hodnot se výrazně sníží schopnost získat externí zdroje.

Osvobození od daní

Osvobození od daní je ve vyspělých zemích světa všeobecně využívaný způsob, jak podpořit neziskové organizace v produkci veřejně prospěšných služeb. Buď se tento princip daňové úlevy zpravidla vztahuje na organizačně-právní formu organizací, nebo na činnosti poskytované organizací.

3.3.2 Zdroje financování neziskových sportovních organizací

Pro každou neziskovou organizaci jsou zdroje neopomenutelnou součástí každodenního fungování. Mimo personální a majetkové využívají neziskové organizace ke splnění svých cílů a poslání zejména zdroje finanční. Šedivý a Medlíková (2011, s. 40) zmiňují následující zdroje neziskové organizace:

1. příjmy z prodeje služeb a výrobků
2. individuální dárci, dobrovolníci
3. firemní dárci
4. veřejné zdroje (ministerstva, kraje)
5. nadace a nadační fondy
6. ostatní subjekty (ambasády, jiné NO, obchodní komory, zahraniční organizace)

Ve specifickém sportovním prostředí rozdělují Hobza a Rektořík (2006) zdroje na „veřejné“ a „soukromé“. Hovoříme-li o veřejných zdrojích, tak do této kategorie

řadíme: dotace ze státního rozpočtu, dotace z místních rozpočtů (krajských, městských a obecních) a financování školní tělesné výchovy. Za soukromé zdroje ve sportu potom můžeme považovat výnosy z vlastní činnosti, výdaje domácností, výnosy z reklamy, výnosy sportovních loterií a podporu podniků a institucí (Hobza a Rektořík, 2006, s. 57). Novotný (2011, s. 149) rozlišuje následující zdroje financování sportovních neziskových organizací: členské příspěvky, dary, patronáty, příspěvky municipalit, příspěvky od zastřešující sportovní organizace, dotace od vlády (státu), vstupné na sportovní akce, startovné, úroky z uložených vkladů. Kromě těchto zdrojů uvádí Novotný (2011, s. 150) i zdroje financování z tzv. „*doplňkových činností*“. V tomto případě se jedná například o sponzorské příspěvky, drobné klubové suvenýry, upomínkové předměty se symbolikou klubu, nájemné z klubových sportovních zařízení, klubové restaurace a ubytovací zařízení atd.

Při zkoumání zdrojů neziskových organizací je třeba vyzdvihnout i významný nefinanční zdroj, kterým je dobrovolnická práce. „*Dobrovolnictví je možné definovat jako výkon samostatné činnosti, bez nároku na odměnu, kterou člověk vykonává ve prospěch společnosti*“ (Stejskal aj. 2012, s. 46). Pro organizaci, jak uvádí Novotný a Lukeš (2008, s. 107–08), jsou dobrovolníci levným zdrojem práce, mají vliv na poslání, zlepšují image organizace, přináší nového ducha a nadšení, jsou pro organizaci zdrojem zpětné vazby a vytváří dobré jméno organizace. Mimo to na dobrovolníky lze pohlížet i jako na kontakty a zdroj uchazečů o práci. Ekonomický přínos dobrovolníků pro neziskové organizace je značný, ale vzhledem k tomu, že dobrovolníci a jejich odvedená práce zpravidla nejsou vedeni v podrobných statistikách, neumíme jejich ekonomický přínos organizaci vyčíslit (Nová aj., 2016, s. 183).

3.3.3 Daně neziskových sportovních organizací

V Evropské unii se daně zpravidla platí v dané členské zemi (nikoli podle území) a jednotlivé státy mají svá pravidla pro daňovou politiku. I organizace neziskového sektoru mají povinnost platit daně. Jako poplatníci platí daň z přidané hodnoty, ale mohou se jich týkat i další daně, jako např.: daň z příjmu právnických osob, daň z nemovitostí, daň dědická, daň darovací, daň silniční a další (Stejskal aj., 2012, s. 144). Neziskové organizace nicméně bývají od daní zčásti či zcela osvobozeny. Závisí to bezesporu na daňovém systému každého státu, ale také na činnostech a charakteru dané neziskové

organizace. Při poskytování úlev na daních jsou sledovány tři toky finančních prostředků z a do neziskové organizace (Stejskal aj., 2012, s. 98):

1. osvobození finančních toků neziskové organizace od daní (tzv. tax exemption)
2. úlevy na daních neziskovým organizacím (tzv. tax credit)
3. úlevy na daních přispěvatelům (tzv. tax benefit).

Uřčitá daňová zvýhodnění (například možnost snížit si základ daně o určitou částku) mohou být brána i jako finanční zdroj neziskových organizací (Stejskal aj., 2012).

4 METODOLOGIE PRÁCE

Pro potřeby této práce byly využity dvě metody: metoda analýzy dokumentů a metoda komparace. Pomocí metody analýzy dokumentů je zpracována hlavní část této práce. Metoda komparace pak byla využita v závěru práce při porovnávání neziskových sportovních organizací u nás a v zahraničí.

4.1 Metoda analýzy dokumentů

Při zpracovávání již existujících neboli sekundárních dat je hojně využívána metoda analýzy. Analýza se řadí mezi obecně teoretické vědní metody společně se syntézou, indukcí, dedukcí, komparací, specifikací a modelováním. Ochrana (2009, s. 19) uvádí, že analýza je „*detailed prozkoumání a vysvětlení jednotlivých složek daného problému*“. Podle Hendla (2012a, s. 204) rozlišujeme dokumenty, které analyzujeme na:

- osobní dokumenty (dopisy, deníky, rodinné fotografie, videonahrávky)
- úřední dokumenty (výroční zprávy, zápisy ze schůzí, vyhlášky)
- archivní data (seznamy zaměstnanců, rozpočty firmy, statistické údaje)
- výstupy masových médií (noviny, časopisy, televizní a ohlasové programy)
- virtuální data (internetové stránky, internetová pošta, internetové diskuse)
- předmětná data (sociální trendy, zvyky a typy chování).

Pro potřeby této práce byly k analyzování použity zejména úřední dokumenty a informace uvedené na jednotlivých webových stránkách českých a slovenských ministerstev. Dále autorka vycházela z archivních dat poskytnutých statistickými úřady. Velmi podstatným zdrojem informací jsou pro tuto práci i zákony vztahující se na fungování neziskových sportovních organizací.

4.2 Metoda komparace

Jednou z nejpoužívanějších metod ve vědě je metoda komparace, neboli metoda srovnávání. Tato metoda umožňuje porovnat dva a více jevů, či objektů a to na základě stanovení shod a rozdílů mezi nimi. Kovář (1971, s. 12) uvádí, že při srovnávání „*porovnáваме výsledky dvou, nebo více pozorování a vyvozujeme z toho závěry*“. Prostý postup komparace zahrnuje výběr a definici předmětu komparace, určení cílů komparace a vytvoření komparačních kritérií. Předmět (problém) nejprve

charakterizujeme a v ideálním případě rozdělíme do více otázek, které nám pomohou při výběru a definici srovnávacích kritérií Hendl (2012b). V této práci je metoda komparace využita pro porovnání situace neziskového sportovního prostředí u nás a na Slovensku. Za účelem komparace vybrala a popsala autorka v rámci páté kapitoly práce celkem sedm srovnávacích kritérií, podle kterých bylo srovnání neziskových sportovních organizací v ČR a SR provedeno.

5 ANALYTICKÁ ČÁST

5.1 Historie neziskového sportu před rozpadem ČSR

Sport jak ho známe dnes se začal formovat na území dnešní ČR v první a na území dnešní SR v druhé polovině 19. století. Od třicátých let původně vznikaly zejména soukromé tělovýchovné ústavy a s příchodem revoluce probíhaly pokusy i o veřejný spolkový tělocvik, z nichž lze jmenovat například založení česko-německého Akademického tělocvičného spolku v roce 1847, který ale záhy opět zanikl. Za nejvýznamnější bod tohoto století, který měl značný vliv na rozmach nejen neziskového sportu, můžeme považovat rok 1862, kdy vznikla Tělocvičná jednota Pražská (Sokol Pražský). Tento spolek svým členům poskytoval sportovní, ale také kulturní a společenský život. Společně se Sokolem Pražským vznikaly jednoty v obou zemích. Se zvyšujícím se počtem členů a založených jednot rostla i potřeba lepší organizace, jež vyústila v roce 1889 ve vznik České obce sokolské (Kössl aj., 2008). Vedle Sokola vznikaly i další tělocvičné jednoty jako například Dělnické tělocvičné jednoty, Jednoty orelské, Německé tělocvičné spolky a Židovské tělocvičné spolky (Bačuvčík, 2011).

Od roku 1860 byly v českých zemích úspěšně zakládány i mnohé sportovní kluby, z nichž za první můžeme považovat Veslařský kroužek anglických obchodníků v Praze, který však není zachycen ve spolkových katastrech (Štumbauer aj., 2015). V 2. polovině 19. století vznikaly první sportovní kluby i na Slovensku, zejména veslařské (Bratislavský veslářský klub), bruslařské a šermířsko-tělocvičné (Z historie športu, c2009). Vzhledem k nedostatku finančních prostředků a omezenému volnému času slovenského obyvatelstva a zároveň i v důsledku silícího maďarizačního tlaku po Rakousko-Uherském vyrovnání, byly tyto sportovní kluby nejčastěji maďarské (Jakubcová, 2012). Se vznikem více sportovních klubů a rozvoji soutěží rostla potřeba vzniku zastřešujících organizací. Velké popularitě se mimo veslování a bruslení těšila cyklistika, jejíž velký rozvoj vedl v roce 1884 k ustanovení prvního národního sportovního svazu v ČR – České ústřední jednoty velocipedistů (Štumbauer aj., 2015). Koncem století rostl počet sportovních svazů, ale i sportovních klubů, které neměly na území dnešní ČR své národní svazy, což bezprostředně vedlo k založení sjednocující sportovní organizace, kterou se v roce 1897 stala Česká amatérská atletická unie. Z té, jak uvádí Kössl aj., (2008) se později

vydělávaly jednotlivé sportovní svazy (Český svaz fotbalový, Svaz lyžařů Království českého, Český svaz hokejový ad.).

Na rozvoj sportu v 20. století mělo velký vliv znovuoobnovení olympijských her v roce 1896. Jménem České amatérské atletické unie byl v roce 1899 ustanoven Český olympijský výbor (ČOV), protože ale nezačal pracovat, tak byl znovuuštěven v roce 1900. Jeho hlavním posláním bylo zajištění účasti české reprezentace na olympijských hrách a uznávání českých sportovních svazů mezinárodními federacemi (Kössl aj., 1986). Slovenský národ měl v Rakousku-Uhersku mnohem horší postavení než český národ, což se projevilo i do sportovní sféry a Slovensko svůj národní výbor nemělo až do vzniku Československa, kdy byl ustaven Československý olympijský výbor (ČSOV). Po první světové válce docházelo k organizačnímu rozvoji sportu na Slovensku a po vzoru českého národa byly zakládány sportovní svazy a další tělovýchovné organizace (Jakubcová, 2012).

Sport v první polovině minulého století byl významně ovlivněn oběma světovými válkami. Řada organizací, včetně ČOS (Česká obec sokolská) a ČSOV, musela v jejich důsledku na určitou dobu přerušit nebo ukončit svou činnost. Po vzniku Československa plnil zejména Sokol velmi důležitou společenskou funkci. Obecně měli od první světové války sokolové „*pověst bojovníků za svobodu*“ (Waic, 2004, s. 225). Po ustavení Československa se ČOS, jako dobře fungující a důvěryhodná organizace s pevným řádem a hodnotami, postarala o zajištění nutného pořádku v celé zemi. Být členem Sokola s sebou neslo i velkou prestiž, a tak v roce 1920 čítala členská základna 551 000 členů a jejich počet se do roku 1937 zvýšil až na 818 000 (Waic, 2004).

V roce 1939 vzniká Slovenský stát a Protektorát Čechy a Morava. Během okupace nacisty v protektorátu byli ČOV, ČOS a další sport provozující organizace (Orel, Junák) nuceni ukončit svou činnost, a to zejména z ideových důvodů, neboť svou existenci spojovali s národní identitou, což nacisté nepodporovali. Majetek většiny sportovních spolků byl zkonfiskován. „*Jedinou tělovýchovnou organizaci, kterou okupanti nerozpustili, zůstal svaz dělnických tělocvičných jednot*“ (Kössl aj., 2008, s. 139). Na Slovensku se dostala k moci Hlinkova slovenská lidová strana a pro sportovní oblast to znamenalo také zrušení stávajících organizací a namísto nich vznik jednotné tělovýchovné organizace Hlinkova garda, která získala majetek zrušených organizací. Se vznikem Slovenského státu se nabízelá myšlenka založit i první Slovenský olympijský výbor,

což se uskutečnilo dne 18. 6. 1939. Po první světové válce se organizační základna slovenského státu rozrostla a vyústila ve vznik další významné organizace – Slovenské ústřední sportovní rady (Jakubcová, 2012). Po 2. světové válce vznikl, na základě podpisů představitelů ČOS, Junáka, Všesportovního výboru, Svazu dělnických tělocvičných jednot a komunisty založené Federace proletářské tělovýchovy, *Ústřední národní tělovýchovný výbor*, který měl opět za cíl sjednotit československou tělovýchovu pod jeden orgán. Federace proletářské tělovýchovy se ale příliš domáhala svrchovanosti v tomto útvaru, což vedlo k opozici některých spolků a k vytvoření nové instituce – *Československého tělovýchovného svazu*. Na Slovensku působila tato instituce skrze svého prostředníka – *Slovenskou tělovýchovnou radu* (Jakubcová, 2012). Od roku 1946 působil Československý tělovýchovný svaz jako zastřešující orgán sdružující všechny spolky za současného zachování jejich ideové a právní samostatnosti. Tento stav však trval pouze do února 1948, kdy bylo nastupujícími komunisty ustanoveno, že jedinou tělovýchovnou organizací bude Sokol, transformovaný do socialistické podoby (Grexa a Strachová, 2011).

Již od roku 1867 platil rakouský zákon o spolčování č.134/1867 ř. z., na jehož základě spolky podléhaly pouze ohlašovacímu, nikoli povolovacímu režimu. Tento zákon byl zrušen až v roce 1951, přijetím nového zákona 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních. Komunisté přijetím tohoto nového zákona likvidovali možnou opozici a získávali nadhled nad společenskými organizacemi. Některé nevyhovující uskupení rušili nebo transformovali a sportovní spolkový život tak byl výrazně deformován (Skovajsa, 2010).

Obecně byla v 50. letech snaha centralizovat sport do rukou státu. Sport byl v tomto období zpolitizován, vyžadovala se ideová a organizační jednota a nižší orgány závazně respektovaly rozhodnutí orgánů vyšších. Navzdory zmíněným negativům totalitního režimu se sportu dostávalo velké státní podpory, zkvalitnila se příprava trenérů, pedagogů a dalších lidí působících v teoretické i praktické rovině sportu, byl podporován vrcholový sport a systematická práce se sportovními talenty (Grexa a Strachová, 2011). Státní řízení a kontrolu zajišťoval Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport. Zájmová tělesná výchova se v rámci tzv. Revolučního odborového hnutí uskutečňovala v 9 dobrovolných sportovních organizacích: Baník, Spartak, Tatran, Jiskra, Dynamo, Slavoj, Slovan, Lokomotiva a Slávia, které se v roce 1955 spojily do Tělovýchovné sportovní organizace.

Další dobrovolné sportovní organizace vznikaly při resortech některých ministerstev (Rudá hvězda, Pracovní zálohy). Dobrovolná sportovní organizace Sokol se starala o vedení tělovýchovné činnosti na venkově. V roce 1956 byla oblast tělovýchovy a sportu opět přenesena ze státu na jednotnou dobrovolnou tělovýchovnou organizaci, která na svém ustavujícím sjezdu v roce 1957 přijala název Československý svaz tělesné výchovy, který fungoval až do roku 1989 (Grexa a Strachová, 2011). Světlym momentem v období socialismu bylo Pražské jaro, kdy byl na krátko obnoven Junák, vznikaly nové organizace a připravovala se obnova Sokola v původním slova smyslu. Následná normalizace však opět svobodný spolkový život potlačila (Skovajsa, 2010).

5.2 Historie neziskového sportu po rozpadu ČSR

Sport a tělesná výchova v ČR, jak je známe dnes, se začaly formovat společně se vznikající Českou republikou po Sametové revoluci. V roce 1991 byl přijat pro neziskový sektor zásadní zákon č. 83/1991 Sb. o sdružování občanů. Zanikl Československý svaz tělesné výchovy, který se přeměnil na Český svaz tělesné výchovy (ČSTV) a Slovenské združenie telesnej kultury, a došlo k osamostatnění sdružených sportovních klubů, svazů a dalších organizací (ČOS, ČOV, Klub českých turistů, Orel), které mohly nyní (opět) nabýt právní subjektivitu a autonomii (Slepičková, 2007).

Sport v ČR byl (až do roku 2013) financován ze státních zdrojů a z akciové společnosti Sazka a.s., jejímiž podílíky byla dobrovolná sportovní sdružení: ČSTV, ČOS, Orel, Asociace tělovýchovných jednot a sportovních klubů, ČOV, Česká asociace Sport pro všechny, Autoklub ČR, Sdružení sportovních svazů ČR a Český střelecký svaz (Grexa a Strachová, 2011). Tyto organizace vytvořily v roce 1994 tzv. Všesportovní kolegium, které mělo za cíl za české sportovní prostředí postupovat koordinovaně vůči státu a jednotně vůči zahraničí (Slepičková, 2007). Kolegium například významně přispělo ke stabilitě sportovního prostředí v ČR, k prosazení až 30 % snížení základu daně pro občanská sdružení, připojení ČR k evropské Chartě o sportu, vzniku Koncepce státní politiky v tělovýchově a sportu v ČR, vytvoření zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu a dalšímu (Strachová, 2013)

K významným momentům současné podoby sportu v ČR patří zejména tři události: problémy akciové společnosti Sazka, vznik České unie sportu a přijetí nového občanského zákoníku. V důsledku komplikací s financováním výstavby Sazka arény,

změny zákona o dani z přidané hodnoty v oblasti sázkových loterií a nevhodným hospodaření představitelů ČSTV se v roce 2011 Sazka a.s. dostala do insolvence. Pád Sazky způsobil velké omezení financí, na kterých bylo sportovní prostředí závislé. Po pádu se nově zastřešující sportovní organizací stává ČOV, který za tím účelem dne 11. 4. 2013 přijal nové stanovy. ČSTV byl příliš konzervativní, málo akceschopný a v novém tisíciletí ztrácí i v důsledku předimenzované investice do Sazka arény důvěru mezi sportovci, politiky i veřejnosti. V důsledku toho došla valná hromada ČSTV k přelomové transformaci a k 27. 4. 2013 se společně se změnou stanov ČSTV transformuje na Českou unii sportu (ČUS). Nově se tímto krokem stává ČUS servisní organizací pro tělovýchovné jednoty a sportovní kluby a je podřízenou servisní organizací ČOV (Strachová, 2013). Důležitou změnou pro sportovní prostředí bylo i přijetí (nového) občanského zákoníku, který nabyl platnosti k 1. 1. 2014. Nejvíce se přijetí dotklo sportovních neziskových organizací typu občanského sdružení. Tento typ NO se s přijetím občanského zákoníku 89/2012 Sb. ruší a organizace s právní formou občanského sdružení buď zanikly, nebo přijaly jinou právní formu (Nová aj., 2016).

Slovenský sport se od rozpadu Československa potýká s problémem absence zastřešující organizace, která by zastupovala všechna sportovní odvětví. Od revoluce v roce 1989 byla snaha zejména decentralizovat komunisty zavedený systém sportu, který byl do té doby centrálně řízen státem. Sportovní organizace tak získaly svou autonomii, která ale nutně vedla k roztržitému sportovnímu prostředí, přičemž v současnosti se jedná o více než 7000 samostatně fungujících organizací. Vznikla tak potřeba střešní organizace, která by dobrovolně sdružovala nevládní sportovní organizace a koordinovala sportovní hnutí na Slovensku (Grexa, 2007). Takovou funkci mohla od roku 2001 plnit například Slovenská sportovní rada, ale k jejímu zřízení bohužel nedošlo. V současnosti tak plní roli střešní organizace jednotlivé národní svazy. Mimo národní svazy existuje ještě řada sportovních organizací globálního charakteru, kterými jsou například: Slovenská olympijská akademia, Konfederácia športových zväzov SR, Asociácia telovýchovných jednôt a klubov SR, Zväz technických a športových činností SR, Asociácia športu pre všetkých (Z histórie športu, c2009).

Důležitou sportovní organizací na Slovensku, tak jako i v jiných zemích, je Slovenský olympijský výbor (SOV). Souběžně se vznikem nového státu vznikla tato organizace dne 9. 12. 1992, přičemž prvním předsedou byl zvolen Vladimír Černušák (Švedová

a Uher, 2013). SOV vzniká i díky snaze někdejší Olympijské společnosti Slovenska, která od 6. 4. 1990, se souhlasem ČSOV jako jeho autonomní složka, sdružovala slovenské sportovní svazy, olympioniky a další osoby podporující myšlenku olympismu, přičemž ale roli národního olympijského výboru plnil až do rozpadu Československa výhradně ČSOV. Svou činnost, jako například organizování seminářů a přednášek s olympijskou tematikou, pořádání sportovních událostí (Den sportu, Běh olympijského dne, Kalokagatia) a podporování nadějných sportovců v přípravě na olympijské hry, vyvíjela až do svého zániku a včlenění se do SOV v roce 1995 (Jakubcová, 2012).

V dalším textu se autorka bude zabývat současnou situací v oblasti tělesné výchovy a sportu z pohledu právních norem s dopadem na ekonomické řízení sportovních organizací typu spolku v ČR a sportovních organizací typu občanského sdružení na Slovensku.

5.3 Zákony vázané na sportovní organizaci typu spolek v ČR

Spolek se při svém fungování řídí několika zákony. Stěžejním pro spolky je především občanský zákoník účinný od 1. 1. 2014, tedy zákon č. 89/2012 Sb. Nový občanský zákoník vymezuje spolky jako takové (vznik, organizační struktura, stanovy, zánik atd.), a to v rámci paragrafů 214 až 302. Přijetím nového občanského zákoníku byl zrušen zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, kterým se do té doby řídila občanská sdružení. Tato změna měla velký dopad na sportovní prostředí, které bylo z velké části tvořeno právě občanskými sdruženími, pro jejichž další existenci bylo nutné se transformovat ve spolek nebo jinou právní formu. To s sebou neslo přinejmenším mnoho administrativy pro jednotlivé sportovní kluby, jednoty, asociace a další neziskové organizace ve sportu s právní formou občanského sdružení. Mezi povinnosti, které s sebou nesla transformace, se řadila především změna názvu (s plněním do 1. 1. 2016) a změna stanov (s plněním do 1. 1. 2017).

Druhým zákonem, který je spjat se sportovními spolky je zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu. V tomto zákoně je sport vymezen jako veřejně prospěšná činnost, která má být podporována jak na úrovni obecní a krajské, tak i na úrovni ministerstev a jiných správních úřadů. Podpora je cílena zejména na sportovní rozvoj dětí a mládeže a na sportovní reprezentaci (Zákon č.115/2001 Sb.).

Z dalších zákonů se nabízí zmínit daňové zákony, kterými se řídí všechny právnické osoby v ČR. Předně je to zákon o daních z příjmů (Zákon č. 586/1992 Sb.), dále zákon o dani z přidané hodnoty (Zákon č. 235/2004 Sb.), zákon o dani z nemovitých věcí (Zákon č. 338/1992 Sb.), zákonné opatření Senátu o dani z nabytí nemovitých věcí (Zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb.) a další.

V poslední řadě nelze opomenout zákon o dobrovolnické službě (Zákon č. 198/2002 Sb.). Bez dobrovolníků by neziskové sportovní organizace často ani nemohly existovat a dobrovolníci jsou pro ně jedním ze základních „finančních“ zdrojů. Zmíněný zákon popisuje podmínky, za kterých je dobrovolnictví podporováno ze strany státu.

5.4 Zákony vázané na sportovní organizaci typu občanské sdružení v SR

Neziskový sektor na Slovensku se v současné době řídí zejména zákonem č. 83/1990 Zb. o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon upravuje právní postavení občanských sdružení a podmínky jejich vzniku. Na základě tohoto zákona mohou být zakládány spolky, společnosti, svazy, hnutí, kluby a další občanská sdružení jako například odborové organizace (Zákon č. 83/1990 Zb.)

Právní rámec pro sportovní oblast na Slovensku dlouhodobě utvářel zákon č. 300/2008 Z. z. o organizaci a podpoře sportu a o změně některých zákonů. Zmíněný zákon vymezoval základní principy podpory vrcholového a výkonnostního sportu státem, organizaci přípravy Slovenské reprezentace, opatření v boji proti doping, rozhodování sporů ve sportu a zřízení a správu informačního systému veřejné správy o sportu. V roce 2015 byl přijat zákon č. 440/2015 Z. z. o sportu a o změně některých zákonů, který nahradil zákon č. 300/2008 Z. z. Předmětem zákona o sportu je velmi podrobná úprava sportu, osob a právních vztahů vznikajících při sportovní činnosti, dále působnost orgánů veřejné moci a veřejné správy v oblasti sportu a v neposlední řadě opatření proti negativním vlivům ve sportu (Zákon č. 300/2008 Z. z.; Zákon č. 440/2015 Z. z.)

Z daňových zákonů Slovenska lze zmínit určitě zákon č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů, který vymezuje podmínky pro placení daně z příjmů pro právnické a fyzické osoby na Slovensku. Obdobně nelze opomenout ani zákon č. 222/2004 Z. z., o dani z přidané hodnoty a zákon č. 554/2003 Z. z., o dani z převodu nemovitostí.

5.5 Určení srovnávacích kritérií

Odborníci napříč různými vědními disciplínami se dlouhodobě nemohou shodnout na přesném rozdělení ekonomických a právních aspektů neziskových organizací. Základem pro tuto neshodu je, mimo jiné, obtížnost zařazení daní do jedné ze zmíněných skupin. Daně mohou být nahlíženy jako věc práva vzhledem k zákonům, které je zřizují a určují. Zároveň ale mohou být zařazeny do skupiny ekonomických aspektů vzhledem k významnému vlivu, který mají na hospodaření organizace. Z tohoto důvodu se autorka této práce rozhodla neoddělovat tyto skupiny a určila si celkem sedm kritérií, podle kterých bude porovnávat neziskové organizace v ČR a na Slovensku. Každé ze zvolených kritérií je na následujících řádcích stručně popsáno.

1) Kritérium náročnosti založení organizace

Každé založení organizace s sebou nese určitý administrativní proces. Někdy tento proces může obnášet mnoho dílčích úkonů, jindy postačí minimum činnosti. S administrativní zátěží se pojí i doba, která je zapotřebí ke vzniku organizace. V dnešní době rozsáhlé elektronizace dat může být proces urychlen například „předvyplněním“ základních údajů o subjektu v elektronické podobě, ale zdaleka ne všechny úřady toto již umožňují. Založení organizace může být náročné i finančně, pokud je například k registraci potřeba zaplatit poplatek. V rámci tohoto kritéria bude porovnáována administrativní, finanční i časová náročnost, která se pojí se založením spolku, resp. občanského sdružení.

2) Kritérium vymezení orgánů organizace

Zákon určuje, které orgány musí mít neziskové organizace zřízeny, aby mohly vůbec vzniknout a řádně fungovat. V zákoně může být vymezen způsob volby a odvolání do těchto orgánů i povinnosti a pravomoce, které se s těmito orgány pojí. V rámci tohoto kritéria bude porovnáváno, jaké orgány musí mít dle příslušného zákona spolek, a jaké musí mít občanské sdružení. Dále bude porovnáno, zda se v něčem liší či shodují zákonem vymezené kompetence u orgánů, které mají ve spolku i v občanském sdružení obdobnou funkci.

3) Kritérium počtu neziskových sportovních organizací

Prostřednictvím tohoto kritéria se autorka práce zaměří na statistiku popisující počty spolků ve sportovním prostředí v ČR a počty občanských sdružení ve sportu na Slovensku. Při porovnávání zastoupení obou typů neziskových organizací bude

zohledněn rozdílný počet obcí i rozdílný počet obyvatel v obou zemích. Výsledkem tohoto kritéria tak bude zaprvé porovnání počtu obyvatel připadajících na 1 sportovní spolek v ČR s počtem obyvatel připadajících na 1 sportovní občanské sdružení v SR a zadruhé porovnání počtu spolků ve sportu připadajících na 1 obec v ČR s počtem občanských sdružení ve sportu připadajících na 1 obec v SR.

4) Kritérium daně z příjmů

Každý stát má zpravidla svou vlastní daňovou politiku, skrze kterou shromažďuje finanční prostředky, které následně přerozděluje. Stát může od neziskových organizací daně vybírat, nebo může naopak tyto organizace daňově zvýhodnit oproti jiným subjektům. Důležité je i to, v jakém momentu vůbec vzniká neziskové organizaci povinnost platit daň z příjmů. V rámci tohoto kritéria budou srovnávány nároky na daň z příjmů u neziskových sportovních organizací v ČR na Slovensku. Porovnávány budou i daňové úlevy a možnosti, jak si jako spolek, respektive občanské sdružení ve sportu, snížit daň z příjmů.

5) Kritérium ostatních daní

Kromě daně z příjmů právnických osob, se na neziskové organizace typu občanského sdružení a spolku vztahují i další daně. Ve stejném duchu jako u kritéria daně z příjmů bude ve vztahu ke spolkům a občanským sdružením srovnávána i daň z přidané hodnoty, daně týkající se nemovitostí a silniční daň. Předmětem srovnání budou výše jednotlivých daní pro zvolené neziskové organizace a případná osvobození od těchto daní.

6) Kritérium příjmů z veřejných zdrojů

Neziskové organizace jsou zpravidla odkázány na vícezdrojové financování svých činností. Důležitý typ zdrojů pro ně tak mohou představovat granty, dotace a jakákoli jiná finanční podpora z rozpočtů obcí a krajů, ale i státu. Kritérium příjmů z veřejných zdrojů bude sledovat jaká je dostupnost a objem těchto zdrojů pro neziskové sportovní organizace typu spolku a občanského sdružení.

7) Kritérium příjmů z vlastních zdrojů

Jako příjmy z vlastních zdrojů jsou považovány všechny příjmy spolku nebo občanského sdružení, které vytvářejí vlastní činností. Ve sportovní sféře se jedná například o členské příspěvky, dary, vstupenky a další. Účelem tohoto kritéria bude porovnat,

zda se liší struktura a význam příjmů ze soukromých zdrojů pro sportovní spolky v ČR a pro sportovní občanské sdružení v SR.

5.6 Kritérium náročnosti založení organizace

Založení organizace je proces, který vyžaduje administrativu, čas i finance. U jednotlivých typů organizací se tento proces liší a stejně tak jsou rozdíly i u založení organizací stejného typu na území jiných států. V následujících podkapitolách jsou přiblíženy procesy, které předchází založení spolku v ČR a občanského sdružení v SR.

5.6.1 Vymezení spolku v ČR a náročnost jeho založení

Spolek je právnická osoba, která svou podstatou na základě přijetí nového občanského zákoníku (Zákon č. 89/2012 Sb.) v ČR nahradila od 1. 1. 2014 hojně užívanou právní formu občanského sdružení, jež v minulosti vznikala na základě zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Tato změna měla velký dopad na sportovní prostředí, které bylo z velké části tvořeno právě občanskými sdruženími, pro jejichž další existenci bylo nutné se transformovat ve spolek nebo v jinou právní formu. To s sebou neslo přinejmenším mnoho administrativy pro jednotlivé sportovní kluby, jednoty, asociace a další neziskové organizace ve sportu s právní formou občanského sdružení. Mezi povinnosti, které s sebou transformace přinesla se řadila především změna názvu (s plněním do 1. 1. 2016) a změna stanov (s plněním do 1. 1. 2017).

Spolek je zákonem vymezen v občanském zákoníku mezi § 214 a § 302. Jedná se o dobrovolnou, samosprávnou korporaci, která je zakládána minimálně třemi osobami (fyzickými nebo právnickými), a to buď shodou zakladatelů na obsahu stanov, nebo ustavující schůzí. V obou případech vzniká spolek dnem zápisu do veřejného (spolkového) rejstříku. Nejdůležitějším dokumentem spolku jsou stanovy, které jsou uloženy v sídle spolku. Stanovy určují v souladu se zákonem pravidla, kterými se spolek řídí a podle nichž vyvíjí svou činnost. To, co stanovy neuvádí, se řídí podle aktuálního znění občanského zákoníku. Minimální obsah stanov tvoří (Zákon č. 89/2012 Sb., § 218):

- a) název a sídlo spolku
- b) účel spolku
- c) práva a povinnosti členů vůči spolku

d) určení statutárního orgánu

Název spolku, tak jako i u jiných právnických osob, musí být unikátní, neklamavý a v souladu s podmínkami pro užití jména člověka nebo názvu jiné právnické osoby, která ve spolku vystupuje. Zároveň musí název obsahovat jedno z následujících: zkratku „z. s.“, označení „zapsaný spolek“ či označení „spolek“. **Sídlo** je možné ustanovit ve zvolené nemovitosti, pokud za tím účelem získá organizace úředně ověřený souhlas majitele. Podle umístění sídla je určen rejstříkový soud, u kterého proběhne zápis spolku do veřejného registru.

Z **účelu spolku** musí vyplývat zejména jeho nezisková povaha. „*Podnikání nebo jiná výdělečná činnost hlavní činností spolku být nemůže*“ (Zákon č. 89/2012 Sb., § 217), ale spolek může vyvíjet vedlejší hospodářskou činnost tak, aby podpořil hlavní činnost nebo hospodárně využil svůj majetek. Ke vstupu do spolku nesmí být nikdo nucen a zároveň musí mít každý možnost spolek opustit.

Člen spolku je vázán stanovami od okamžiku vstupu do spolku. Stanovy zpravidla určují základní práva a povinnosti členů spolku, například právo podílet se na činnosti spolku a povinnost platit členské příspěvky. Stanovy mohou buď přímo vymezit výši a splatnost členských příspěvků, nebo určit orgán, jehož působnost to bude zahrnovat. Stanovy mohou myslet i na různé typy členství a s nimi spojená různá práva a povinnosti. Spolek může vést seznam členů. K tomu účelu by měl mít stanovami vymezený způsob zápisu a výmazu informací ze seznamu členů a informaci o tom, jak bude nebo nebude seznam zpřístupněn. Každý člen (i bývalý) si může zažádat o výpis údajů ze seznamu spolku o své osobě, případně o potvrzení o smazání těchto údajů (Zákon č. 89/2012 Sb.,)

Aby spolek mohl vzniknout a být zaregistrován ve veřejném rejstříku, musí provést registraci u příslušného krajského soudu (podle sídla spolku). Podle zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích spolky za zápis údajů do veřejného rejstříku nemusí platit poplatky. Z hlediska finanční náročnosti platí spolky pouze případná notářská osvědčení, jejichž výše činí momentálně 30 Kč za každý úředně ověřený podpis (Zákon č. 634/2004 Sb.). Návrh na zápis spolku podají buď zakladatelé, nebo osoba určená ustavující schůzí. Prvozápis i jakákoli pozdější změna nebo výmaz z veřejného rejstříku musí být podány výlučně prostřednictvím tzv. „inteligentního formuláře“ na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti (Podání, c2015). Formulář s úředně

ověřeným podpisem je potřeba doručit krajskému soudu, tak jako i další listiny potřebné k založení spolku zmíněné v následujícím výčtu (Dobrozemský a Stejskal, 2016, s. 112):

1. formulář návrhu na zápis do veřejného rejstříku (podpisy musí být úředně ověřeny)
2. stanovy spolku
3. zápis osvědčující průběh ustavující schůze spolku a usnesení ustavující schůze (příkládá se, pakliže byl spolek založen tímto způsobem)
4. oprávnění k podnikatelské nebo jiné činnosti (příkládá se pouze v případě, má-li být tato činnost vedlejší činností spolku)
5. souhlas členů orgánů se zápisem do rejstříku (podpisy musí být úředně ověřeny)
6. čestná prohlášení členů orgánů, jež se zapisují do rejstříku, že splňují podmínky pro výkon funkce členů orgánů (podpisy musí být úředně ověřeny)
7. doklad o právním důvodu užívání prostor, kde má být sídlo ústavu – smlouva nebo prohlášení vlastníka nemovité věci (podpisy na prohlášení musí být ověřeny)

Pokud návrh na zápis spolku obsahuje vady, nebo pokud nejsou dodány všechny potřebné listiny ke vzniku spolku, rejstříkový soud vyzve navrhovatele do tří pracovních dní ode dne podání návrhu k nápravě chyb. Do pěti pracovních dní od podání bezchybného návrhu, případně ode dne následujícím po odstranění vad v návrhu provede rejstříkový soud zápis, nebo usnesením návrh na zápis odmítne. Důvodem k odmítnutí může být například podání návrhu jinou než oprávněnou osobou, nesrozumitelnost (neurčitost) návrhu, případně zvolení účelu spolku, který je v rozporu s § 145 občanského zákoníku. Pokud rejstříkový soud spolek nezapíše do 30 dnů od podání návrhu na zápis, nebo pokud není v této lhůtě vydáno rozhodnutí o odmítnutí zápisu, lze spolek považovat za zapsaný ke 30. dni od podání návrhu (Zákon č. 89/2012 Sb.).

5.6.2 Vymezení občanského sdružení v SR a náročnost jeho založení

Občanské sdružení (dále i OS nebo jen sdružení) je právnická osoba soukromého práva, kterou lze na Slovensku založit na základě zákona č. 83/1990 Zb. o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů s poslední aktualizací platnou k 1. 7. 2016. Souhrnný název

občanské sdružení v sobě dle zmíněného zákona zahrnuje instituce označené jako: spolky, společnosti, svazy, hnutí, kluby a jiná občanská sdružení (včetně odborových organizací), ve kterých se občané dobrovolně sdružují (Zákon č. 83/1990 Zb., §2).

Sdružení je zakládáno přípravným výborem, který je složen z minimálně tří občanů, z nichž alespoň jeden musí být starší 18 let. Sdružení vzniká registrací na základě podání návrhu na Ministerstvu vnitra SR v Bratislavě. Za podání návrhu je stanoven správní poplatek ve výši 1 716 Kč (66 €)¹, který lze uhradit na poště nebo převodem na účet správního orgánu. Potvrzení o zaplacení správního poplatku musí být přiloženo k návrhu na registraci. Návrh obsahuje osobní údaje a podpisy přípravného výboru a určení zmocněnce staršího 18 let, který je oprávněn jednat jménem celého přípravného výboru. K návrhu je zapotřebí přiložit stanovy sdružení ve dvou vyhotoveních. Obsah stanov tvoří minimálně (Zákon č. 83/1990 Zb.):

- a) název sdružení
- b) sídlo
- c) cíl činnosti
- d) orgány sdružení, způsob jejich ustanovení, určení orgánů a funkcionářů oprávněných konat ve jménu sdružení
- e) ustanovení o organizačních jednotkách, pokud budou zřízené a pokud budou konat ve vlastním jméně
- f) zásady hospodaření

Název sdružení musí být zvolen tak, aby nebyl identický s názvem jiné právnické osoby na území SR. Nesmí se lišit od názvu uvedeného v návrhu na registraci sdružení. Jméno fyzické osoby může název obsahovat pouze se souhlasem dané osoby, nebo dědiců této osoby, přiloženým k návrhu na registraci (Občianske združenia, c2018). V názvu nemusí být uvedeno slovo „združenie“ ani zkratka, která by na tuto právní formu odkazovala.

Ze **sídla** bývá zpravidla řízena činnost sdružení. Jedná se o adresu složenou z názvu obce, PSČ, ulice a orientačního čísla. Pro sdružení se sídlem v Bratislavě a Košicích je vhodné doplnit i označení městské části (Občianske združenia, c2018).

---

¹ Pro zjednodušení a snazší komparaci jsou v celé práci převáděny částky v EUR na částky v Kč, a to s jednotným kurzem 1 EUR = 26 Kč.

Cíl činnosti sdružení není v zákoně jasně vymezen. Sdružení nemůže být založeno k výdělečné činnosti nebo k zajištění řádného výkonu určitých povolání. Zákonem jsou zakázána sdružení, jejichž cílem by bylo omezování osobních, politických, nebo jiných práv občanů pro jejich odlišnost, rozněcování nenávisti, nebo jakékoli jiné porušování ústavy a zákonů. Povolená nejsou ani ozbrojená sdružení, nebo sdružení s ozbrojenými složkami, výjimkou jsou pouze sdružení, u nichž držení a používání zbraní souvisí s jejich sportovním účelem (Zákon č. 83/1990 Zb.). Obecně by měl cíl činnosti sdružení být konkrétní a měl by vymezit, za jakým účelem se členové budou sdružovat, potažmo jakým způsobem bude dosaženo naplnění takového účelu (Občianske združenia, c2018).

Orgány sdružení jsou zpravidla nejvyšší orgán, výkonný orgán, statutární orgán a kontrolní orgán. Zákon tyto orgány ani jejich kompetence přesně nevymezuje, ale zakladatelé mohou vycházet ze vzorových dokumentů umístěných na webových stránkách Ministerstva vnitra SR.

Pokud se sdružení rozhodne, že si zřídí své **organizační jednotky**, musí ve stanovách uvést jejich název, organizační struktura a způsob jejich ustanovení. Těmto jednotkám může přisoudit právní subjektivitu.

Zásady hospodaření představují zejména zdroje, s jakými bude sdružení hospodařit, a které použije na podporu cíle činnosti sdružení. Zákon tyto zásady nijak konkrétně nevymezuje (Občianske združenia, c2018).

Kromě výše uvedeného by součástí stanov měla být i úprava práv a povinností členů sdružení, jak uvádí paragraf 3 zákona o sdružování občanů. Paragraf 6 nezahrnuje práva a povinnosti členů do povinného obsahu stanov při vzniku sdružení.

V případě, že návrh na registraci sdružení bude nekompletní (stanovy nebo návrh nebudou odpovídat výše zmíněným požadavkům), ministerstvo o tom zpraví zmocněnce přípravného výboru a to do 5 dní. Dokud nesprávné, či neúplné údaje nebudou opraveny, nemůže proces registrace začít. Ministerstvo vnitra může do 10 dní od technicky správně podaného návrhu na registraci zjišťovat důvody k odmítnutí registrace. Takovými důvody by mohlo být například, že hlavním účelem sdružení je: sdružování v politických stranách, vykonávání výdělečné činnosti, nahrazení činnosti státního orgánu, omezování práv občanů a další případy uvedené v zákoně o sdružování občanů. Proti rozhodnutí ministerstva o odmítnutí registrace může přípravný výbor podat opravný prostředek

k Nejvyššímu soudu SR do 60 dní od doručení rozhodnutí zmocněnci. Pokud žádný důvod pro odmítnutí návrhu ministerstvo nezjistí, provede registraci sdružení a zašle zmocněnci jedno vyhotovení stanov s vyznačeným dnem registrace (den odeslání). Uplyne-li od přijetí bezchybného návrhu na registraci 40 dní, ve kterých přípravný výbor neobdržel rozhodnutí ministerstva o odmítnutí registrace, sdružení se považuje za vzniklé k prvnímu dni po uplynutí této lhůty (Zákon č. 83/1990 Zb.).

5.7 Kritérium vymezení orgánů neziskové sportovní organizace

Na organizační struktuře je závislý chod neziskové sportovní organizace. Jasně vymezení orgánů, jejich vzájemných vztahů a kompetencí přispívá k plnění cílů sportovní organizace. Neexistuje optimální organizační struktura, která by byla vhodná pro každou sportovní organizaci. V praxi se organizace inspiroje větším množstvím modelů, z kterých vytváří organizační strukturu adaptovanou na své konkrétní podmínky (Čáslavová, 2009). V této kapitole bude popsána organizační struktura spolků v ČR a občanských sdružení v SR, tak jak jsou vymezeny v zákonech a dalších dokumentech.

5.7.1 Organizační struktura spolku v ČR

Organizaci spolku tvoří statutární orgán a nejvyšší orgán. Spolek si může ve stanovách vymezit i jiné orgány, jakými jsou kontrolní komise, rozhodčí komise a další. Spolek má možnost přidělit orgánům jiné názvy, pokud tím nevzbudí klamavý dojem o jejich povaze.

Statutární orgán spolku je oprávněn jednat jménem spolku. Může nabýt podoby orgánu kolektivního (výbor) nebo individuálního (předseda). Předseda jedná za výbor samostatně, a pokud stanovy neurčí jinak, tak samostatně zastupuje spolek i každý člen výboru. Členové statutárního orgánu musí být plně svéprávní a, pokud stanovy neurčí jinak, jsou voleni na pětileté funkční období nejvyšším orgánem spolku, kterým bývá členská schůze. Stanovy mohou určit nejvyšším orgánem i statutární orgán. Agenda statutárního orgánu může obnášet například svolání členské schůze (alespoň jednou ročně), vyhotovení zápisu ze členské schůze a rozhodnutí o vyloučení členů (Zákon č. 89/2012 Sb.)

Členská schůze zastává funkci nejvyššího orgánu ve spolku. Jejím úkolem je zpravidla určit „*hlavní zaměření činnosti spolku, rozhodovat o změně stanov, schválit výsledek hospodaření spolku, hodnotit činnost dalších orgánů spolku i jejich členů a rozhodnout o zrušení spolku s likvidací nebo o jeho přeměně*“ (Zákon č. 89/2012 Sb., § 247). Členská schůze zasedá alespoň jednou ročně. Zasedání se může zúčastnit kterýkoli člen spolku. Zasedání členské schůze může přijímat usnesení, přičemž každý člen má k tomu přidělen jeden hlas. Usnesení jsou platná za splnění podmínky přítomnosti většiny členů spolku. K přijetí usnesení je potřeba většina hlasů přítomných členů. Stanovy mohou připustit (například v případě vysokého počtu členů) konání zasedání prostřednictvím dílčích členských schůzí případně shromážděním delegátů (Zákon č. 89/2012 Sb.).

Kontrolní komise je zřizována jako určitá jistota nezávislého pohledu na chod organizace. Je tvořena alespoň třemi členy, z nichž žádný nesmí být zároveň členem statutárního orgánu či mít funkci likvidátora spolku. Statutární orgán nemá právo jmenovat ani odvolávat členy kontrolní komise, a to ani v případě, že by to připouštěly stanovy. Hlavním úkolem kontrolní komise je ověřovat, že spolek vykonává svou činnost v souladu se stanovami a právními předpisy. Může také nahlížet do účetních dokladů a vyžadovat vysvětlení případných nesrovnalostí od členů jiných orgánů. Na zjištěné nedostatky upozorní komise statutární orgán a případně další orgány (Zákon č. 89/2012 Sb.) Jak již bylo uvedeno výše, spolek nemá povinnost kontrolní komisi zřídit, její existenci ale může být podmíněno poskytnutí dotace z veřejných zdrojů.

Rozhodčí komise je zřizována za účelem vydávat rozhodnutí ve sporných záležitostech vznikajících ve spolku. „*Rozhoduje spory mezi členem a spolkem o placení členských příspěvků a přezkoumává rozhodnutí o vyloučení člena ze spolku.*“ (Zákon č. 89/2012 Sb., § 265). Je tvořena třemi členy, kteří jsou bezúhonní, zletilí a plně svéprávní a zároveň nezastávají funkce v kontrolním, či statutárním orgánu (Zákon č. 89/2012 Sb.).

5.7.2 Organizační struktura občanského sdružení v SR

Zákon č. 83/1990 Zb. o sdružování občanů, pro občanská sdružení nevymezuje standardní složení orgánů ani jejich kompetence. Naopak, nechává občanům prostor rozhodnout o organizační struktuře sdružení samostatně. Základním dokumentem, který musí dle zákona obsahovat popis orgánů, způsob jejich ustanovení, určení orgánů

a funkcionářů oprávněných konat za sdružení, jsou stanovy. V praxi se sportovní sdružení při tvorbě stanov mohou inspirovat ve vzorovém dokumentu Ministerstva vnitra, které vymezuje orgány sdružení následovně (Občianske združenia, c2018):

Nejvyšší orgán nese označení například: členská schůze, valné shromáždění, sněm, sjezd, konference a další. Je tvořen všemi členy sdružení a rozhoduje o všech důležitých věcech sdružení. Mezi ty můžeme zařadit rozhodnutí o změně a doplnění stanov, volbu a odvolání členů výkonného orgánu, schválení výroční zprávy a rozpočtu, případně rozhodnutí o zániku sdružení.

Výkonný orgán, nebo také výkonný výbor, rada, předsednictvo apod., technicky zajišťuje řízení a chod organizace. Ze svého středu si zpravidla volí svého předsedu. Pravidelně svolává schůzi nejvyššího orgánu.

Statutární orgán může mít charakter individuálního nebo kolektivního uskupení. Jeho členové se nazývají předseda, místopředseda apod. V případě že je statutární orgán tvořen více členy, je potřeba přesně vymezit kompetence těchto členů, zejména potom v jakém rozsahu může každý člen statutárního orgánu za sdružení konat a podepisovat případné smlouvy.

Kontrolní orgán primárně dohlíží na dodržování stanov, vnitřních předpisů a správné hospodaření sdružení a upozorňuje orgány na případné nedostatky. Tento orgán může být označen jako revizor, revizní komise atd. Může být tvořen pouze členy, kteří nejsou ve statutárním nebo výkonném orgánu.

Některá zákonná nařízení týkající se organizační struktury přineslo pro občanská sdružení ve sportu i přijetí zákona o sportu, který vešel v platnost v roce 2016. Ve vztahu k organizační struktuře sdružení se jedná o následující situace:

1. Stanovy mohou určit dobu, po kterou musí nejvyšší orgán sportovní organizace uchovávat zápisy ze svého zasedání a zápisy o konání voleb do orgánů sportovní organizace. Tato doba nemůže být kratší než 6 let. V zápisech musí být uvedena jména, příjmení a funkce osob, které se zasedání zúčastnily.
2. Kontrolní orgán musí být zřízen a obsazen nejpozději do 30. 6. v roce, který následuje po dvou bezprostředně po sobě jdoucích účetních obdobích, ve kterých sportovní sdružení přijímá prostředky ze státního rozpočtu ve výši více jak 50 000 eur (1,3 mil. Kč) ročně. Tato povinnost zanikne ve chvíli, kdy organizace přestane být příjemcem financí ze státního rozpočtu (Zákon č. 440/2015 Z. z.).

5.8 Kritérium počtu neziskových sportovních organizací

Pro potřeby této kapitoly autorka textu oslovila Český i Slovenský statistický úřad a požádala je o poskytnutí dat o počtu neziskových organizací v oblasti sportu dle právní formy. Oba dva úřady evidují ekonomické subjekty dle mezinárodní Klasifikace ekonomických činností NACE, což je standardní klasifikace Evropské Unie, která se užívá pro statistické srovnání činností v různých oblastech ekonomiky již od roku 1970. V rámci této klasifikace, která je k nahlédnutí v příloze 2, jsou sportovní organizace vedeny pod kódem 931 Sportovní činnosti, který zahrnuje čtyři podkategorie: provozování sportovních zařízení, činnosti sportovních klubů, činnosti fitcenter a ostatní sportovní činnosti (NACE, c2007). K této klasifikaci se budou vztahovat data uvedená v podkapitole 5.8.1 a 5.8.2.

5.8.1 Počty organizací s právní formou spolek v ČR

Spolek jako nová právní forma má relativně krátkou minulost z hlediska sesbíraných a ucelených dat. Relativně proto, že lze předpokládat, že většina spolků, vznikla transformací z občanských sdružení, která v ČR vznikala již od devadesátých let 20. století. K 31. 12. 2016 eviduje ČSÚ celkem 88 895 neziskových organizací s právní formou spolek (SA000211b, c2018). Podle údajů českého statistického úřadu, získaných na vyžádání autorkou této práce, čítají ve stejném roce spolky s NACE kódem 931 sportovní činnosti celkem 26 224 organizací (viz tabulka 1), což představuje 29,5 % z celkového počtu spolků v ČR. Počet spolků v odvětví NACE 931 sportovní činnosti od roku 2015 rostl. V roce 2015 bylo sportovních spolků v ČR 24 443 a o dva roky později již celkem 26 927.

Tabulka 1 Počet neziskových organizací v odvětví NACE 931 Sportovní činnosti

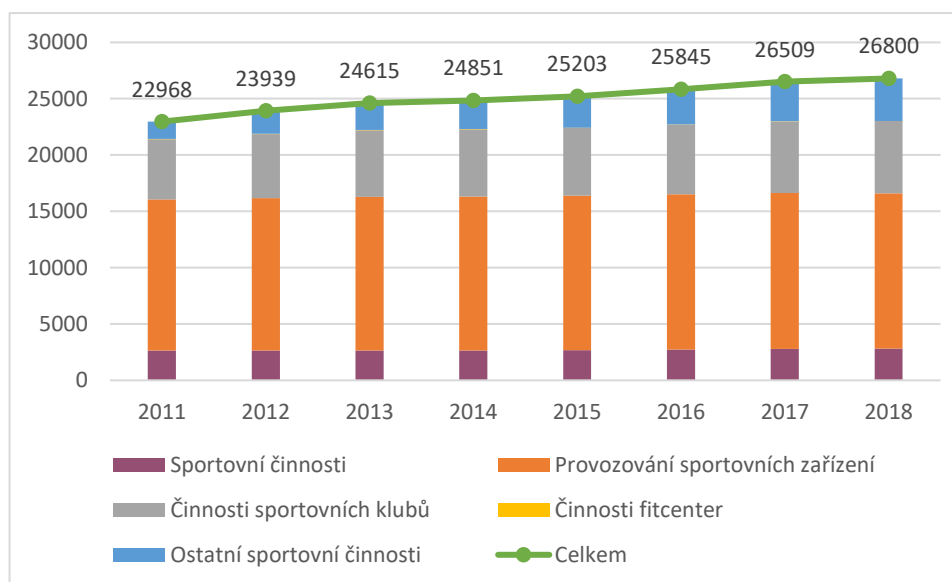
	2015	2016	2017
Nadace, nadační fondy	46	56	61
OPS, Ústavy	60	98	102
Spolky	24 443	26 224	26 927
Círky	0	0	0
Pobočné spolky	3 352	3 474	3 496
Ostatní	25	26	31
Celkem	27 926	29 878	30 617

Zdroj: Autorka podle ČSÚ (2018)

Tabulka 1 ukazuje, že v českém neziskovém sektoru mají neziskové sportovní organizace nejčastěji podobu spolku potažmo pobočného spolku. U ostatních právních forem NO je výskyt organizací se sportovní činností velmi sporadický.

Autorka práce se rozhodla, že pro podrobnější rozbor počtu spolků působících ve sportu využije veřejně dostupná data z administrativního registru ekonomických subjektů Ministerstva financí. Na základě pečlivě shromážděných dat bylo možné určit množství spolků působících v kategorii sportovních činností a jejich podkategorií dle klasifikace NACE. Na následujícím grafu 1 lze shlédnout vývoj počtu spolků dle jednotlivých NACE kódů ve zvoleném období 2011–2018.

Graf 1 Počet sportovních spolků dle NACE činnosti 931

Zdroj: Autorka podle ARES (c2013)

Na první pohled je patrné, že nejvíce sportovních spolků v ČR (cca 14 000) působí v oblasti *provozování sportovních zařízení*. Druhou nejrozšířenější kategorií je *činnost sportovních klubů*, která je přiřazena přibližně k 6 400 spolkům působících v odvětví sportu v ČR. Necelé čtyři tisíce spolků mají uvedenou jako svou hlavní náplň *ostatní sportovní činnost* a nejméně spolků (cca 20) provozuje jako svou hlavní činnost *fitcentrum*. U zhruba 2 800 spolků není určena žádná z výše uvedených podkategorií a spadají tak do nadřazené kategorie *sportovních činností*. Celkový počet spolků ve sportu, dle údajů z administrativního registru ekonomických subjektů (ARES) spravovaným Ministerstvem financí ČR, není shodný s počtem spolků evidovaným ČSÚ, ale velmi se mu přibližuje. Rozdíly v řádu několika stovek organizací nepovažuje

autorka pro účely této práce za natolik markantní a dále bude z důvodu většího rozsahu dostupných dat pracovat s daty z ARES.

Pro objektivnější porovnání počtu neziskových organizací působících ve sportu v ČR a v zahraničí si autorka textu zvolila dva parametry: počet obyvatel a počet obcí v dané zemi. Vývoj počtu obyvatel i obcí v ČR je k nahlédnutí v příloze 3 této práce. Prostým podělením počtu spolků se sportovní činností a údajů o obyvatelstvu a obcích ČR došla autorka k údajům shrnutým v tabulce 2.

Tabulka 2 Počty sportovních spolků dle počtu obcí a obyvatel ČR

	Počet obyvatel připadajících na 1 sportovní spolek v ČR	Počet sportovních spolků připadajících na 1 obci v ČR
2011	457	3,67
2012	439	3,83
2013	427	3,94
2014	424	3,97
2015	418	4,03
2016	409	4,13
2017	399	4,24
2018	396	4,28

Zdroj: autorka dle Veřejná databáze (c2018), ARES (c2013)

Z tabulky 2 je patrné, že s rostoucím počtem spolků ve sportu klesá množství obyvatel v ČR připadajících na jeden spolek. Zatímco v roce 2011 připadal v teoretické rovině jeden sportovní spolek na 457 obyvatel, v roce 2018 už vychází jeden spolek na každých 396 obyvatel. Vzhledem k téměř neměnnému počtu obcí v ČR, roste každým rokem počet sportovních spolků připadajících na jednu obci. V roce 2011 teoreticky připadalo 3,67 sportovních spolků na jednu obci v ČR. Do roku 2018 se toto číslo zvýšilo na 4,28. V praxi samozřejmě shodný počet sportovních spolků v každé obci nenajdeme. Zároveň služby sportovních spolků využívají pouze někteří obyvatelé ČR.

Výše užívaná klasifikace ekonomických činností zprostředkovává informace o struktuře neziskového sektoru. NACE kód je každé organizaci přiřazen podle její hlavní ekonomické činnosti. I přesto, že klasifikace umožňuje zvolit pestrou škálu činností napříč všemi oblastmi neziskového sektoru, ne vždy je zaměření organizace jednoznačné natolik, aby ji šlo přiřadit pouze k jedné činnosti. Proto je možné vedle hlavní činnosti určit i činnosti vedlejší. Výše uvedená data jsou založena pouze na hlavních

ekonomických činnostech. Většina sportovních organizací je přiřazena do kategorie 931 sportovní činnosti. Při procházení registru ale narazila autorka i na mnoho (až tisíc) sportovních organizací, které byly přiřazeny například k oblasti Sportovní a rekreační vzdělávání nebo k oblasti Činnosti ostatních organizací sdružujících osoby za účelem prosazování společných zájmů. Určit přesný počet spolků působících ve sportu by tak vyžadovalo velmi podrobné zkoumání každé organizace uvedené v ARES. Dosud nezmíněným problémem je také aktuálnost dat uvedených v rejstříku. Mnoho z organizací vedených v rejstříku, byť formálně nezanikly, nemusí v praxi vůbec fungovat. V důsledku těchto nejasností a snaze zlepšit transparentnost neziskového sportu za účelem adekvátního financování ze strany státu, vznikl v roce 2018 Rejstřík sportovních organizací, sportovců, trenérů a sportovních zařízení. Sportovní organizace, které sdružují jiné sportovní organizace, se musí v rejstříku zaregistrovat do 31. 12. 2018, pokud chtějí čerpat finance ze státního rozpočtu. Pro ostatní organizace, které budou chtít žádat o dotace, platí povinnost registrace do 30. 6. 2019 (Zákon č. 230/2016 Sb.).

5.8.2 Počty organizací s právní formou občanské sdružení v SR

Ve spolupráci se statistickým úřadem SR byla autorce práce poskytnuta data o počtu aktivních neziskových organizací působících v SR ve sportu. Z tabulky 3 vyplývá, že nejvíce neziskových sportovních organizací má právní formu sdružení. Velkým překvapením může být, že na Slovensku lze za neziskovou organizaci v určitých případech považovat i společnost s ručením omezeným nebo akciovou společnost. Tuto skutečnost dokládá i fakt, že zmíněné dvě právní formy se objevují i mezi žadateli o dotace z veřejných rozpočtů (viz kapitola 5.11.2).

Tabulka 3 Počet aktivních neziskových organizací ve sportu v SR

	2015	2016	2017
Spoločnosť s ručením obmedzeným	5	5	6
Neinvestičný fond	0	0	2
Nezisková organizácia	4	0	0
Nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby	0	5	7
Akciová spoločnosť	1	1	3
Rozpočtová organizácia	4	4	4
Príspevková organizácia	16	15	16
Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)	630	1 057	3 272
Celkem	660	1 087	3 310

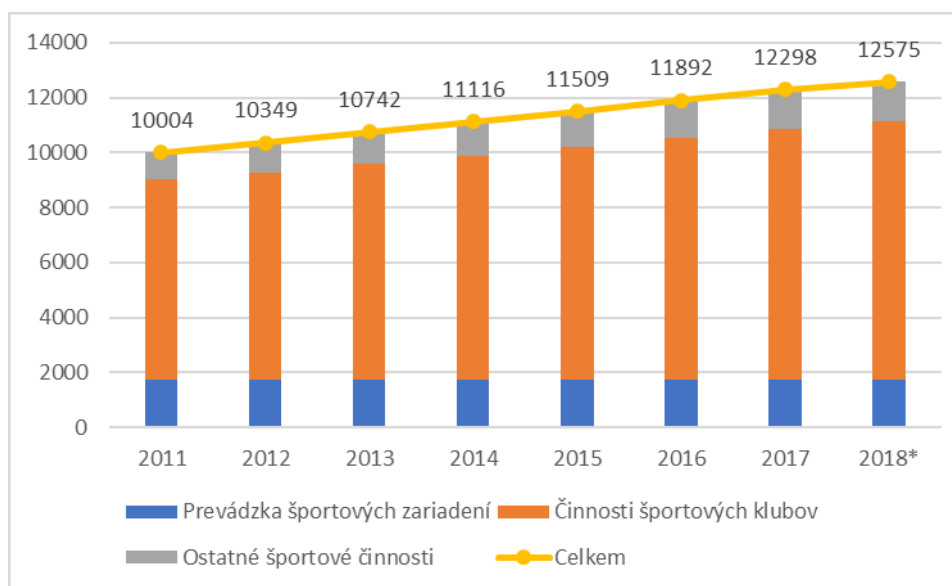
Zdroj: autorka podle ŠÚSR (2018)

Co se týká počtu sdružení působících ve sportu, který je uveden v tabulce 3, autorka se domnívá, že je velmi nízký a dovoluje si tvrdit, že neodpovídá realitě. Autorka práce za účelem ověření správnosti opětovně kontaktovala poskytovatele dat. Slovenský statistický úřad autorce sdělil, že na základě zavedení nového informačního systému v roce 2015 došlo ke změně určování aktivity organizací a rozlišuje se tak mezi organizacemi živými a ekonomicky aktivními. K 31.12.2017 bylo evidováno celkem 46 682 sdružení, z nichž 44 611 bylo živých a 13 291 ze statistického hlediska aktivních. Z posledního uvedeného počtu potom byla statistickým úřadem poskytnuta data o neziskových organizacích s hlavní činností – sportovní činnosti s NACE kódem 931 (ŠÚSR, 2018).

Pro účely této práce autorka považuje pro sportovní neziskový sektor za realističtější počet živých sportovních organizací, tedy organizací, které oficiálně nezanikly. Autorka vychází z toho, že pro stanovení ekonomické aktivity u daného subjektu ve zvoleném období ŠÚSR sleduje počet zaměstnanců, tržby, investice a případně údaje o zaplaceném zdravotním pojištění. Pokud tedy občanské sdružení nepodává priznání k dani z příjmů, což v některých případech nemusí (viz kapitola 5.9.2), nemá investice ani zaměstnance, za které by případně odvádělo zdravotní pojištění, je pro statistické účely považováno za ekonomicky neaktivní. To ale vůbec nemusí znamenat, že nevykonává svou činnost. Pro zjištění počtu živých sportovních sdružení vycházela autorka z údajů uvedených v registru organizací na stránkách ŠÚSR. Autorka podnikla náročné zpracování dat z registru organizací ŠÚSR a na jejich základě vytvořila následující graf 2, na kterém můžeme vidět vývoj počtu občanských sdružení s činností v kategorii 931 NACE.

Graf 2 Počet sportovních sdružení dle NACE činnosti 931

Zdroj: Autorka dle Registr organizácií (c2018)

V roce 2018 existuje celkem 12 575 OS s hlavní náplní – sportovní činnost. V rámci kategorie 931 klasifikace NACE rozlišujeme stejně jako v ČR i na Slovensku čtyři podkategorie, přičemž v podkategorii *provoz fitcenter* nepůsobí žádné občanské sdružení a tato podkategorie proto není v grafu 2 zahrnuta. Nejvíce OS ve sportu působí na Slovensku v oblasti *činnosti sportovních klubů*, a to v počtu cca 9 400 organizací. Ostatní dvě podkategorie jsou zastoupeny ve výrazně nižším počtu, kde je *provozování sportovních zařízení* uvedeno u 1 745 OS a *ostatní sportovní činnost* u 1 439 OS. Zajímavostí je, že počet OS, které provozují sportovní zařízení se od roku 2011 každoročně změnil pouze v řádu jednotek, a tedy zůstává prakticky stejný.

Pro porovnání počtu sdružení ve sportu v závislosti na počtu obyvatel a obcí SR vytvořila autorka práce tabulku 4 s využitím údajů, které jsou k nahlédnutí v příloze 4 této práce. Z tabulky 4 vyplývá, že od roku 2011 do současnosti se počet obyvatel SR připadající na jedno občanské sdružení působící ve sportu snížil o téměř 20 %. Z hlediska množství sdružení se sportovní činností, které připadají na jednu obec na Slovensku, počet zvýšil z 3,46 v roce 2011 na 4,35 v roce 2018, tedy o více jak čtvrtinu. V praxi (na rozdíl od hodnot uvedených v tabulce 4), obdobně jako v ČR, budou OS ve sportu v SR koncentrována v obcích a městech v rozdílných počtech dle velikosti a podmínek dané obce a každé občanské sdružení ve sportu bude poskytovat služby různému počtu obyvatel.

Tabulka 4 Počty sportovních sdružení dle počtu obcí a počtu obyvatel SR

	Počet obyvatel připadajících na 1 sportovní sdružení v SR	Počet sportovních sdružení připadajících na 1 obci v SR
2011	540	3,46
2012	522	3,58
2013	504	3,72
2014	487	3,85
2015	471	3,98
2016	457	4,11
2017	442	4,26
2018	433	4,35

Zdroj: Autorka dle Registr organizací (c2018), Štatistický úrad SR (nedatováno)

Výše uvedená data o počtu OS ve sportu vychází z údajů uvedených v registru organizací ŠÚSR a obsahují pouze organizace s NACE zařazením Sportovní činnosti. Obdobně jako v ČR narazila autorka textu při procházení registru na sportovní organizace, které měly uvedenu jako hlavní činnost jinou než sportovní. Zejména se jednalo o organizace v kategorii činnosti ostatních členských organizací a kategorii činnosti zájmových organizací. Výsledný počet OS ve sportu tak může být ještě o několik set vyšší. Větší přehled o organizacích působících v odvětví sportu může přinést informační systém sportu, který vznikl na základě přijetí zákona o sportu v roce 2015 a jeho zřizovatelem je MŠVSS. Cílem informačního systému sportu je zmapovat reálný rozsah působení jednotlivých osob a subjektů v oblasti sportu prostřednictvím několika registrů. Informační systém má sloužit jak široké veřejnosti, tak veřejné správě při alokaci finančních prostředků do oblasti sportu. Sportovní organizace, která v registru není evidována, nemůže žádat o dotaci ze zdrojů veřejné správy.

5.9 Kritérium daně z příjmů

5.9.1 Daň z příjmů spolků v ČR

Dříve než budou popsány daně neziskových organizací typu spolku ve sportu, je třeba si vysvětlit termín veřejné prospěšnosti, respektive veřejně prospěšného poplatníka (dále VVP). Občanský zákoník vymezuje čtyři kritéria, která určují veřejně prospěšnou právnickou osobu. Taková osoba:

- 1) přispívá v souladu se zakladatelským právním jednáním vlastní činností k dosahování obecného blaha
- 2) rozhoduje jen za vlivu bezúhonných osob
- 3) nabyla majetku z poctivých zdrojů
- 4) hospodárně využívá své jmění k veřejně prospěšnému účelu (Zákon č. 89/2012 Sb., § 146)

Původně byl v občanském zákoníku pod § 146–150 uveden i tzv. status veřejné prospěšnosti. Návrh prováděcího zákona k tomuto statutu nebyl ale nikdy přijat a k 1. 1. 2018 vešel v platnost zákon č. 303/2017 Sb., kterým byl status veřejné prospěšnosti zrušen a vyjmut z občanského zákoníku. Pro potřeby daňové problematiky je v zákoně o daních z příjmu vymezen VVP jako poplatník, „*který v souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním.*“ (Zákon č. 586/1992 Sb., § 17a). Zákon dále pouze negací konkrétně vymezuje, které právnické subjekty nejsou VVP. Jedná se o:

- a) obchodní korporace
- b) Českou televizi, Český rozhlas a Českou tiskovou kancelář
- c) profesní komoru nebo poplatníka založeného za účelem ochrany a hájení podnikatelských zájmů svých členů, u nichž nejsou členské příspěvky osvobozeny od daně, s výjimkou organizace zaměstnavatelů
- d) zdravotní pojišťovny
- e) společenství vlastníků jednotek a
- f) rodinná fundace

Stejně jako na jiné právnické osoby se zákon o dani z příjmů vztahuje i na spolky. Stát ale oproti výdělečným právnickým osobám podporuje spolky jako VVP skrze nižší daňové zatížení. Pro vypočítání základu daně z příjmů je třeba počítat se třemi různými skupinami příjmů. Rozlišujeme položky, které jsou předmětem daně, položky, které se do předmětu daně nezapočítávají a položky od daní osvobozené. Je nezbytné, aby tyto položky byly od sebe v účetnictví spolku odděleny nejpozději

ke dni účetní závěrky (Zákon č. 586/1992 Sb.). Příjmy, které jsou vždy předmětem daně sportovních neziskových organizací jsou:

- příjmy z reklamy
- příjmy z členského příspěvku
- příjmy v podobě úroku
- příjmy z nájmeného s výjimkou nájmu státního majetku

Neziskové organizace se z pohledu předmětu daně dělí na organizace s úzkým základem daně a organizace s širokým základem daně. Organizace s širokým základem daně zahrnují do předmětu daně z příjmů všechny příjmy kromě příjmů z investičních dotací. U organizací s úzkým základem daně, kterými jsou například spolky, nejsou předmětem daně zejména (Zákon č. 586/1992 Sb., §18 a):

- a) příjmy z nepodnikatelské činnosti za podmínky, že výdaje (náklady) vynaložené podle tohoto zákona v souvislosti s prováděním nepodnikatelské činnosti převýší příjmy z ní
- b) dotace, příspěvek, podpora nebo jiná obdobná plnění z veřejných rozpočtů

Zákon vymezuje i celou řadu úplatných i bezúplatných příjmů, které jsou od daně z příjmů osvobozeny. Dále jsou vypsány ty z nich, které jsou nejvíce relevantní pro spolky se zaměřením na sport. Příjmy osvobozenými od daně jsou: (Zákon č. 586/1992 Sb. § 19):

- a) členský příspěvek podle stanov, statutu, zřizovacích nebo zakladatelských listin, přijatý spolkem, který není organizací zaměstnavatelů, nebo evropskou politickou nadací
- b) úrokové příjmy plynoucí z prostředků veřejné sbírky pořádané za tělovýchovným a sportovním účelem
- c) bezúplatný příjem (dar) od fyzické či právnické osoby

Daňová povinnost k dani z příjmů právnických osob vzniká spolku ve chvíli, kdy má zdanitelné příjmy, které jsou předmětem daně (Zákon č. 280/2009 Sb., § 3). Při podávání daňového přiznání je tedy potřeba vypočítat základ daně, který je součtem všech příjmů, které jsou předmětem daně a nejsou od ní osvobozeny. VPP mají možnost si základ daně snížit až o 30 % (maximálně však do výše 1 000 000 Kč). Pokud je takto

vypočítaná snižovaná částka nižší než 300 000 Kč, je možné si odečíst větší část základu daně, a to až do výše 300 000 Kč. Podle novely z roku 2017 je potřeba tuto úsporu na dani uplatnit ke krytí nákladů na nepodnikatelskou činnost hned v následujícím zdaňovacím období. Výše daně se vypočte součinem upraveného (podle výše uvedených pravidel) základu daně zaokrouhleného na celé tisíce korun dolů a sazby daně 19 % (Zákon č. 586/1992 Sb.).

5.9.2 Daň z příjmů občanských sdružení v SR

Daň z příjmu občanských sdružení (právnických osob) upravuje zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z příjmů ve znění pozdějších předpisů. O neziskových organizacích se v uvedeném zákoně hovoří jako o poplatnících, kteří „*nejsou založeni nebo zřízení za účelem podnikání*“ (§ 12(2)). Daňová povinnost vzniká občanským sdružením v případě, že sdružení získá povolení nebo oprávnění k podnikání anebo v případě, kdy má příjmy, které jsou předmětem daně. Pokud má občanské sdružení pouze příjmy, které nejsou předmětem daně, příjmy, z kterých se vybírá daň srážkou podle § 43, anebo příjmy osvobozené od daně, daňové přiznání podávat nemusí (Kto nie je, c2013).

Mezi příjmy, které jsou předmětem daně pro organizace, jež nebyly založené za účelem zisku, řadíme příjmy z činností, kterými je dosahován zisk anebo kterými zisk lze dosáhnout jako:

- příjmy z prodeje majetku
- příjmy z nájemného
- příjmy z reklamy
- příjmy z členských příspěvků
- příjmy z kterých se daň vybírá srážkou podle § 43 zákona o dani z příjmů
- příjmy na základě smlouvy o sponzorství ve sportu (Informácia k daňovníkom, c2017).

Mezi příjmy, které nejsou předmětem daně pro občanská sdružení řadíme:

- přijatý podíl zaplacené daně podle §50 zákona o dani z příjmů²
- příjmy získané děděním

---

² Jedná se o tzv. daňovou asignaci, která bude blíže popsána v kapitole 5.11 této práce

- příjmy získané darováním (Zákon č. 595/2003 Z.z.)

Příjmy osvobozené od daně u občanských sdružení tvoří:

- příjmy plynoucí z činnosti, pro kterou byli poplatníci založeni nebo která je jejich základní činností vymezenou zvláštním předpisem
- členské příspěvky uvedené ve stanovách
- příjmy z reklamy, která je určena na charitativní účely, a to až do výšky 20 000 eur (520 000 Kč) za příslušné zdaňovací období. Tyto příjmy musí poplatník použít pouze na účel vymezený § 50 ods. 5, a to nejpozději do 1 roku od zdaňovacího období, ve kterém příjmy z reklamy získal. Ve sportovním prostředí by takovým účelem byla dle zmíněného paragrafu podpora a rozvoj sportu
- finanční prostředky plynoucí z grantů poskytovaných na základě mezinárodních smluv, kterými je Slovenská republika vázaná (Zákon č. 595/2003 Z.z.)

Při zakládání neziskové sportovní organizace s právní formou občanského sdružení je velmi podstatné dobře promyslet obsah stanov s ohledem na daň z příjmů. Podle stanov se odvíjí, do jaké z výše zmíněných skupin budou jednotlivé příjmy zařazeny. Lukačovičová (2018) zmiňuje zejména tři skutečnosti, které by ve stanovách sportovního sdružení měly být zahrnuty:

- uvést členské příspěvky jako jeden ze zdrojů financování, protože jen členské příspěvky uvedené ve stanovách mohou být osvobozené od daně z příjmů
- uvést jako jednu z hlavních činností podporu a rozvoj sportu, protože takto je definován jeden z účelů použití přijatých podílů zaplacené (asignační) daně v zákoně o dani z příjmů
- uvést jako jeden ze zdrojů financování do části hospodaření ostatní příjmy

5.10 Kritérium ostatních daní

Vedle daně z příjmů právnických osob se na neziskové organizace typu spolku a občanského sdružení vztahují i další daňové zákony. V této kapitole budou popsány vybrané typy daní a skutečnosti, které vyplývají z příslušných daňových zákonů pro neziskové organizace ve sportu ve vybraných zemích.

5.10.1 Daň z přidané hodnoty v ČR

Daň z přidané hodnoty je upravena zákonem 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. K dani je povinna právnická osoba, která „*samostatně uskutečňuje ekonomické činnosti*“ (Zákon č. 235/2004 Sb. § 5), a to i ve chvíli, kdy podnikání není hlavní činností této osoby. Rozhodující pro to, aby se právnická osoba se sídlem v tuzemsku stala plátcem DPH je dosažení obrátu 1 000 000 Kč v období do 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců. U sportovního spolku mohou tedy nastat tři různé situace:

- 1) spolek neprovozuje ekonomickou činnost tzn. není osobou povinnou k DPH
- 2) spolek provozuje ekonomickou činnost, ale jeho obrat ve stanoveném období nepřekročí danou hranici a není proto osobou povinnou k DPH
- 3) Spolek provozuje ekonomickou činnost a ve stanoveném období překročí hranici pro osvobození od daně, čímž mu vznikne registrační povinnost a stane se plátcem DPH

V ČR existují tři sazby DPH: základní sazba ve výši 21 %, první snížená sazba ve výši 15 % a druhá snížená sazba ve výši 10 %. U sportovních organizací jsou daně první sníženou sazbou služby posiloven a fitcenter, poskytnutí oprávnění vstupu na sportovní události a použití krytých i nekrytých sportovních zařízení ke sportovním činnostem (Zákon č. 235/2004 Sb.). Druhá snížená sazba se na sportovní služby ani produkty nevztahuje. Od DPH bez nároku na odpočet daně jsou osvobozeny:

- a) poskytnuté služby (a dodání zboží v souvislosti s těmito službami) jako protihodnoty členského příspěvku pro vlastní členy spolků, pokud toto osvobození od daně nenarušuje hospodářskou soutěž
- b) služby úzce související se sportem nebo tělesnou výchovou poskytované osobám, které vykonávají sportovní nebo tělovýchovnou činnost, pokud tyto služby poskytuje právnická osoba, která nebyla založena za podnikatelským účelem (Zákon č. 235/2004 Sb., § 61)

5.10.2 Daň z nemovitých věcí v ČR

Daň z nemovitých věcí je ustanovena Českou národní radou v zákoně č. 338/1992 Sb. Zákon rozděluje daň z nemovitých věcí na daň z pozemků a daň ze staveb a jednotek. Od obou těchto daní jsou osvobozeny zdanitelné pozemky, stavby a jednotky ve vlastnictví sportovních spolků, za podmínky, že nejsou užívány

k podnikání, pronajímány nebo (pouze v případě pozemků) propachtovány. Pokud spolek část zdanitelné budovy nebo jednotky pronajímá, není tato část osvobozena a platí se z ní daň. Sazba daně se odvíjí především od velikosti věci v m², funkce věci a podle počtu obyvatel obce, ve které se věc nachází (Zákon č. 338/1992 Sb.).

5.10.3 Daň z nabytí nemovitých věcí v ČR

Zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb. ze dne 9. 10. 2013 upravuje daň z nabytí nemovitých věcí, dříve označovanou jako daň z převodu nemovitosti. Poplatníkem se stane nabyvatel vlastnického práva k nemovité věci. Sazba daně z nabytí nemovitých věcí je stanovena na čtyři procenta. Zákonné opatření NO od této daně neosvobozuje a v případě, že organizace nabyde koupí nemovitou věc, stane se poplatníkem daně. Výjimkou může být bezúplatné nabytí nemovitosti pobočného spolku od hlavního spolku, které se řídí zákonem o dani z příjmů (Zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb.).

5.10.4 Daň silniční v ČR

Předmětem zákona č. 16/1993 Sb. o dani silniční jsou motorová vozidla a jejich přípojná vozidla. NSO se může stát poplatníkem silniční daně jako (Zákon č. 16/1993 Sb. § 4):

1. provozovatel, zapsaný v technickém průkazu vozidla
2. uživatel vozidla, v jehož technickém průkazu je uvedena osoba, která zanikla, zemřela, byla zrušena nebo byla odhlášena z registru vozidel
3. zaměstnavatel, který vyplácí cestovní náhrady svým zaměstnancům za užití osobního vozidla (pokud daňová povinnost nevznikla již provozovateli vozidla)

VPP daně z příjmů nemusí platit silniční daň, pokud užívá vozidlo s maximální hmotností 12 tun, a to pouze k činnostem, které generují příjmy, jež nejsou předmětem daně z příjmů. V tomto případě by se mohlo jednat například o dopravu sportovců a sportovního materiálu na sportovní události. Pokud NSO užívá automobil při činnostech, které vedou k příjmům, jež jsou předmětem daně z příjmů, jako například příjmy z reklamy, členských příspěvků, nebo nájmu, nezaniká tím povinnost platit silniční daň. Výjimkou by mohla být situace, kdy NSO k těmto činnostem užívá automobil s hmotností méně než 12 tun, na který se vztahuje „ekologické“ osvobození

od daně, jako je tomu u automobilů s elektrickým či hybridním pohonem, nebo u vozidel poháněných speciálními palivy. U vozidla nad 12 tun se daň platí vždy. Běžným základem pro určení sazby daně je zdvihový objem motoru v cm³. Roční sazba se pro vozidla (bez náprav) pohybuje mezi 1 200 Kč a 4200 Kč viz tabulka 5. Roční sazba se dále buď snižuje, nebo zvyšuje v závislosti na stáří vozidla dle paragrafu 6 příslušného zákona (Zákon č. 16/1993 Sb.).

Tabulka 5 Roční sazba daně dle objemu motoru

Objem motoru v cm³	do 800	800–1250	1250–1500	1500–2000	2000–3000	nad 3000
Roční sazba daně v Kč	1 200	1 800	2 400	3 000	3 600	4 200

Zdroj: autorka dle Zákona č. 16/1993 Sb.

5.10.5 Daň z přidané hodnoty v SR

Daň z přidané hodnoty se na Slovensku řídí zákonem č. 222/2004 Z. z. Daň se vztahuje na každou osobu, která vykonává ekonomickou činnost, a to bez ohledu na účel nebo výsledek činnosti. Ekonomickou činností (podnikáním) se rozumí každá činnost, z které je dosahován příjem, přičemž zákon explicitně určuje jako takovou i sportovní činnost. Registrační povinnost vzniká po dosažení obrátu 49 890 eur (1 297 140 Kč), a to nanejvýš v 12 po sobě jdoucích kalendářních měsících. Na Slovensku jsou zavedené dvě sazby daně. Základní sazba činí 20 % ze základu daně a snížená sazba 10 %, přičemž ale žádná z položek se sníženou sazbou uvedených v zákoně se nevztahuje na sport (Zákonem č. 222/2004 Z. z.).

Od DPH jsou bez nároku na odpočet daně osvobozeny služby úzce související se sportem nebo tělesnou výchovou. Konkrétní právnická nebo fyzická osoba může uplatnit osvobození, pokud splňuje alespoň jednu z následujících podmínek:

- a) provádí činnost pro jiný účel, než je dosažení zisku a jakýkoli případný zisk musí být v plném rozsahu určen pro pokračování nebo zlepšení dodávaných služeb
- b) je zřízena a spravována na základě dobrovolnosti osobami, které nemají přímý či nepřímý finanční prospěch z výsledků její činnosti

c) uplatňuje ceny schválené příslušnými úřady anebo takto schválené ceny nepřesahuje. Za služby, které nepodléhají povinnosti schválení cen uplatňuje nižší cenu, než za obdobné služby uplatňují osoby, jejichž cílem je dosáhnout touto činností zisku. (Zákonem č. 222/2004 Z. z.)

Mimo služby související se sportem jsou rovněž osvobozeny služby dodávané jako protihodnota členského příspěvku pro vlastní členy občanských sdružení (Zákonem č. 222/2004 Z. z.).

5.10.6 Daň z nemovitostí v SR

Daň z nemovitostí je součástí zákona č. 582/2004 Z. z., zákon o místních daních a místním poplatku za komunální odpad a drobné stavební odpady. Zahrnuje v sobě daň z pozemků, daň ze staveb a daň z bytů. Sazba a výše daně se liší u různých typů nemovitostí a je závislá na hodnotě a velikosti dané nemovitosti.

Roční sazba daně z pozemků činí 0,25 %. Výše daně z pozemků je výsledkem součinu sazby, velikosti pozemku v m² a hodnoty půdy za 1 m², jež je určena zvlášť pro každý okres. Roční sazba daně ze staveb, bytů a nebytových prostorů činí 0,033 eura za každý započatý m² zastavěné plochy. Výše daně se vypočítá jako součin roční sazby a velikosti plochy objektu (Zákon č. 582/2004 Z. z.)

Občanská sdružení nejsou v zákoně přímo osvobozena od daně z nemovitostí. K osvobození nebo ke snížení daně může ale přistoupit správce daně, a to například u:

- a) pozemků, staveb nebo bytů ve vlastnictví právnických osob, které nejsou založené nebo zřízené za účelem podnikání
- b) pozemků veřejně přístupných parků, prostorů a sportovišť (Zákon č. 582/2004 Z. z.)

5.10.7 Daň z nabytí nemovitých věcí v SR

Daň z nabytí nemovitých věcí byla od roku 2005 na Slovensku zrušena. Při prodeji nemovitosti se tak platí pouze daň z příjmu, přičemž od této daně je osvobozen poplatník, který nemovitost před prodejem vlastnil alespoň 5 let, anebo v ní měl minimálně 2 roky trvalé bydliště.

5.10.8 Daň silniční v SR

Silniční daň na Slovensku ošetřuje zákon č. 361/2014 Z. z., o dani z motorových vozidel a o změně některých zákonů. Předmětem silniční daně je vozidlo, které je evidované v SR a používá se za účelem podnikání. Občanské sdružení, které užívá vozidlo k podnikání, se stane poplatníkem silniční daně jako právnická osoba, která:

1. je jako držitel vozidla zapsaná v dokladu
2. má v dokladu jako držitele vozidla zapsanou svou pobočku
3. používá vozidlo, v jehož dokladu je jako držitel vozidla zapsaná osoba, která zemřela, zanikla nebo byla zrušena
4. používá vozidlo, v jehož dokladu je jako držitel vozidla zapsaná osoba, která nepoužívá vozidlo na podnikání
5. je zaměstnavatelem a vyplácí zaměstnanci cestovní náhrady za použití vozidla, které se nepoužívá na podnikání (zákon č. 361/2014 Z. z.)

Sazby daně se odvíjí od zdvihového objemu motoru v cm³ uvedeného v dokladech. Roční sazba se pro vozidla (bez náprav) pohybuje mezi 62 eur (objem do 900 cm³) a 218 eur (objem nad 3000 cm³), jak je uvedeno v tabulce 6. Pokud je jediným zdrojem vozidla elektřina, silniční daň se z něj neplatí. Zákon podrobně stanovuje další podmínky pro snížení, příp. zvýšení silniční daně v § 7, které se vážou například na počet měsíců od první evidence vozidla k dani, využití alternativních paliv a další. Pokud občanské sdružení ve sportu nevyužívá vozidlo za účelem podnikání, daň neplatí (zákon č. 361/2014 Z. z.)

Tabulka 6 Roční sazba daně dle objemu motoru

Objem motoru v cm³	do 900	900–1200	1200–1500	1500–2000	2000–3000	nad 3000
Roční sazba daně v Kč	1 612	2 080	2 990	3 848	4 680	5 668

Zdroj: autorka dle Zákon č. 361/2014 Z. z.

5.11 Kritérium příjmů z veřejných zdrojů

5.11.1 Příjmy sportovních organizací z veřejných zdrojů v ČR

Nejvýznamnější sportovní organizace třetího sektoru v ČR dlouhodobě upozorňují na potřebu adekvátního financování NNO ve sportu z veřejných zdrojů. Za účelem zlepšení financování českého sportu vydala v roce 2012 společnost KPMG analyticko – koncepční studii o financování sportu v ČR. Tato studie uceleným způsobem vyčísluje zejména neúměrnost příjmů sportu z veřejného rozpočtu vůči podstatně většímu ekonomickému přínosu, který sport do veřejného sektoru přináší (Koncepce, c2012). Pro období 2016–2025 byla na základě Analýzy financování sportu v ČR z roku 2009 zpracována Koncepce státní podpory sportu v ČR, jež má za cíl finanční situaci ve sportu zlepšit. V následujících podkapitolách budou popsány úrovně financování sportu z veřejných rozpočtů včetně odvodů z loterií, které autorka rovněž považuje za veřejný zdroj financí pro sportovní organizace.

5.11.1.1 Financování ze státního rozpočtu

Sport je na úrovni státu nejčastěji financován prostřednictvím dotací a příspěvků poskytovaných jednotlivými ministerstvy a dalšími státními subjekty. Na úrovni státní správy spadá sport pod Ministerstvo školství, tělovýchovy a sportu, které každoročně vypisuje dotační programy, z nichž mohou neziskové sportovní organizace čerpat finance. Podle účelu dotace rozlišujeme mezi investičními a neinvestičními programy. V rámci naplňování cílů Koncepce podpory sportu na období 2016-2025 byly pro období 2017–2019 vypsány tyto neinvestiční programy (Neinvestiční dotace, c2018):

- Program I. – Sportovní reprezentace ČR
- Program II. – Sportovně talentovaná mládež
- Program III. – Činnost sportovních organizací
- Program IV. – Údržba a provoz sportovních zařízení
- Program V. – Činnost sportovních svazů
- Program VI. – Významné sportovní akce
- Program VII. – Zdravotně postižení sportovci
- Program VIII. – Organizace sportu ve sportovních klubech
- Program IX. – Organizace školního a univerzitního sportu
- Program X. – Projekty pro sportování veřejnosti

Mimo neinvestiční programy vyhláší MŠMT i programy investiční. V roce 2017 byly vypsány tyto programy (Investiční dotace, c2018):

1) **Program 133 510** Podpora materiálně technické základny sportu

- 133 512 Podpora materiálně technické základny sportovních organizací
- 133 513 Podpora materiálně technické základny sportovní reprezentace

2) **Program 133 520** Hlavní směry rozvoje sportovní infrastruktury České republiky 2017–2024

- podprogram 133D521 Národní sportovní centra
- podprogram 133V522 Resortní sportovní centra
- podprogram 133D523 Rozvoj materiálně technické základny sportovních svazů pro potřeby reprezentace a talentované mládeže.
- podprogram 133D524 Významné sportovní akce

3) **Program 133 530** Podpora materiálně technické základny sportu 2017–2024 s podprogramem:

- podprogram 133D 531 Podpora materiálně technické základny sportu – ÚSC, SK a TJ
- podprogram 133D 532 Zajištění Národního rozvojového programu mobility pro všechny

Tabulka 7 Objem dotací z rozpočtu MŠMT alokovaný spolkům na sportovní účely (v tis. Kč)

Neinvestiční programy	2013	2014	2015	2016	2017
Sportovní reprezentace ČR	741 009,00	687 108,60	626 207,20	705 300,00	1 185 599,70
Sportovně talentovaná mládež					
Činnost sportovních organizací	1 357 524,00	1 414 425,85	1 484 202,85	1 803 504,78	2 824 409,57
Údržba a provoz sportovních zařízení					
Činnost sportovních svazů					
Významné sportovní akce	x	x			
Zdravotně postižení sportovci	x	x			
Organizace sportu ve sportovních klubech	x	x	x		
Organizace školního a univerzitního sportu	x	x	x		
Projekty pro sportování veřejnosti	x	x	x		
Investiční programy	2013	2014	2015	2016	2017
Podpora materiálně technické základny sportu	790 851,92	799 380,53	429 869,90	594 526,21	0,00
Podpora materiálně technické základny sportu 2017 – 2024	x	x	x	x	86 397,87
Hlavní směry rozvoje sportovní infrastruktury české republiky 2017 – 2024	x	x	x	x	
Celkem dotační programy	2 889 385	2 900 915	2 540 280	3 103 331	4 096 407

Zdroj: autorka dle Státní závěrečný účet MŠMT (c2018)

Autorka práce věnovala nemalé úsilí na vytvoření přehledu o dotacích, které byly rozděleny z rozpočtu MŠMT přímo **spolkům** na sportovní účely. Výsledkem je tabulka 7, z které je možné nahlédnout jednak dotace čerpané v rámci investičních a neinvestičních programů ve výši skutečného čerpání za daný rok, a jednak postupný vývoj struktury programů, tak jak byly v jednotlivých letech přidávány. Za rok 2017 činil celkový objem dotací spolkům na sportovní účely 4 096 407 tis. Kč. Ve srovnání s jinými roky tak za posledních pět let došlo k nejvýraznějšímu nárůstu objemu dotací do sportu, a to v oblasti neinvestičních programů. Investiční dotace naopak velmi poklesly. V květnu 2017 byl zrušen program 133 510 z důvodu podezření na nastavení netransparentních a diskriminačních podmínek pro žadatele o dotace. V konečném důsledku, i přes následné opětovné vypsání obdobného programu 133 520 s upravenými podmínkami, došlo k radikálnímu poklesu čerpání těchto investic, jak je možné nahlédnout v tabulce 8. V rámci nově vypsáných investičních programů v roce 2017 ještě nebyly podprogramy 133D523 a 133D 532 financovány.

Každý program má pečlivě zpracované podmínky pro žadatele o dotaci, přičemž žádosti o dotaci je nově možné podávat výhradně prostřednictvím elektronického systému IS-SPORT, do kterého se každý žadatel musí zaregistrovat. Žadatelem o dotace může

na základě specifických podmínek v rámci jednotlivých neinvestičních dotací být (Dotační neinvestiční programy, c2016):

- 1) **Střešní sportovní organizace** – spolek s předmětem činnosti v oblasti sportu s celostátní působností, který sdružuje především národní sportovní svazy a poskytuje jim podporu, servis a platformu ve vzájemné spolupráci. Tento typ organizace primárně neorganizuje systémové národní soutěže a pro poskytnutí dotace musí na území ČR působit minimálně pět let.
- 2) **Sportovní svaz – spolek** s celostátní působností v konkrétním sportovním odvětví, který je buď jediným uznaným zástupcem ČR v příslušné mezinárodní sportovní federaci uznané Mezinárodním olympijským výborem, nebo je zařazen do evidence MŠMT na základě čtyřletého monitoringu dosažených výsledků sportovců z mezinárodních soutěží pro kritérium úspěšnosti. Sportovní svaz sdružuje primárně sportovní kluby a tělovýchovné jednoty a angažuje se v činnosti sportovního odvětví, a to zejména v oblasti organizace soutěží, řízení státní sportovní reprezentace a řízení systému talentované mládeže. Podmínkou pro získání dotace je působnost v minimálně dvou krajích a dvou sportovních klubech nebo členská základna čítající minimálně 400 členů. Podmínkou je i organizace alespoň dvoustupňové mistrovské soutěže.
- 3) **Sportovní klub nebo tělovýchovná jednota – spolek**, který vykonává dle svých stanov sportovní činnost jako hlavní předmět své činnosti, a to minimálně po dobu dvou let před podáním žádosti o dotaci.

O investiční dotace se může mimo výše zmíněné žadatele ucházet i:

- 4) **Územní samosprávný celek (ÚSC)** – obec, městská část, obvod statutárního města nebo kraj
- 5) **Resortní sportovní centrum**, které je zřizováno MŠMT, Ministerstvem obrany nebo Ministerstvem vnitra (Investiční dotace, c2018)

Resortní sportovní centra vytvářejí podmínky pro rozvoj sportu, přípravu státní sportovní reprezentace a přípravu sportovních talentů. Jejich zřizovateli jsou MŠMT, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany, které je financují ze svých rozpočtů. Vzhledem k tomu, že se nejedná o spolky, ale o organizační složky státu, autorka práce nebude resortním sportovním centřům věnovat více prostoru v této práci.

5.11.1.2 Financování z rozpočtů územně samosprávních celků

Územně samosprávné celky, kterými jsou obce, kraje a hlavní město Praha mají podle zákona o podpoře sportu povinnost zabezpečit kontinuální rozvoj sportu na svém území. Národní rada pro NNO zpracovává každý rok podrobný rozbor financování nestátních neziskových organizací, včetně oblasti sportu. V tabulce 8 jsou uvedeny údaje o dotacích

Tabulka 8 Objem dotací z veřejných rozpočtů alokovaný spolkům na sportovní účely (v tis. Kč)

	Státní rozpočet	Rozpočty krajů vč. Prahy	Rozpočty obcí (mimo Prahu)	Součet dotací v tis. Kč
2007	1 340 142	295 203	1 157 495	2 792 840
2008	1 086 664	380 150	1 290 712	2 757 526
2009	1 404 668	380 870	1 103 352	2 888 890
2010	1 904 042	313 332	1 081 144	3 298 518
2011	2 140 382	380 790	1 110 488	3 631 660
2012	2 741 706	369 020	1 241 402	4 352 128
2013	3 154 475	550 897	1 424 824	5 130 196
2014	2 901 855	572 157	1 441 017	4 915 029
2015	2 533 630	697 359	1 601 364	4 832 353
2016	3 103 307	1 052 643	1 888 712	6 044 662

Zdroj: autorka podle CVNS (c2009 – 2018)

poskytnutých **spolkům** (resp. občanským sdružením) na tělovýchovné účely v letech 2007–2016, které autorka práce jednotlivě vyhledala a pečlivě zpracovala. Všechny dotace jsou uvedeny v tisících Kč a zahrnují v sobě i data za pobočné spolky, resp. organizační složky sdružení. Z tabulky 8 lze vyčíst poměr, v jakém jsou spolky ve sportu podporovány na jednotlivých úrovních veřejné správy. Za období 2007–2016 se na financování sportu z veřejných zdrojů průměrně podílely kraje v poměru 12,3 % a obce v poměru 32,8 %. Státní dotace, které jsou pro porovnání také uvedeny v tabulce 8, tvořily ve stejném období 54,9 % dotací.

Z dostupných zdrojů o financování sportovních organizací nelze opomenout studii společnosti KPMG, která vypracovala strukturu veřejných zdrojů sportovních organizací na základě dat z Ministerstva financí. Oproti výše prezentovaným informacím z CVNS zahrnují data ze studie veškerou veřejnou podporu sportu, mimo jiné i náklady na resortní sportovní centra a příspěvkové organizace obcí a krajů, tedy nikoli pouze dotace pro spolky. Zároveň data obsahují i výdaje obecních rozpočtů na zájmové aktivity nesportovního charakteru a s nimi spojenou infrastrukturu. V tabulce 9 tak můžeme

nahlídnout podstatně odlišné částky, které jsou investovány na různých úrovních veřejné správy do sportu. Výsledný poměr finančních zdrojů dle subjektů se význačně liší od předchozích čísel. Průměrná výše podílu jednotlivých subjektů na financování sportu v letech 2007–2011 byla následující: MŠMT (15 %), Ostatní ministerstva (7 %)³, Obce a dobrovolné svazky obcí (69 %), Krajské úřady (8 %) a regionální rady (1 %).

Tabulka 9 Financování sportu z veřejných zdrojů (v mil. Kč)

Rok	MŠMT	Ostatní ministerstva	Obce a dobrovolné svazky obcí	Krajské úřady	Regionální rady	Celkem
2007	3 302	1 501	10 364	1 133	0	16 299
2008	2 605	1 728	11 000	1 271	20	16 624
2009	2 113	1 353	12 857	1 291	409	18 023
2010	2 059	670	13 508	1 209	407	17 853
2011	2 286	699	9 976	1 351	353	14 666

Zdroj: Koncepce (c2012)

5.11.1.3 Financování sportovních spolků z odvodů z loterií

Zisky loterijních společností jsou postavené na sportovním dění a je tak zcela logické, že by se na rozvoji sportu měly podílet. Sázkové a loterijní společnosti odváděly do roku 2011 odvody na veřejně prospěšné účely. Za rok 2010 bylo na sport tímto způsobem převedeno 2,17 mld. Kč. Přímé odvody na veřejně prospěšné účely však byly nahrazeny jednotným odvodem do státního rozpočtu novelou zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, která vešla v platnost 1. 1. 2014. Novela loterijního zákona přinesla mimo jiné slevu 5 % z celkové 20% daně, kterou mohly loterijní společnosti věnovat v podobě daru ČOV na sportovní a tělovýchovné účely. ČOV následně distribuoval získaný objem financí mezi další zastřešující sportovní organizace. V roce 2014 tímto způsobem přešlo na sportovní organizace 443,6 mil. Kč, o rok později 527,8 mil. Kč. Získané příspěvky je možné využít pouze na tělovýchovné a sportovní činnosti, a to konkrétně pro děti a mládež v juniorské kategorii daného sportu. Na rok 2016 byly zvýšeny odvody loterijních a sázkových společností z 20 % na 23 %. Celková suma příjmů pro ČOV činila 659,4 mil. Kč (Loterie, c2017).

Rozdělení objemu financí mezi jednotlivé příjemce, se řídí pravidly ČOV. Ze všech získaných prostředků jde:

³ Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany, Operace státních finančních aktiv, Všeobecná pokladní správa

- 10 % na financování vlastních aktivit a projektů ČOV
- 31 % na poskytnutí příspěvků pro Fotbalovou asociaci České republiky
- 8 % na poskytnutí příspěvků pro Český svaz ledního hokeje
- 1 % pro Český paralympijský výbor a jeho prostřednictvím mezi jeho členy
- 47 % na příspěvky mezi sportovní svazy – vyjma Fotbalové asociace České republiky a Českého svazu ledního hokeje – které budou v daném roce zařazeny při výpočtu výše státní dotace z Programu V – Organizace sportu mezi svazy TOP 62
- 3 % pro všechny ostatní sportovní svazy (Pravidla, c2018)

V roce 2017 nezískala ČOV žádné finance z odvodů loterijských společností z důvodu přijetí zákona o hazardních hrách č. 186/2016 Sb., který již 5 % podíl odvodů pro sport nezohledňuje (Zákon č. 186/2016 Sb.). Pro sportovní organizace to ale nutně neznamená nevýhodu, neboť je přislíben větší objem financí na sportovní a tělovýchovné účely z rozpočtu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

5.11.2 Příjmy sportovních organizací z veřejných zdrojů v SR

5.11.2.1 Financování ze státního rozpočtu

Na úrovni státu je sport na Slovensku podporován primárně Ministerstvem školství, vědy, výzkumu a sportu SR (MŠVVŠ). Mezi kompetence ministerstva se řadí vypracování návrhu koncepce rozvoje sportu nejméně na dobu pěti let, koordinace uskutečňování této koncepce, zajištění financování sportu ze státního rozpočtu, podpora a výstavba sportovní infrastruktury a další. Zákon o sportu určuje čtyři formy financování sportu prostřednictvím MŠVVŠ, kterými jsou (Zákon č. 440/2015 Z. z.):

1) Příspěvek uznanému sportu

Jedná se o finanční prostředek na sportovní činnost, který je určen národnímu sportovnímu svazu pro uznaný sport, tzn. sport, který je uznán:

- a) Mezinárodním olympijským výborem nebo mezinárodní sportovní organizací SportAccord
- b) Mezinárodním paralympijským výborem
- c) Mezinárodním výborem sportu neslyšící
- d) Mezinárodním hnutím speciálních olympiád

Žádost o příspěvek podává prostřednictvím informačního systému sportu takový národní svaz, který je dle zákona způsobilým příjemcem veřejných prostředků.

2) Dotace

MŠVVŠ poskytuje dotace na sport se zaměřením na oblasti podpory a rozvoje sportu, vrcholového sportu, sportovní infrastrukturu, turistické trasy a podporu řádné správy sportu. Žadatelem o dotaci může být dle zákona o sportu:

- fyzická osoba zapsaná v registru fyzických osob
- sportovní organizace zapsaná v registru právnických osob
- obec zapsaná v registru právnických osob ve sportu

Nejčastějším příjemcem finančních prostředků určených na sportovní účely jsou občanská sdružení. Vedle nich se o dotaci uchází například i subjekty s právní formou akciové společnosti a s právní formou společnosti s ručením omezeným.

3) Příspěvek na národní sportovní projekt

Národním sportovním projektem se rozumí zejména: výstavba, modernizace a rekonstrukce sportovní infrastruktury národního významu; podpora národního projektu sportu pro všechny se zaměřením na mládež, pořádání významné soutěže a účast na významné soutěži. Příspěvek je určen i na zajištění plnění úkolů SOV a Slovenského paralympijského výboru.

4) Příspěvek na sportovní poukaz

Příspěvek je určen pro děti od 5 do 14 let na vykonávání sportu pro všechny. Je poskytován sportovním organizacím a sportovním odborníkům (například trenéři) na základě žádosti podané zákonným zástupce dítěte. MŠVVŠ poskytuje příspěvky na sportovní poukaz v závislosti na disponibilním objemu prostředků státního rozpočtu

Výše zmíněné finanční prostředky přiděluje MŠVVŠ v rámci Národního programu pro rozvoj sportu SR. Program v sobě zahrnuje následující podprogramy (Alokácia, c2018):

- 026 01 Školní sport a vysokoškolský sport
- 026 02 Uznané sporty
- 026 03 Národní sportovní projekty
- 026 04 Sportovní infrastruktura
- 026 05 Průřezové činnosti ve sportu

Následující tabulka 10 shrnuje autorkou pečlivě vyhledaná data o objemech dotací, které byly mezi lety 2012 a 2017 schváleny pro občanská sdružení v rámci jednotlivých podprogramů Národního programu pro rozvoj sportu SR.

Tabulka 10 Objem financí alokovaných MŠVVŠ občanským sdružením na sportovní účely (v tis. Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Školní sport a vysokoškolský sport	24 211	24 490	11 193	17 004	25 275	40 240
Uznané sporty	540 499	525 688	501 811	552 255	812 355	944 317
Národní sportovní projekty	146 154	157 513	170 903	198 151	170 487	262 971
Sportovní infrastruktura	12 330	113 270	43 592	14 196	16 609	790 400
Průřezové činnosti ve sportu	1 546	1 511	5 550	6 445	6 417	4 810
Celkem	724 739	822 472	733 048	788 052	1 031 142	2 042 738

Zdroj: autorka podle Register poskytnutých dotací (c2018)

Z tabulky 10 vyplývá, že nejvíce peněz (42 % v roce 2017) je přerozdělováno mezi tzv. uznané sporty. Jejich seznam zveřejňuje ministerstvo školství a v současné době čítá 107 organizací, viz příloha 5 této práce.

Kromě MŠVVŠ se z dalších ministerstev na rozvoji sportu podílejí Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany, která mají svá resortní sportovní centra Sportovní centrum policie a Vojenské sportovní centrum Dukla Banská Bystrica. Dotace neziskovým sportovním organizacím ale neposkytují.

Posledním důležitým aktérem ve sportu na státní úrovni je Úřad vlády Slovenské republiky. Každoročně jsou tímto orgánem vypisovány dotace v rámci programu Podpora rozvoje sportu. Žadatelé mohou být zejména obce, vyšší územní celky, registrované církve nebo náboženské společnosti, školy, rozpočtové a příspěvkové organizace. V rámci některých podprogramů i občanská sdružení, nadace neinvestiční fondy a další neziskové organizace. Pro rok 2018 mohla občanská sdružení žádat o dotaci v podprogramu č. 4 - nákup sportovní výbavy, a to ve finančním rozmezí 500 - 9 000 eur (13–234 tisíc Kč) na organizaci (Výzva, c2013).

5.11.2.2 Financování z rozpočtů územně samosprávních celků

Obce a kraje na území SR dle zákona o sportu podporují sport na základě koncepce rozvoje sportu vytvořené na podmínky svého území. V současné době neexistují zpracovaná data o financování výlučně občanských sdružení ve sportu z rozpočtů ÚSC. Pro představu můžeme vycházet z dat Ministerstva financí (viz tabulka 11), která popisují celkové výdaje obcí na oblast rekreačních a sportovních služeb v rámci rozpočtové kategorie Rekreace, kultura a náboženství (Územná samospráva, c2012)

Tabulka 11 Objem dotací na rekreační a sportovní služby z rozpočtů obcí

	Výdaje na sport z rozpočtu obcí (v tis. Kč)
2012	1 804 499
2013	1 664 754
2014	2 133 612
2015	2 444 676
2016	2 562 560
2017	2 750 046

Zdroj: autorka podle Územná samospráva (c2012)

Obdobně jako v ČR lze i v SR nahlédnout do studie společnosti KPMG. Dle údajů uvedených v Koncepci financování sportu v SR z roku 2012, je poměr veřejných prostředků, které byly v období 2007–2011 poskytovány na sport, následující (Koncepcia, c2012):

- 23 % Ministerstvo školství
- 4 % ostatní ministerstva
- 2 % úřad vlády
- 71 % obce a VÚC

V letošním roce byla publikována i nová studie KPMG, která přinesla aktualizovaná data pro stejnou tematiku. Struktura veřejných prostředků dle zdrojů byla za období 2011–2017 následující (Koncepcia, c2018):

- 32 % Ministerstvo školství
- 1 % Ministerstvo vnitra
- 3 % Ministerstvo obrany
- 2 % Úřad vlády a čerpání dotací z rezervy předsedů vlády
- 62 % Obce a velké územní celky

V dlouhodobém měřítku přispívají nejvíce na sport územně samosprávné celky. V tabulce 12 vidíme konkrétní částky, které jednotlivé orgány veřejné správy celkově investují do sportu. V roce 2017 došlo k výraznému navýšení financí ze strany MŠVVŠ, a to z důvodu výstavby nového Národního fotbalového stadionu.

Tabulka 12 Poskytování finančních zdrojů na sportovní účely podle subjektů (v tis. Kč)

Rok	Ministerstvo školství	MO a MV	Úřad vlády a čerpání dotací z rezervy předsedů vlády	Obce a VÚC	Celkem
2007	878 020	206 310	-	2 550 990	3 635 320
2008	937 014	194 688	50 752	3 147 378	4 329 832
2009	1 041 950	203 034	262 054	3 740 568	5 247 606
2010	1 955 616	240 058	217 906	5 217 472	7 631 052
2011	713 908	189 800	-	2 540 434	3 444 142
2012	748 800	119 600	2 600	1 817 400	2 688 400
2013	910 000	145 600	109 200	1 669 200	2 834 000
2014	884 000	130 000	67 600	2 139 800	3 221 400
2015	1 001 000	163 800	189 800	2 480 400	3 835 000
2016	998 400	148 200	-	2 594 800	3 741 400
2017	2 784 600	145 600	-	2 659 800	5 590 000

Zdroj: autorka podle Konceptia (c2012), Konceptia (c2018)

5.11.2.3 Daňové asignace

Hojně využívaným zdrojem financování sportovních organizací na Slovensku jsou tzv. daňové asignace, které byly zavedeny v roce 2004 prostřednictvím zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů. Ten v současné podobě umožňuje fyzickým a právnickým osobám poukázat podíl zaplacené daně konkrétním NO, kterými jsou mimo jiné organizace i občanská sdružení, jejichž předmětem činnosti je podpora a rozvoj sportu (Zákon č. 595/2003 Z. z.).

Fyzická osoba může v rámci ročního zúčtování daně poukázat vybrané NO podíl až 2 % z daně z příjmů, pokud jde o částku minimálně 3 eura. v případě, že má fyzická osoba potvrzení o tom, že v daném roce vykonala dobrovolnickou činnost minimálně 40 hodin, může podíl dosáhnout výše až 3 %. Právnická osoba může více příjemcům poukázat dohromady podíl až 1 % zaplacené daně, pokud minimální částka, kterou poukazuje, dosahuje alespoň 8 eur. V případě že právnická osoba poskytne NO, která není založena za účelem podnikání, dar v hodnotě minimálně 0,5 % zaplacené daně, může

místo 1 % poukázat podíl až 2 % vybraným NO. Výše vypsání daňový poplatníci nesmí mít ve lhůtě do 15 dní od podání daňového přiznání nedoplatek na dani, který by přesahoval 5 eur (Zákon č. 595/2003 Z. z.).

Příjemce asignační daně musí být k 31. 12. předcházejícího kalendářního roku registrován v centrálním registru příjemců, který eviduje Notářská komora SR. Organizace, která chce získat finance prostřednictvím asignační daně musí vzniknout nejpozději v roce, který předchází zdaňovacímu období, ve kterém se o tyto finance uchází. Příjemci nebude umožněno získat finanční příspěvky, pokud do 15 dní po uplynutí lhůty na podání daňového přiznání bude mít nedoplatek na dani více než 5 eur, nebo pokud má nedoplatek na povinném pojištění. Příjemce má povinnosti doložit potvrzení o zřízení bankovním účtu, které není starší 30 dnů (Zákon č. 595/2003 Z. z.).

5.11.2.4 Odvody z loterií v SR

Zákon o sportu stanovuje, že jedním ze zdrojů financování sportu jsou prostředky státního rozpočtu ve výši odvodů z provozování loterijních her. Podíl, který je z těchto odvodů určen na sport, byl stanoven následovně:

- 25 % v roce 2016
- 50 % v roce 2017
- 75 % v roce 2018

Na období od roku 2019 je stanoveno, že veškeré prostředky státního rozpočtu získané z odvodů loterijních her budou určeny na sportovní účely, jinými slovy podíl 100 % z těchto odvodů případně na sport (Zákon č. 440/2015 Z. z.).

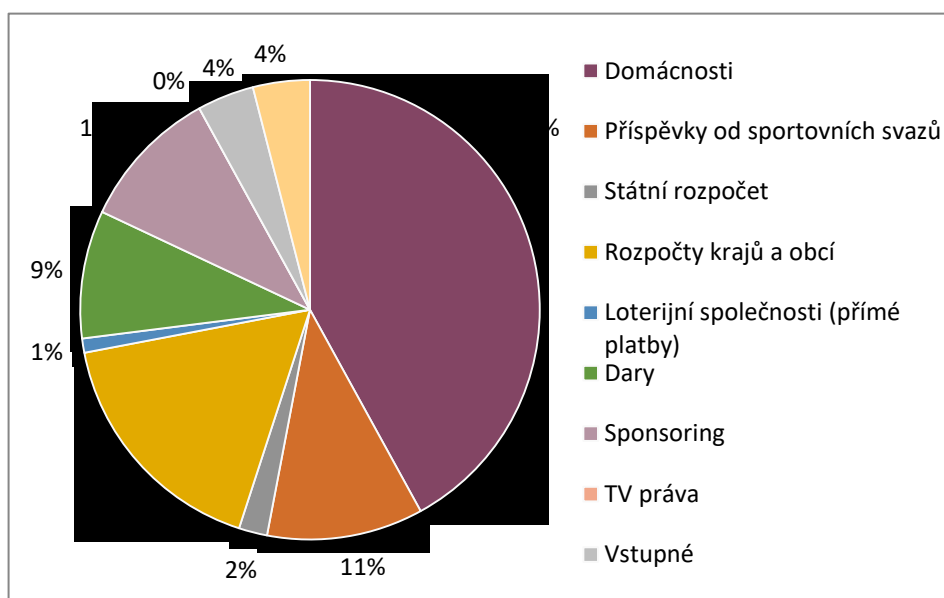
5.12 Kritérium příjmů z vlastních zdrojů

Spoléhat se pouze na veřejné zdroje je pro neziskové organizace nepředstavitelné. V rámci svého hospodaření proto zařazují i zdroje, které mohou vytvářet sami. Každý sportovní klub může mít strukturu zdrojů odlišnou podle toho, jak mu umožňují získat finance podmínky v místě, kde působí a oblast sportu, na kterou se zaměřuje. Mezi vlastní zdroje lze zařadit například členské příspěvky, dary, sponzoring a další. Velmi významným zdrojem je také práce dobrovolníků, která však z toho důvodu že není snadno vyčíslitelná, bývá často opomíjena.

5.12.1 Financování sportovních organizací z vlastních zdrojů v ČR

Společnost KPMG zkoumala v roce 2011 strukturu finančních zdrojů sportovních klubů v ČR. Analýza je založena na údajích od 116 sportovních svazů a organizací zastupujících všechny oblasti sportu. Studie rozlišuje jak zdroje z veřejných prostředků, tak finance, které klub získává vlastní činností. Mezi druhou zmíněnou oblast zdrojů můžeme zařadit domácnosti (členské příspěvky), příspěvky od sportovních svazů, dary, sponzoring, TV práva, vstupné a ostatní zdroje. V roce 2011 tvořily tyto zdroje dohromady 80 % příjmů sportovních klubů. Sport je v ČR nejvíce financován z rozpočtů domácností a to až 42 %, jak je vidět na grafu 3. Druhým největším příjmem jsou příspěvky od sportovních svazů s 11 %, následovány dary v objemu 10 % ze všech zdrojů sportovního klubu (Koncepce, c2012)

Graf 3 Struktura příjmů neziskových sportovních organizací v ČR

Zdroj: upravila autorka podle (Koncepce, c2012)

Zdroj který v grafu 3 není kvantifikován, je dobrovolnická práce. Z podstaty věci dobrovolníci nedostávají zaplacen, vyjma příspěvků na pokrytí nákladů, které jsou s jejich prací spjaté. V ČR se v průměru věnuje dobrovolnické práci ve sportu cca 8 % obyvatel, zatímco v rámci kontinentu se průměr EU pohybuje okolo 7 %. Tabulka 13 uvádí množství času, které dobrovolníci sportu věnují. Nejvíce dobrovolníků se účastní jednorázových sportovních akcí. Maximálně 5 hodin práce věnovalo sportu v roce 2017 až 35 % dobrovolníků. Více jak 20 hodin měsíčně tráví dobrovolnou činností ve sportu 3 % ze všech dobrovolníků.

Tabulka 13 Dobrovolnictví ve sportu v ČR (v %)

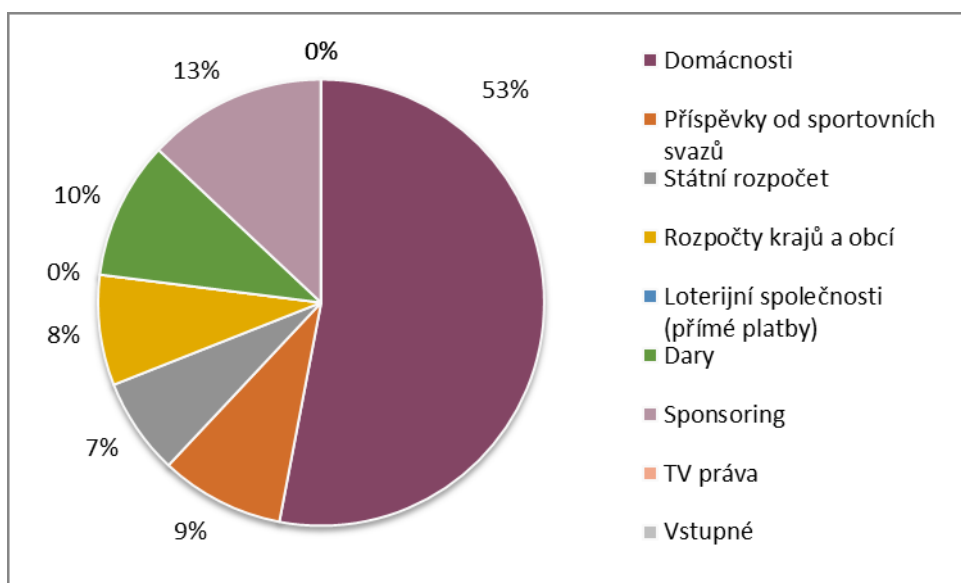
	2009	2013	2017
Dobrovolníci ve sportu/populace EU	7	7	6
Dobrovolníci ve sportu/populace ČR	7	10	8
Kolik času tráví dobrovolníci v ČR v oblasti sportu			
Příležitostně, na jednorázových akcích	54	54	38
1-5 hodin měsíčně	26	26	35
6-20 hodin měsíčně	18	15	24
21-40 hodin měsíčně	1	3	3
Víc jak 40 hodin měsíčně	0	2	0
Nevím	0	0	0

Zdroj: autorka podle Eurobarometer (c2010), Special Eurobarometer (c2014; c2018)

5.12.2 Financování sportovních organizací z vlastních zdrojů v SR

Koncepce financování sportu v SR publikovaná v roce 2012 přinesla podrobný vhled na finanční zdroje sportovních organizací na Slovensku. Průzkum obsahuje data od celkem 145 organizovaných sportovních svazů a organizací. Dle analýzy zpracované společností KPMG tvořily strukturu příjmů sportovních klubů na Slovensku v roce 2011 tyto položky: domácnosti, příspěvky od sportovních svazů, státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí, loterijní společnosti, dary, sponzoring, vstupné, TV práva a ostatní příjmy. Vlastní zdroje klubů přitom tvořili 85 % všech zdrojů a zdroje veřejných rozpočtů, včetně loterijních odvodů, pouze 15 %. Vůbec nejvíc financí získávají sportovní kluby z rozpočtu domácností a to 53 %, jak je vidět na grafu 4. V pořadí druhý nejvýznamnější vlastní zdroj pro sportovní organizace je sponzoring s 13 % a třetí podstatný zdroj tvoří dary s 10 % (Konceptia, c2012).

Graf 4 Struktura příjmů neziskových sportovních organizací v SR

Zdroj: upravila autorka podle (Konceptia, c2012)

Mimo výše zmíněné zdroje je třeba zmínit jako další zdroj sportovních organizací i práci dobrovolníků, které se v současné době věnuje ve sportovní oblasti 3 % obyvatel na Slovensku. Oproti roku 2013 (6 %) a 2009 (10 %) se toto procento podstatně snížilo a Slovensko se tak dostalo na polovinu průměru EU, který v roce 2017 činil 6 %. Podíváme-li se do tabulky 14, můžeme zaznamenat, kolik času dobrovolníci prací ve sportu průměrně stráví za jeden měsíc. V roce 2017 nejčastěji dobrovolníci pomáhali příležitostně na jednorázových sportovních akcích, a to ve více jak 57 % případů. V rozmezí 1-5 hodin za měsíc věnovalo sportu čas okolo 19 % dobrovolníků. Rozsah 6-20 hodin měsíčně věnovaných práci ve sportu označilo v průzkumu 17 % dobrovolníků. Až 40 hodin za měsíc věnuje dobrovolnické práci ve sportu pouhá 3 % dobrovolníků.

Tabulka 14 Dobrovolnictví ve sportu v SR (v %)

	2009	2013	2017
Dobrovolníci ve sportu/populace EU	7	7	6
Dobrovolníci ve sportu/populace SR	10	6	3
Kolik času tráví dobrovolníci v SR v oblasti sportu			
Příležitostně, na jednorázových akcích	62	53	57
1-5 hodin měsíčně	15	19	19
6-20 hodin měsíčně	15	25	17
21-40 hodin měsíčně	2	0	3
Víc jak 40 hodin měsíčně	4	3	0
Nevím	2	0	4

Zdroj: autorka podle Eurobarometer (c2010), Special Eurobarometer (c2014; c2018)

6 SROVNÁNÍ PRÁVNÍCH A EKONOMICKÝCH ASPEKTŮ ŘÍZENÍ VYBRANÝCH ORGANIZACÍ

6.1 Srovnání náročnosti založení organizace

V kapitole 5.6 byl popsán proces, který je nutné podstoupit, pokud chceme založit organizaci s právní formou spolku (v ČR) a občanského sdružení (v SR). Tyto typy organizací jsou typickými představiteli neziskových organizací ve sportu v obou zemích, neboť jsou nejhojněji užívanou právní formou právě pro tuto oblast. Ačkoli založení obou typů organizací vychází původně ze zákona o sdružování občanů 83/1990 Sb., v dnešní době se situace v ČR a v SR liší. Zatímco na Slovensku platí zmíněný zákon dodnes, v České republice platí od roku 2014 občanský zákoník, kterým zanikla původně užívaná právní forma občanského sdružení a vznikla nová právní forma spolek.

Založení spolku v ČR a občanského sdružení v SR je možné shodou zakladatelů na obsahu stanov, nebo u spolku i prostřednictvím ustavující schůze. V obou zemích jsou zmíněné organizace zakládány minimálně třemi osobami. V ČR mezi těmito osobami mohou být i právnické osoby, zatímco v SR to mohou být pouze občané, tedy fyzické osoby. Na Slovensku je v zákoně podmínka, že alespoň jeden ze zakladatelů musí být občan starší 18 let, což v ČR explicitně stanoveno není, ale s ohledem na to, že členové volených orgánů musí být plně svéprávní, lze doporučit, aby i mezi zakladateli spolku byla plnoletá osoba. Základním dokumentem pro založení obou organizací jsou stanovy. Jejich zákonem stanovený minimální obsah se shoduje jenom zčásti. Při zakládání spolku i občanského sdružení je nutné ve stanovách určit název, sídlo a účel (cíl) organizace. Na rozdíl od sdružení, musí název spolku obsahovat buď zkratku „z. s.“, označení „zapsaný spolek“ nebo pouze „spolek“. Sídlo může být ustanoveno v kterékoli nemovitosti na území ČR (spolky) a SR (sdružení). V ČR se na základě umístění sídla organizace určí jeden ze sedmi rejstříkových soudů, u kterého bude spolek registrován. Na Slovensku probíhá registrace sdružení výhradně na Ministerstvu vnitra SR v Bratislavě a na sídle sdružení tedy nezáleží. Součástí žádosti o registraci spolku v ČR je i úředně ověřený souhlas majitele s umístěním sídla spolku v jeho nemovitosti., což v SR potřeba není. Primární činností spolku ani sdružení nemůže být podnikání či jiná výdělečná činnost.

Pro spolky je mimo výše uvedené ze zákona povinné uvést ve stanovách i práva a povinnosti členů. Práva a povinnosti členů sdružení by měla být součástí stanov sdružení, nejsou ale povinnou součástí minimálního obsahu stanov dle § 6 Zákona o sdružování občanů. Sdružení musí ve stanovách určit všechny orgány včetně způsobu jejich ustanovení a funkcionářů, kteří jsou oprávněni jednat jménem sdružení. U spolku postačí určení statutárních orgánů. Sdružení navíc uvádí i zásady hospodaření, a pokud si zřizuje organizační jednotky, tak i ustanovení o nich. Následující tabulka 15 shrnuje minimální obsah stanov popisovaných organizací, jak jej vymezují zákony za účelem registrace organizací:

Tabulka 15 Minimální obsah stanov spolku v ČR a Občanského sdružení v SR

Spolek v ČR	Občanské sdružení v SR
a) název spolku	a) název sdružení
b) sídlo	b) sídlo
c) účel spolku	c) cíl činnosti
d) určení statutárního orgánu	d) orgány sdružení
e) práva a povinnosti členů vůči spolku	e) ustanovení o organizačních jednotkách
	f) zásady hospodaření

Zdroj: zpracovala autorka dle předešlých kapitol

Samotný proces registrace je rozdílný u organizací v obou zemích. Jak již bylo zmíněno, spolek je registrován u jednoho z krajských soudů, zatímco sdružení vzniká zapsáním na Ministerstvu vnitra. Pro založení občanského sdružení je nutné na ministerstvo podat návrh na registraci, který obsahuje jména s podpisy zakladatelů a stanovy ve dvou vyhotoveních. Založení spolku vyžaduje podstatně více dokumentů. Obdobně jako u sdružení je nutné podat návrh na zápis spolku do veřejného rejstříku a stanovy spolku. Kromě toho jsou vyžadovány souhlasy členů orgánů se zápisem do veřejného rejstříku a jejich čestná prohlášení o tom, že splňují podmínky pro výkon své funkce a dále již zmíněný souhlas majitele s ustanovením sídla spolku v jeho nemovitosti. Všechny tyto tři dokumenty musí být opatřeny úředně ověřenými podpisy. Pokud navíc spolek vznikl ustavující schůzí, musí dodat i zápis z této schůze. V poslední řadě je nutné připojit

oprávnění k podnikatelské nebo jiné činnosti, pokud má být tato činnost vedlejší činností spolku.

Z finančního hlediska je levnější založit spolek. Registrace spolku není zpoplatněna a do nákladů je třeba započítat pouze poplatky za ověření podpisů, které činí 30 Kč za každý podpis. Ani poplatky za založení sdružení nejsou vysoké, ale na rozdíl od spolku se platí registrační poplatek 66 eur, tedy v přepočtu 1 716 Kč. Na druhou stranu, u dokumentů, které sdružení podává při registraci, nejsou nutné úředně ověřené podpisy, za které by jinak sdružení muselo zaplatit.

Proces založení spolku v ČR a proces založení sdružení v SR se liší svou délkou, byť u obou organizací jde o poměrně krátkou dobu. Spolek může vzniknout do 5, maximálně však do 30 pracovních dní od podání bezchybného návrhu. Sdružení může vzniknout do 10, maximálně však do 40 dní od podání bezchybného návrhu na zápis na Ministerstvu vnitra. Pokud návrh na zápis obsahuje vady, zpraví o tom krajský soud spolek do tří pracovních dní a Ministerstvo vnitra zpraví sdružení do pěti dní. Po nápravě vad, nebo po technicky správně podaném návrhu je možné zamítnout návrh a to do 5 pracovních dní u spolku a do 10 dní u sdružení. Je nutné si všimnout, že zákon v ČR pracuje se lhůtami vyjádřenými v pracovních dnech, ale zákon v SR se všemi dny v týdnu, a proto se výsledná doba založení spolku a doba založení občanské sdružení liší jen minimálně.

6.2 Srovnání vymezení orgánů neziskové sportovní organizace

Občanské sdružení založené na Slovensku i spolek založený v ČR musí mít vytvořenou organizační strukturu. Její podoba se může lišit nejen u každého typu organizace, ale i dva spolky, nebo dvě sdružení mohou mít odlišně vymezené orgány. V ČR v základu určuje organizační strukturu spolku občanský zákoník, který stanovuje povinnost zřídit minimálně dva orgány, a to statutární a nejvyšší orgán. Přičemž ale zákon povoluje, aby roli statutárního orgánu vykonával nejvyšší orgán a de facto tak lze zřídit spolek, který bude mít pouze jeden orgán. Mimo nejvyšší a statutární orgán zřizují spolky i kontrolní a rozhodčí komisi, případně další orgány. Naproti tomu zákon o sdružování občanů pro občanská sdružení na Slovensku nestanoví, které orgány OS musí mít a jejich zřízení je tak ve své podstatě na zakladatelích. V praxi lze vycházet ze vzorových dokumentů Ministerstva vnitra SR, které vymezují nejvyšší, statutární, kontrolní

a výkonný orgán. Všechny orgány, které si spolek a OS zřizují, musí být vymezeny ve stanovách organizace a bez jejich určení nelze organizaci založit. Není nezbytné, aby se názvy orgánů spolku a OS shodovaly s označeními v zákoně, popřípadě v dokumentech Ministerstva vnitra SR, pokud označení, která si organizace pro orgány zvolí, nevzbudí klamavý dojem o povaze orgánů.

Nejvyšší orgán spolku/sdružení je tvořen všemi členy organizace a rozhoduje o nejdůležitějších věcech, jako je změna stanov, schvalování hospodaření organizace, volba členů výkonných orgánů. U spolku nese nejčastěji označení členská schůze, u sdružení například valné shromáždění, konference, sjezd a další. Členská schůze spolku musí být svolána minimálně jednou ročně. Aby byla usnášeníschopná, musí být přítomna většina členů spolku. K přijetí usnesení na usnášeníschopné členské schůzi postačí většina hlasů přítomných členů, kdy každý přítomný člen má za tím účelem právě jeden hlas. Podmínky, za kterých je možné přijmout usnesení na schůzi nejvyššího orgánu OS, jsou vymezeny individuálně ve stanovách OS. Zákon pro občanská sdružení ve sportu na Slovensku stanovuje pouze minimální dobu 6 let, po kterou je potřeba uchovat zápisy ze schůzí nejvyššího orgánu a zápisy o konání voleb do orgánů.

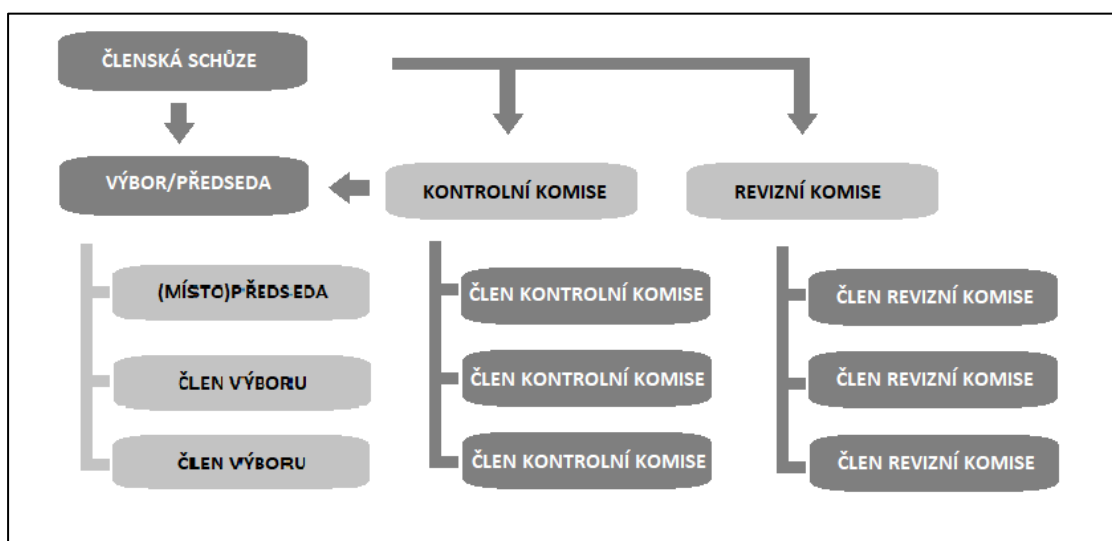
Statutární orgán spolku/sdružení má oprávnění jednat za organizaci navenek, což zahrnuje zejména zastupování organizace v právních vztazích. Do agendy statutárního orgánu v rámci organizace spadá například i svolání členské schůze, rozhodnutí o vyloučení členů a další. Statutární orgán spolku i OS má buď individuální, nebo kolektivní podobu. Individuální statutární orgán bývá označen jako předseda, zástupce či prezident a kolektivní orgán jako výbor, nebo případně předseda a místopředsedové. Zejména u kolektivního statutárního orgánu je potřeba přesně vymežit, jakým způsobem členové orgánu jednají za organizaci. Pokud toto nebude vymezeno u spolku, předpokládá se, že samostatně za spolek může jednat každý člen výboru. U občanského sdružení je nutné rozsah konání každého člena kolektivního statutárního orgánu určit jednoznačně ve stanovách, v opačném případě lze předpokládat, že takové občanské sdružení nebude moci vzniknout.

Kontrolní orgán je ustanoven v organizaci zejména za účelem vnitřní kontroly. Upozorňuje příslušné orgány na případné nedostatky v oblasti dodržování stanov, dodržování vnitřních předpisů a hospodaření organizace. Může být označen jako kontrolní komise, revizor, revizní komise atd. V ČR tvoří kontrolní komisi spolku

minimálně tři členi, přičemž tito členové nemohou být zvoleni ani odvoláni statutárním orgánem, a to i v případě, že by to bylo připuštěno ve stanovách. Dále je vyloučeno, aby byl kontrolní orgán u spolku tvořen členy, kteří již zastávají funkci člena statutárního orgánu nebo likvidátora. U občanského sdružení v SR je členství v kontrolním orgánu neslučitelné se členstvím ve statutárním nebo výkonném orgánu. Ani spolky v ČR ani OS na Slovensku nemají povinnost zřídit kontrolní orgán. Je však vhodné, aby kontrolní komisi tyto organizace měly ustanovenou v případě, kdy plánují žádat o dotace z veřejného rozpočtu. Na Slovensku je v zákoně o Sportu uvedena povinnost občanských sdružení zřídit kontrolní orgán ve chvíli, kdy přijme více jak 50 000 eur ročně ze státního rozpočtu ve dvou po sobě jdoucích účetních obdobích. V zákonech ČR autorka práce nenarazila na podobné ustanovení.

Z dalších orgánů, které si spolek nebo občanské sdružení zřizuje ve stanovách lze zmínit rozhodčí komisi a výkonný výbor. Rozhodčí komise rozhoduje spory mezi členy a spolkem. Výkonný výbor se zřizuje za účelem technického zajištění řízení a chodu organizace. Tyto i další orgány si mohou neziskové sportovní organizace s právní formou spolku v ČR a s právní formou občanského sdružení v SR dobrovolně zřídit, pokud je zahrnou do svých stanov. Na obrázku 5 a 6 můžeme vidět organizační strukturu spolku a občanského sdružení. Schéma spolku vychází z ustanovení v občanském zákoníku, schéma občanského sdružení z návrhu na vytvoření stanov občanského sdružení vytvořeného Ministerstvem vnitra SR.

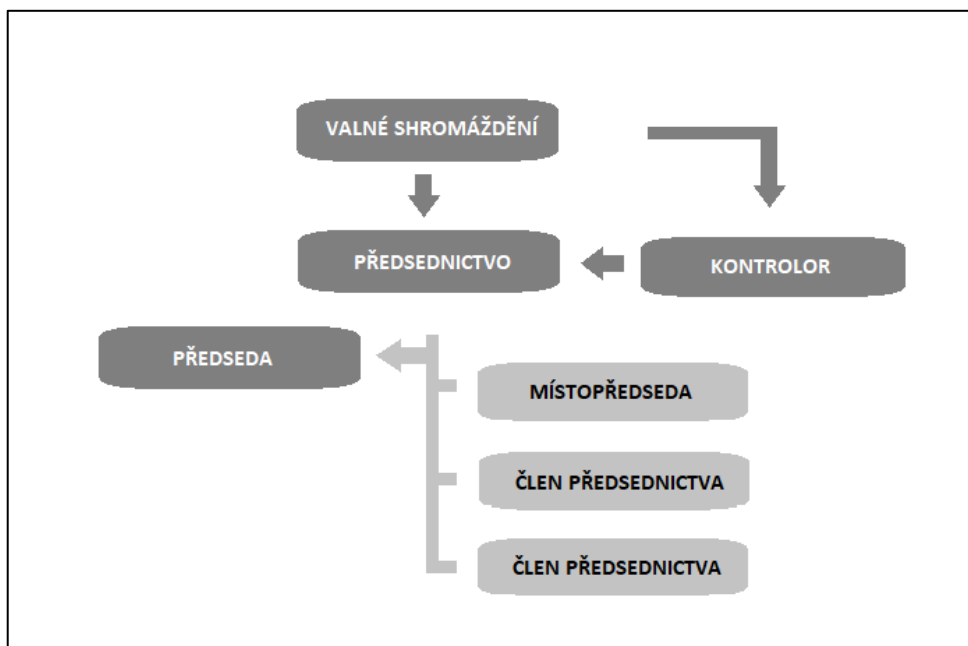
Obrázek 4 Schéma organizační struktury spolku

Zdroj: Autorka (2018)

Tmavě šedou barvou jsou označeny povinné orgány a počty členů orgánů (platí, pokud jsou tyto orgány zřízeny). Světle šedou potom fakultativní orgány a počty členů orgánů.

Obrázek 5 Schéma organizační struktury občanského sdružení

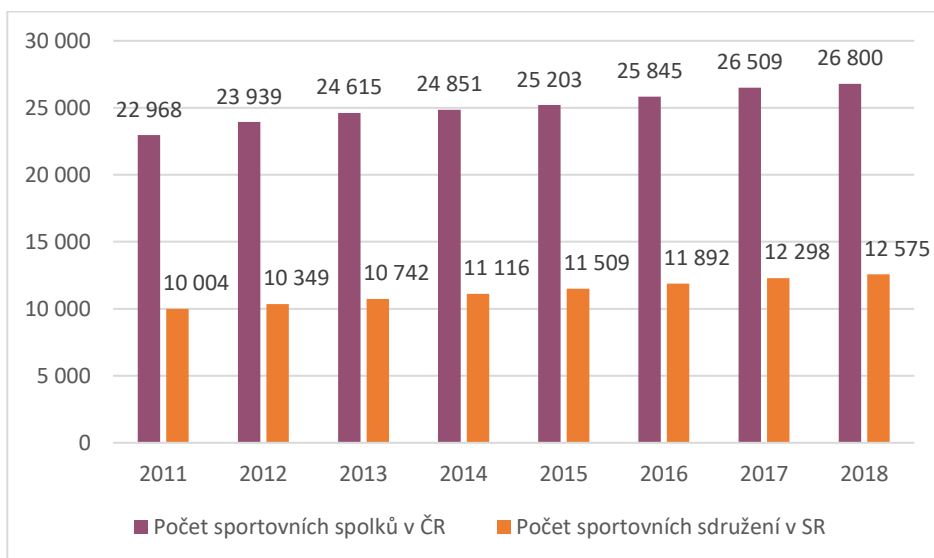
Zdroj: Autorka (2018)

6.3 Srovnání počtu neziskových sportovních organizací v ČR a SR

Z tabulky 1 a 3 v kapitole 5.8 vyplývá, že jak spolky v ČR, tak občanská sdružení v SR jsou nejhojněji užívanou právní formou mezi neziskovými organizacemi ve sportu. Dle klasifikace ekonomických činností NACE jsou sportovní organizace zařazeny do kategorie 931 Sportovní činnosti. V rámci této kategorie je v ČR evidováno celkem 26 800 spolků, kdežto na Slovensku je občanských sdružení ve stejné kategorii podstatně méně, a to 12 575. Vývoj počtu organizací v obou zemích můžeme vidět na grafu 5. Lze zaznamenat, že počet sportovních spolků v ČR i počet OS ve sportu v SR od roku 2011 každoročně roste.

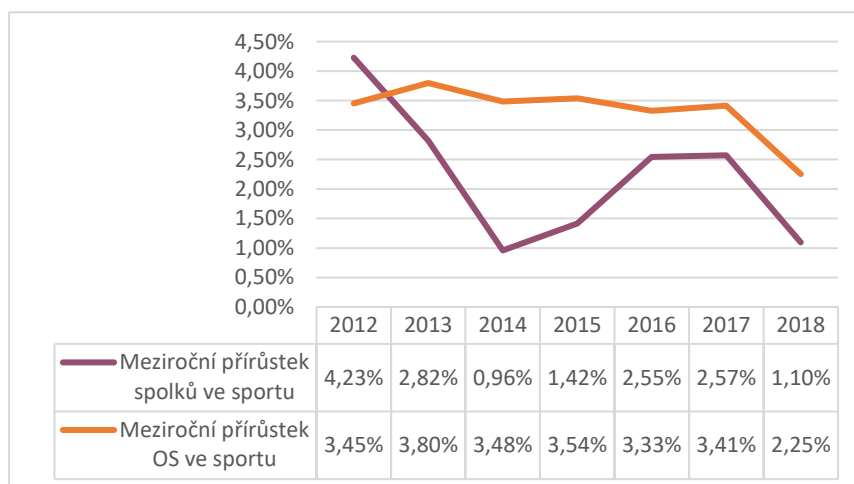
Graf 5 Srovnání počtu spolků v ČR a sdružení v SR s NACE kódem 931 Sportovní činnosti

Zdroj: Autorka podle ARES (c2013), Registr organizací (c2018)

Velikost meziročního přírůstku počtu zvolených neziskových organizací ve sportu vzhledem k předešlému roku znázorňuje graf 6. V ČR přibylo nejméně spolků v roce 2014, což může být důsledkem přijetí občanského zákoníku, s kterým se pojily větší nároky na založení organizace. Zároveň ve spojitosti se zrušením právní formy občanského sdružení došlo k „pročištění“ organizací, které již fakticky nefungovaly.

Graf 6 Míra růstu počtu spolků a sdružení ve sportu

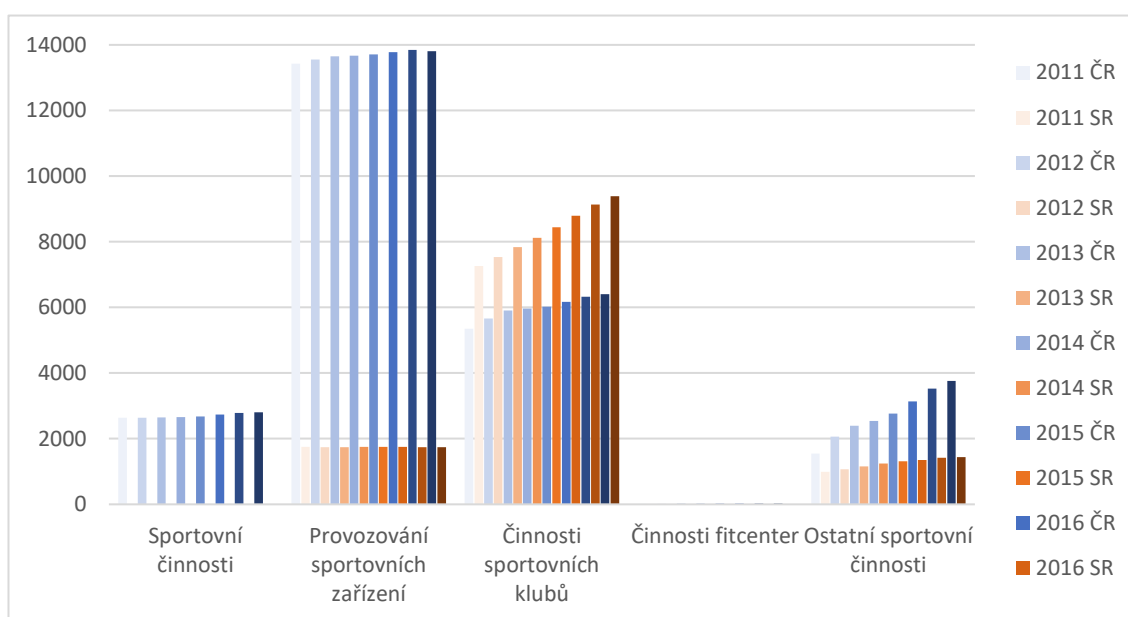

Zdroj: Autorka podle ARES (c2013), Registr organizací (c2018)

V SR se meziroční přírůstek počtu občanských sdružení ve sportu dlouhodobě pohybuje okolo 3,5 % a v relativním vyjádření tak převyšuje hodnoty meziročního přírůstku počtu sportovních spolků v ČR. Snížení růstu počtu organizací v roce 2018 je ovlivněno nekompletními údaji o počtu organizací za rok 2018.

Graf 7 znázorňuje vývoj struktury sportovních organizací typu spolku v ČR a typu sdružení v SR. Spolky v ČR jsou zastoupeny jak v NACE kategorii 931 Sportovní činnosti, tak ve všech čtyřech podkategoriích, byť v podkategorii činnosti fitcenter jen minimálně. Občanská sdružení v SR jsou v NACE klasifikaci zastoupena pouze ve třech podkategoriích kategorie 931: provozování sportovních zařízení, činnosti sportovních klubů a ostatní sportovní činnosti. Zatímco v ČR převažuje u sportovních spolků jako hlavní účel *provozování sportovních zařízení*, v SR převažuje u sdružení působících ve sportu *činnost sportovních klubů*.

Graf 7 Vývoj počtu sportovních spolků a sdružení v odvětví NACE 931 Sportovní činnosti

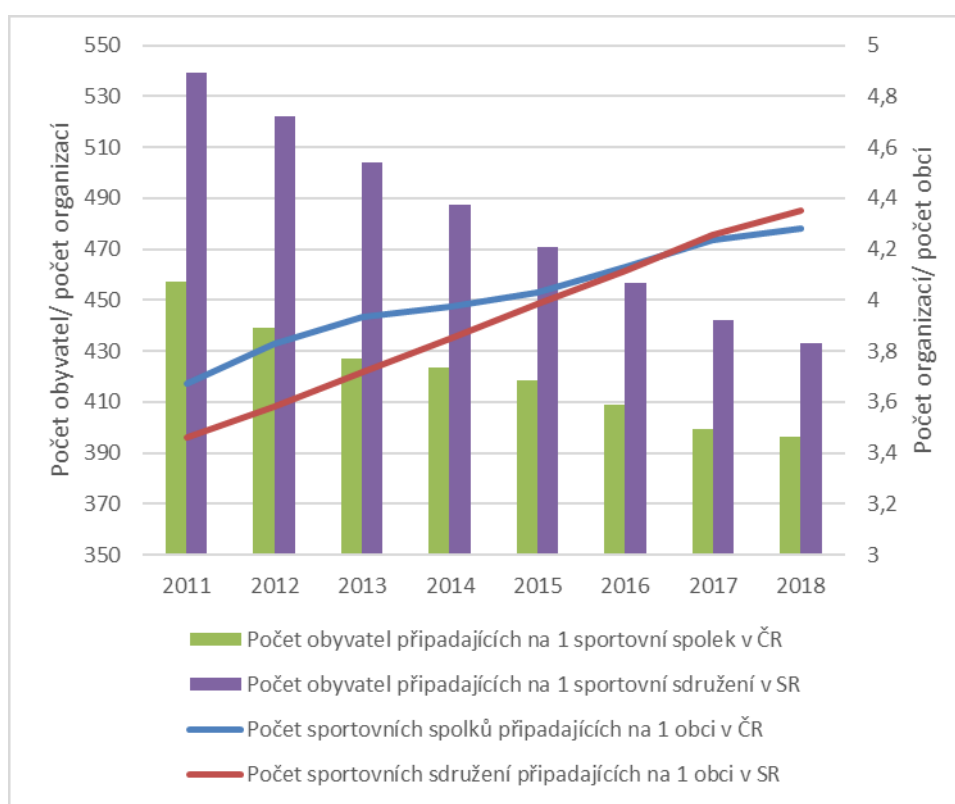

Zdroj: Autorka podle ARES (c2013), Registr organizací (c2018)

Vzhledem k tomu, že porovnávané země nejsou shodné z hlediska počtu obyvatel a obcí, jsou tyto faktory zahrnuty do porovnání počtu spolků v ČR a sdružení v SR působících ve sportu. V grafu 8 tak můžeme nahlédnout, jak se od sebe liší počty zvolených sportovních organizací v přepočtu na rozdílné množství obcí a obyvatel obou zemí. Sledujeme-li levou osu, na které je vyjádřen počet obyvatel, který připadá na jednu sportovní organizaci, můžeme vidět, že v obou zemích tento počet každým rokem klesá (data jsou vyznačena zelenou a fialovou barvou). V roce 2011 připadal jeden sportovní spolek na 457 obyvatel ČR. Stejného čísla dosáhl počet sdružení na Slovensku až v roce 2016. I když je na Slovensku v absolutních číslech podstatně méně OS ve sportu než sportovních spolků v ČR, v porovnání s množstvím obyvatel se Slovensko poměrně rychle přibližuje situaci v ČR. Zatímco v roce 2011 se počet obyvatel připadajících

na sportovní organizaci lišil o 82 lidí ve prospěch ČR, v roce 2018 činí tento rozdíl už pouze 37 lidí. Sledujeme-li na grafu 8 pravou svislou osu, která vyjadřuje počet sportovních organizací, jenž připadá na jednu obci v dané zemi, vidíme, že tento počet každým rokem stoupá v obou zemích (data jsou vyjádřena modrou a červenou barvou). Až do roku 2016 připadalo více sportovní spolků na jednu obci v ČR než sportovních sdružení na jednu obci v SR. Od roku 2017 připadá na jednu obec v SR více sdružení ve sportu (4,35), než na jednu obec v ČR připadá sportovních spolků (4,28).

Graf 8 Počty spolků a sdružení ve sportu v závislosti na počtu obyvatel a obcí SR a ČR

Zdroj: Autorka dle ARES (c2013), Registr organizací (c2018), Veřejná databáze (c2018), Štatistický úrad SR (nedatováno)

Na závěr této kapitoly je vhodné uvést, že pro údaje o počtu sportovních organizací s právní formou občanského sdružení v SR a spolku v ČR, vycházela autorka textu z předpokladu, že většina sportovních organizací má v rámci klasifikace NACE přiřazenou kategorii 931 Sportovní činnost, nebo její podkategorie. Při procházení údajů z ARES a registru organizací ŠÚSR autorka práce narazila i na další sportovní organizace, které ale měly jako hlavní náplň určenou jinou činností z uvedené klasifikace. Výsledný počet neziskových organizací věnujících se sportu tak může být i vyšší.

Na druhou stranu, pokud některé sportovní organizace již nevykonávají svou činnost, ale formálně nezankly, zůstávají dál evidovány v registrech a uměle tak navyšují počty sportovních organizací. Pro větší transparentnost i lepší přehled o struktuře a velikosti sportovního prostředí, vznikl v poslední době v ČR rejstřík sportovních organizací, sportovců, trenérů a sportovních zařízení a v SR informační systém sportu. Obě dvě vznikající databáze mají za cíl zmapovat sportovní prostředí v příslušné zemi, poskytnout o něm adekvátní informace a umožnit vhodnou alokaci prostředků z veřejných rozpočtů. Nevýhodou těchto dvou databází je, že povinná registrace v nich platí prozatím pouze pro žadatele o dotace z veřejných prostředků a nezahrnují tak údaje o řadě sportovních organizací, které o příspěvek státu nežadají.

6.4 Srovnání daně z příjmů neziskových organizací v ČR a SR

Dani z příjmů podléhají všechny právnické osoby v ČR i v SR, neziskové organizace nevyjímaje. Vzhledem k tomu že spolky v ČR i občanská sdružení v SR jsou zakládány s jiným než podnikatelským záměrem, zákon toto neopomíjí a daňovou zátěž neziskovým organizacím snižuje. V ČR je v zákoně o dani z příjmů pro tento účel ukotven pojem „veřejně prospěšného poplatníka“ jako osoby, která není založena za účelem podnikání. V zákonech SR sice obdobný pojem vymezen není, ale o neziskových organizacích se píše také jako o poplatnících, kteří nejsou založeni nebo zřízeni za účelem podnikání. U spolků i u občanských sdružení sledujeme tři různé typy příjmů: příjmy, které jsou předmětem daně, příjmy, které nejsou předmětem daně a příjmy od daně osvobozené. Povinnost přihlásit se k dani z příjmů vznikne spolku i občanskému sdružení teprve ve chvíli, kdy má zdanitelné příjmy, které jsou předmětem daně. Pokud porovnáme příjmy spolku a příjmy občanských sdružení, které jsou vždy předmětem daně, zjistíme, že se z velké části shodují, jak ukazuje tabulka 16. Zákony o dani z příjmu v obou zemích zmiňují jako předmět daně příjem z reklamy, příjem z členských příspěvků a příjem z nájemného. Občanská sdružení v SR navíc ještě zahrnují příjmy, z kterých se daň vybírá srážkou, příjmy z prodeje majetku a příjmy získané na základě smlouvy o sponzorství ve sportu, zatímco spolky v ČR navíc zahrnují jenom příjmy v podobě úroku.

Tabulka 16 Příjmy sportovních spolků v ČR a sdružení v SR které jsou vždy předmětem daně⁴

Spolek v ČR	Občanské sdružení v SR
příjmy z reklamy	příjmy z reklamy
příjmy z členských příspěvků	příjmy z členských příspěvků
příjmy z nájemného s výjimkou nájmu státního majetku	příjmy z nájemného
příjmy v podobě úroku	příjmy z kterých se daň vybírá srážkou podle § 43 zákona o dani z příjmů
	příjmy z prodeje majetku
	příjmy na základě smlouvy o sponzorství ve sportu

Zdroj: zpracovala autorka dle předešlých kapitol

Druhou skupinou příjmů, které musí neziskové organizace sledovat, jsou příjmy, které se do předmětu daně nezahrnují. Jak ukazuje tabulka 17, u spolků se jedná o dotace, příspěvky a jiná plnění z veřejných rozpočtů a také o příjmy z nepodnikatelské činnosti za podmínky, že výdaje (náklady) vynaložené v souvislosti s prováděním nepodnikatelské činnosti převyšují příjmy z ní. Předmětem daně u občanských sdružení nejsou příjmy získané děděním, darováním nebo přijetím podílu tzv. asignační daně.

Tabulka 17 Příjmy sportovních spolků v ČR a sdružení v SR které nejsou předmětem daně

Spolek v ČR	Občanské sdružení v SR
plnění z veřejných rozpočtů	příjmy z dědictví
příjmy z nepodnikatelské činnosti, pokud je převyšují výdaje na tuto činnost.	příjmy z darování
	přijatý podíl asignační daně

Zdroj: zpracovala autorka dle předešlých kapitol

Poslední skupinu příjmů tvoří příjmy od daně osvobozené. Pro sportovní spolky i občanská sdružení ve sportu se osvobození týká zejména členských příspěvků, ale pouze v případě, že jsou uvedeny ve stanovách těchto organizací. Osvobozeným příjmem spolku je i úrok, který plyne z prostředků veřejné sbírky pořádané za tělovýchovným a sportovním účelem a dále bezúplatný příjem od fyzické nebo právnické osoby. Osvobození se u občanského sdružení vztahuje mimo členské příspěvky i na příjmy

⁴ Členské příspěvky jsou zároveň od daně z příjmů v ČR i SR osvobozeny, pokud jsou uvedeny ve stanovách viz tabulka 18.

plynoucí z činnosti, pro kterou byli poplatníci založeni, nebo která je jejich základní činností vymezenou zvláštním předpisem. S ohledem na tuto skutečnost se doporučuje sportovním sdružením velmi dobře promyslet obsah stanov tak, aby co nejvíce příjmů mohlo být tímto způsobem od daně osvobozeno. Oproti spolkům v ČR mají občanská sdružení navíc i možnost osvobodit příjmy z reklamy, a to až do výše 20 000 eur (v přepočtu 520 000 Kč), pokud je tato reklama určena na charitativní účely a pokud příjmy z ní získané použije OS na podporu a rozvoj sportu. V poslední řadě jsou potom u OS od daně osvobozeny finanční prostředky z grantů poskytovaných na základě mezinárodních smluv, kterými je SR vázána. Osvobozené příjmy spolků a občanských sdružení shrnuje tabulka 18.

Tabulka 18 Příjmy sportovních spolků v ČR a sdružení v SR které jsou od z daně z příjmů osvobozeny

Spolek v ČR	Občanské sdružení v SR
členské příspěvky uvedené ve stanovách	členské příspěvky uvedené ve stanovách
úrok plynoucí z prostředků veřejné sbírky pořádané za tělovýchovným a sportovním účelem	příjmy plynoucí z činnosti, pro kterou byli poplatníci založeni, nebo která je jejich základní činností vymezenou zvláštním předpisem
bezúplatný příjem od FO nebo PO	příjmy z reklamy (až 20 000 eur), která je určena na charitativní účely, za
	finanční prostředky z grantů poskytovaných na základě mezinárodních smluv, kterými je SR vázána

Zdroj: zpracovala autorka dle předešlých kapitol

Z výše uvedených úlev na dani je patrné, že na Slovensku i v ČR je snaha snížit daňovou zátěž nestátních neziskových organizací. Je jistě zajímavé, že obě země mají například členské příspěvky v kategorii příjmů, které jsou vždy předmětem daně a zároveň jsou od daně osvobozeny, pokud je jejich výběr uveden ve stanovách organizace. Naproti tomu příjmy z darů nejsou pro občanská sdružení v SR předmětem daně, zatímco u spolků v ČR jsou bezúplatná plnění od daně osvobozena. V této souvislosti se nabízí dodat, že dle autorkou prostudovaných materiálů mají pro občanská sdružení ve sportu oproti darům větší důležitost získané podíly z asignační daně, které rovněž nejsou předmětem daně. Obdobně si ještě můžeme povšimnout i dotací, příspěvků a jiných plnění z veřejných rozpočtů, která nejsou u spolků v ČR předmětem daně a finančních prostředků z grantů poskytovaných na základě mezinárodních smluv, které jsou

pro občanská sdružení v SR od daně osvobozeny. Sportovní sdružení na Slovensku mají oproti sportovním spolkům v ČR vzhledem k dani z příjmů velkou výhodu v tom, že pokud dobře formulují svůj účel ve stanovách, může být podstatná část jejich příjmů osvobozena od daně. Spolky v ČR mají možnost nezahrnout do předmětu daně všechny příjmy z činností, které nebyly prováděny s podnikatelským účelem, ale pouze v případě, že tyto příjmy byly převýšeny výdaji vynaloženými na tyto činnosti. Nelze v tuto chvíli opomenout podstatné zvýhodnění pro spolky v ČR, které ve výčtu daňových zvýhodnění v této kapitole zatím nebylo zmíněno. Jedná se o možnost snížení daňového základu o 30 % do maximální výše 1 milionu korun, přičemž pokud je základ daně nižší než 300 000 Kč, spolek si může odečíst část základu daně až do této výše. Částku, kterou spolek tímto způsobem ušetří, musí použít na neziskovou činnost v následujícím zdaňovacím období.

6.5 Srovnání dalších daní neziskových organizací v ČR a SR

6.5.1 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty se na české spolky a slovenská občanská sdružení působící ve sportu vztahuje pouze výjimečně. Aby se tyto organizace staly osobami povinnými k DPH, musí v první řadě provozovat ekonomickou činnost a v druhé řadě musí ve 12 po sobě jdoucích kalendářních měsících překročit zákonem stanovenou hranici dosaženého obratu. V ČR je tato hranice stanovena na 1 milion korun, na Slovensku potom 49 890 eur, což je v přepočtu 1,28 milionu korun. Pokud sportovní organizace v dané zemi provozováním ekonomické činnosti nepřekročí příslušnou hranici obratu, je od DPH osvobozena. Do obratu nejsou u spolků v ČR ani u občanských sdružení v SR z důvodu osvobození od daně započítávány všechny služby, které úzce souvisejí se sportem nebo tělesnou výchovou, (pokud tyto služby poskytuje právnická osoba, která nebyla založena za účelem dosažení zisku) a dále služby, které organizace poskytuje jako protihodnotu členského příspěvku pro vlastní členy. Pokud i po vyjmutí činností osvobozených od DPH překročí výše zmíněnou hranici, stane se sportovní organizace plátcem DPH. Sazby DPH se pro plátce v obou zemích liší. V ČR existují celkem tři sazby DPH, základní sazba (21 %), první snížená sazba (15 %) a druhá snížená sazba (10 %). Ve sportovním prostředí je kromě základní sazby uplatňována i první snížená sazba 15 %, a to na služby posiloven a fitcenter, na poskytnutí oprávnění vstupu

na sportovní událost a na použití krytých i nekrytých sportovních zařízení ke sportovním činnostem. V SR je základní sazba DPH o procento nižší než v ČR, tedy 20 %. Snížená sazba je zavedena jenom jedna ve výši 10 %, na sportovní účely se ale nevztahuje.

6.5.2 Daň z nemovitých věcí

Pro daň z nemovitých věcí platí v ČR samostatný zákon, zatímco na Slovensku je tato daň součástí zákona o místních daních a místním poplatku za komunální odpad a drobné stavební odpady. Sportovní spolek v ČR, který vlastní nemovitost ale neužívá ji k podnikání, pronájmu nebo v případě pozemků ji nepropachtuje, je od daně z nemovitých věcí osvobozen. Pokud i jenom část ze stavby nebo pozemku užívá spolek za účelem zisku, je povinen za tuto část platit daň, jejíž výše se odvíjí především od velikosti a účelu nemovitosti a počtu obyvatel obce, v které je umístěna. Nemovitosti ve vlastnictví občanských sdružení ve sportu v SR nejsou na rozdíl od spolků v ČR od daně z nemovitostí zákonem osvobozeny. U nemovitostí ve vlastnictví neziskových organizací a u pozemků veřejně přístupných prostorů a sportovišť může ale k osvobození od daně, nebo k jejímu snížení přistoupit správce daně. Pokud k tomu nedojde, platí občanské sdružení ve sportu daň, která se u pozemků odvíjí od velikosti, hodnoty půdy a okresu, ve kterém se pozemek nachází a u staveb, bytů a nebytových prostorů záleží zejména na velikosti plochy objektu.

6.5.3 Daň z nabytí nemovitých věcí

Daň z nabytí nemovitých věcí se v ČR a SR liší diametrálně, a to z toho prostého faktu, že zatímco v ČR platí tato daň dodnes, na Slovensku byla v roce 2005 zrušena. Na spolky v ČR se nevztahuje žádné osvobození od této daně a v případě koupě nemovitosti mají povinnost odvést plnou daň ve výši 4 % z kupní ceny nemovitosti. Pokud by spolek nabytí nemovitost bezúplatně, řídil by se příslušnými ustanoveními zákona o dani z příjmů.

6.5.4 Daň silniční

Ve vztahu ke spolkům v ČR a OS v SR nenajdeme u daně silniční v příslušných zákonech příliš mnoho rozdílů. Na neziskové organizace se daň v obou zemích vztahuje jen v minimu případů. Předně pro oba typy organizací platí, že pokud užívají vozidlo pouze k neziskovým účelům, nevzniká jim povinnost platit daň. Výjimkou je vozidlo těžší 12 tun, za které se daň v ČR platí vždy. Za zmínku také stojí, že zatímco

předmětem zákona o dani silniční na Slovensku je vozidlo, které je evidované v SR a používá se za účelem podnikání, v ČR jsou předmětem daně všechna vozidla s tím, že ve speciálních případech uvedených v zákoně je daň snížena o 100 % (užívání vozidla VPP na neziskové účely). Pokud vozidlo užívají k podnikáním, stávají se spolky v ČR i občanská sdružení v SR poplatníky, a to jako provozovatelé vozidla, uživatelé vozidla nebo jako zaměstnavatelé, kteří vyplácí cestovní náhrady za užití osobního vozidla svým zaměstnancům. Výjimkou je užívání k podnikání automobilu s elektrickým pohonem, za které se daň neplatí. Roční sazby daně v obou zemích se odvíjí od typu pohonu, objemu motoru i množství náprav vozidla. V tabulce 19 jsou pro představu uvedeny roční sazby daně u osobních automobilů pro spolky v ČR a občanská sdružení v SR s odlišným zdvihovým objemem motoru, která jsou užívána za účelem zisku. Uvedené sazby jsou dle příslušných zákonů u novějších vozidel ještě snižovány a u starších navyšovány.

Tabulka 19 Roční sazby silniční daně v ČR a SR

Objem motoru v cm ³	Spolky v ČR	Občanská sdružení v SR
do 800/ do 900	1 200 Kč	1 612 Kč
800–1250/ 900–1200	1 800 Kč	2 080 Kč
1250–1500/ 1200–1500	2 400 Kč	2 990 Kč
1500–2000	3 000 Kč	3 848 Kč
2000–3000	3 600 Kč	4 680 Kč
Nad 3000	4 200 Kč	5 668 Kč

Zdroj: zpracovala autorka dle předešlých kapitol

6.6 Srovnání příjmů sportovních organizací z veřejných zdrojů

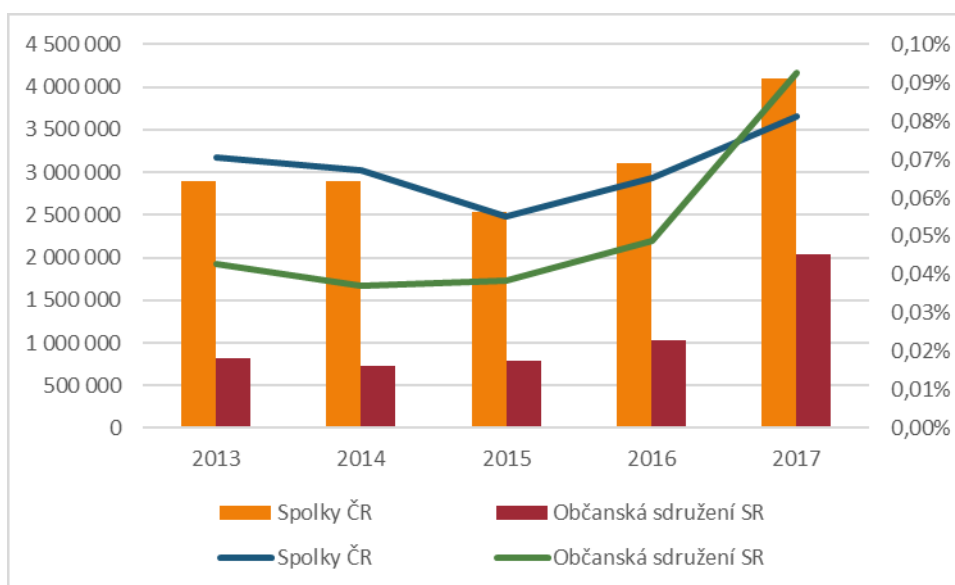
Podpora sportu z veřejných zdrojů je pro rozvoj sportu v ČR a SR nezbytná. Po rozpadu Československa se sportovní prostředí vyvíjelo v obou zemích odlišně. V ČR se po vzniku samostatného státu zrodilo tzv. všesportovní kolegium, které zastřešovalo rozvoj a financování sportu skrze akciovou společnost Sazka. V roce 2011 se ale Sazka rozpadla a s ní zanikla i důležitá část financování sportu. V roce 2013 na sebe ČOV převzal zodpovědnost za vývoj sportovního prostředí v ČR a od té doby se snaží významně apelovat na navýšení veřejných financí na sportovní účely. V SR naproti tomu snahy o vytvoření organizace, která by zastupovala sportovní prostředí ve vztahu ke státu, dosud nebyly úspěšné. Velká potřeba lepší organizovanosti

vyústila k přijetí zákona o sportu, který vešel v platnost v roce 2016. V zákoně jsou podrobně zpracovány organizace a osoby, které ve sportu působí, včetně jejich postavení a vztahů. Dále zákon vymezuje, jakým způsobem a v jakém rozsahu budou do sportu alokovány finance z veřejných rozpočtů. V následujících podkapitolách bude porovnána podpora na státní, krajské a obecní úrovni u spolků v ČR a občanských sdružení v SR působících ve sportu.

6.6.1 Financování sportovních organizací ze státního rozpočtu

Na státní úrovni je podpora sportu v kompetenci zejména MŠMT v ČR a MŠVVŠ v SR. Mimo tato ministerstva alokují finance na sportovní účely ze svých rozpočtů i Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra, jedná se ale zejména o příspěvky resortním sportovním centrům, a nikoli občanským sdružením a spolkům ve sportu, kterými se autorka práce zabývá. Nejvýznamnějším nástrojem státní podpory sportovních spolků jsou v ČR dotace MŠMT, které jsou vypisovány v rámci investičních a neinvestičních programů. Žadatelé o dotace MŠMT mohou dle typu programu být sportovní spolky jako střešní sportovní organizace, sportovní svaz nebo sportovní klub (tělovýchovná jednota) a dále územní samosprávné celky a již zmíněná resortní sportovní centra. V SR dle nového zákona o sportu financuje na státní úrovni sport zejména MŠVVŠ, a to čtyřmi nástroji: příspěvek uznanému sportu, dotace, příspěvek na národní sportovní projekt a příspěvek na sportovní poukaz. Finanční prostředky jsou alokovány na pět různých programů v rámci Národního programu pro rozvoj sport SR. Žadatelem o dotaci/příspěvek mohou být fyzické osoby zapsané v registru fyzických osob, sportovní organizace zapsané v registru právnických osob a obce zapsané v registru právnických osob ve sportu. Podmínkou pro žadatele není neziskový charakter organizace, a oproti ČR tak žadatelem může být dokonce i společnost s ručením omezeným, či akciová společnost. Co se týká objemu financí, které jsou rozdělovány na státní úrovni mezi sportovní spolky v ČR a sportovní občanská sdružení v SR, lze konstatovat, že v posledních pěti letech bylo v absolutních hodnotách každoročně rozděleno podstatně více finančních prostředků mezi sportovní spolky v ČR než mezi občanská sdružení na Slovensku působící ve sportu, jak je možné vidět na grafu 9.

Graf 9 Objemy financí ze státního rozpočtu alokované mezi sportovní spolky a sdružení (v tis. Kč)

Zdroj: Autorka podle Státní závěrečný účet MŠMT (c2018), Register poskytnutých dotací (c2018), Český statistický úřad (nedatováno), Štatistický úrad SR (nedatováno)

Z objektivního hlediska je ale nutné přihlídnout k tomu, že na Slovensku je podstatně méně fungujících sportovních klubů než v ČR. Pro adekvátnější srovnání je možné na pravé svislé ose vidět poměr alokovaných dotací vůči HDP dané země. Použité výše HDP jsou uvedeny v příloze 6. Na Slovensku poměr přidělených dotací občanským sdružením ve sportu vůči HDP od roku 2014 roste. V ČR poměr státních dotací spolkům v oblasti sportu vůči HDP klesal do roku 2015 a od roku 2016 tento poměr stoupá. Až do roku 2016 převyšoval poměr výdajů státu na sportovní účely spolků vůči HDP ČR nad poměrem výdajů státu na sportovní účely OS vůči HDP SR. V roce 2017 můžeme zaznamenat vyšší procento z HDP poskytované na sportovní účely v SR než ČR.

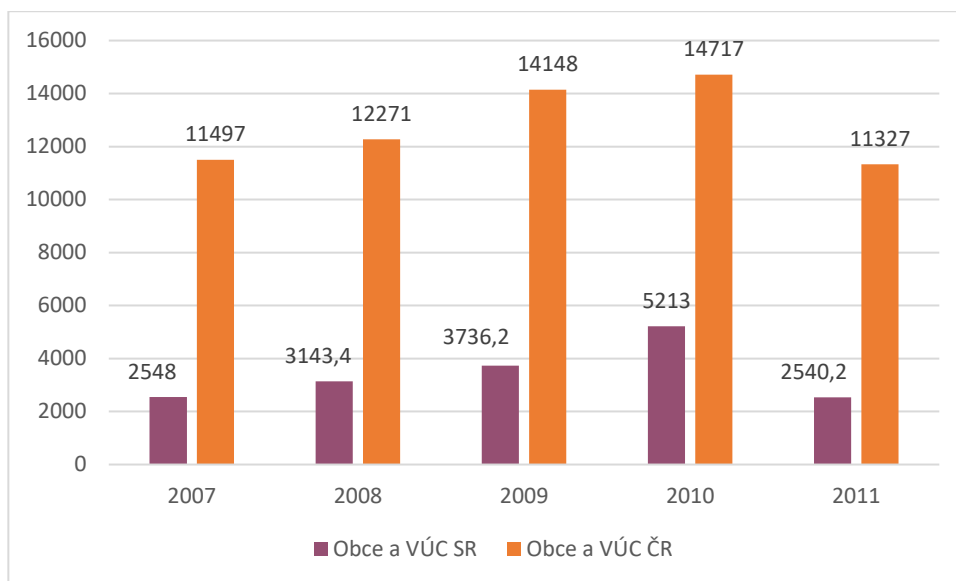
Na úrovni státu podporuje finančně sport i Úřad vlády SR, a to formou menších dotací (500 – 9 000 eur) na program Podpora rozvoje sportu, kde mezi žadateli mohou být i občanská sdružení. Úřad vlády ČR také poskytuje dotace neziskovému sektoru, žádný z vypsaných programů se ale primárně nezaměřuje na sport.

6.6.2 Financování z rozpočtů územně samosprávních celků

Obce a kraje podporují sportovní organizace v ČR i SR. V České republice Rada vlády pro nestátní neziskové organizace každoročně zpracovává rozbor financování NNO, ze kterého lze při podrobnějším nahlédnutí zjistit, kolik peněz bylo poskytnuto

z rozpočtů obcí a krajů spolkům na sportovní účely. V SR bohužel obdobný rozbor zpracováván není a dostupné jsou pouze informace Ministerstva financí SR o dotacích, které byly poskytnuty obcemi na oblast rekreačních a sportovních služeb. Z dat ale nelze určit, jakou část příjemců tvořila výhradně občanská sdružení. K porovnání financování neziskových sportovních organizací z rozpočtů územně samosprávných celků nám může posloužit studie KPMG z roku 2012, která byla zpracována pro obě země za stejné období. Na grafu 10 tak můžeme vidět rozdíly mezi finančními objemy, které alokují obce a VÚC na sportovní účely v ČR a SR.

Graf 10 Výdaje obcí a VÚC v ČR a SR na sport (v mil. Kč)

Zdroj: Zpracovala autorka podle Koncepce (c2012), Konceptia (c2012)

6.6.3 Jiné příjmy z veřejných zdrojů

Kromě financování sportu z veřejných rozpočtů státu a územně samosprávných celků existují i další zdroje veřejných prostředků, které mohou sportovní organizace získat pro svou činnost. Jedním z těchto zdrojů byla v ČR donedávna část odvodů loterijních společností. Do roku 2016 byla možnost pro spolky ve sportu v ČR skrze ČOV čerpat až 5 % odvodů z loterií, neboť zákon umožňoval loterijním společnostem tento podíl věnovat formou daru ČOV. V roce 2014 tímto způsobem obdržel ČOV k další distribuci mezi sportovní organizace celkem 443,6 mil. Kč, o rok později 527,8 mil. Kč a celková suma odvodů z loterií na sport v roce 2016 činila 659,4 mil. Kč. V roce 2017 už z důvodu přijetí zákona o hazardních hrách č. 186/2016 Sb., nezískal ČOV žádné finance, neboť tento zákon již darování 5 % podílu odvodů pro sport nezohledňuje. Na Slovensku

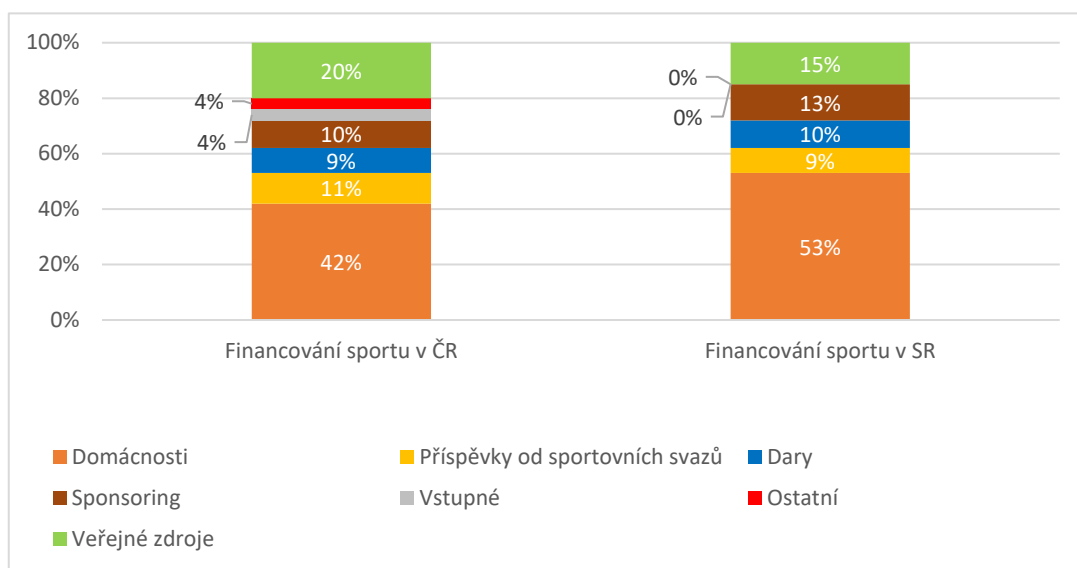
je prostřednictvím zákona o sportu stanoveno, že odvody z provozování loterijních her jsou jedním ze zdrojů financování sportu. Od roku 2016, kdy nabyl zákon platnosti, je postupně navyšován podíl z odvodů, který je skrze státní rozpočet určen na sport. V roce 2016 byl tento podíl stanoven na 25 %, v roce 2017 na 50 %, v roce 2018 na 75 % a pro rok 2019 je stanoveno, že plná výše odvodů z loterijních her bude určena na sportovní účely.

Na Slovensku je na rozdíl od ČR zaveden ještě jeden zdroj příjmů sportovních organizací. Jedná se o tzv. daňové asignace, které umožňují fyzickým a právnickým osobám poukázat podíl ze své zaplacené daně z příjmů vybraným neziskovým organizacím, jejichž předmětem činnosti je podpora a rozvoj sportu. Výše takového podílu se pohybuje mezi 1-3 % v závislosti na druhu osoby a splnění dodatečných podmínek. Pro sportovní organizaci to může představovat vysoký příjem, zároveň s tím ale přibývá nutná administrativa a dodržení striktních podmínek. Organizace musí zejména provést včasnou registraci v centrálním registru příjemců a nesmí mít nedoplatky na dani ani na povinném pojištění.

6.7 Srovnání příjmů sportovních organizací z vlastních zdrojů

Zdroje, které si sportovní organizace vytváří sama mohou nabýt různé podoby. Některé organizace více využívají možnosti získat finance od sponzorů a dárců, jiné se snaží vytvořit krytí pro své náklady prostřednictvím vedlejší hospodářské činnosti. Nejběžněji využívaným příjmem jsou ve sportovním prostředí členské příspěvky, které jsou hrazeny domácnostmi. Informace o struktuře vlastních příjmů sportovních organizací jsou v praxi jen výjimečně zpracované, neboť jejich sběr je časově i finančně velmi náročný a vyžaduje podrobné individuální zkoumání jednotlivých sportovních organizací. Doposud tak probíhaly výzkumy zejména na lokální úrovni. Výjimkou jsou v současné době studie KPMG z roku 2012, jejichž autoři provedli rozsáhlý výzkum financování sportu na vzorku 116 sportovních svazů a organizací v ČR a na vzorku 145 organizovaných sportovních svazů a organizací v SR. Na grafu 11 je znázorněna struktura příjmů těchto sportovních klubů v SR a ČR. Z grafu 11 je patrné, že v obou zemích tvoří vlastní zdroje podstatnou část příjmů sportovní organizace, přičemž v ČR se konkrétně jedná o 80 % a na Slovensku o 85 % ze všech příjmů organizace.

Graf 11 Struktura příjmů sportovních organizací v ČR a SR

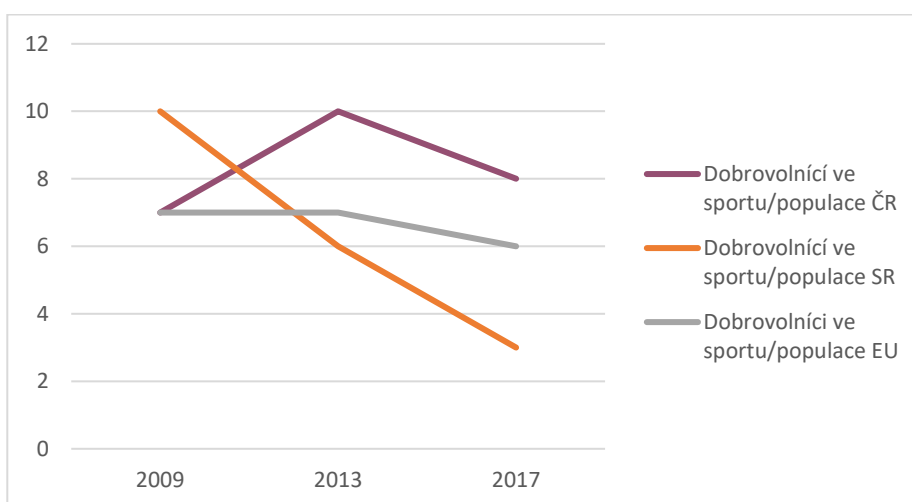

Zdroj: Zpracovala autorka podle Koncepce (c2012), Konceptia (c2012)

Ostatní zdroje na grafu 11 tvoří veřejné zdroje, které v sobě zahrnují příjmy ze státního rozpočtu, příjmy z rozpočtů krajů a obcí a příjmy z loterijských společností. Nejvíce se na financování sportu v roce 2011 podílely domácnosti, v ČR z 42 % a v SR dokonce z 53 %. Z vlastních zdrojů byl v pořadí druhý nejvýznamnější u sportovních organizací v ČR příspěvek od sportovního svazu (11 %), zatímco v SR se jednalo o sponzoring (13 %). Oproti Slovensku mají sportovní organizace v ČR příjmy i ze vstupného, které tvoří až 4 % ze všech příjmů organizace.

Do výčtu zdrojů sportovní organizace je potřeba zahrnout ještě jeden důležitý zdroj, který bývá často opomíjen. Jedná se o práci dobrovolníků, která organizaci šetří peníze a zároveň přináší velkou přidanou hodnotu pro činnost sportovní organizace. Podle dat eurobarometru se dobrovolnické práci ve sportu v roce 2017 věnovalo alespoň příležitostně 6 % populace EU, jak ukazuje na grafu 12 zeleně zbarvená křivka. V ČR bylo ve stejném roce 8 % obyvatel, kteří vykonávali dobrovolnickou práci ve sportu. Na Slovensku, kde dlouhodobě počet dobrovolníků ve sportu klesá, se dobrovolnické činnosti ve sportovní organizaci ve sportovním odvětví věnují 3 % obyvatel.

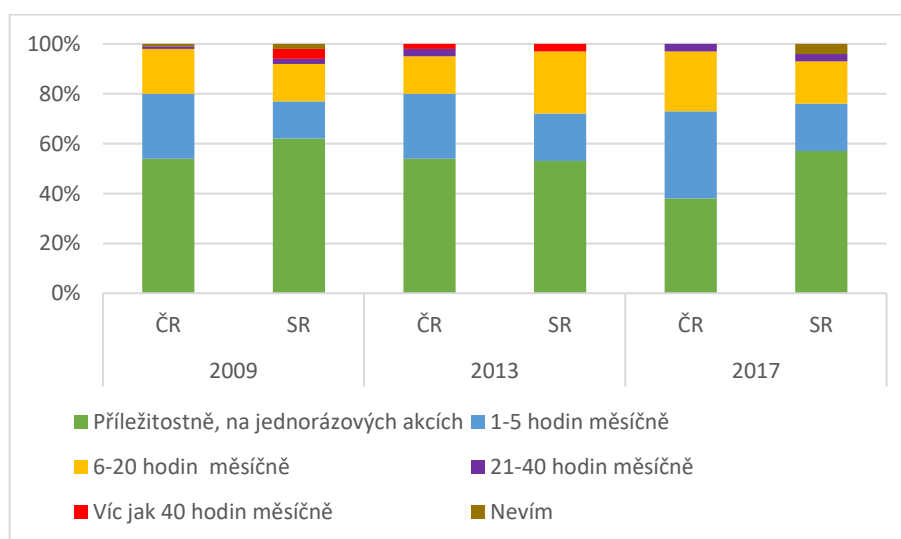
Graf 12 Množství dobrovolníků ve sportu (v %) v rámci populace

Zdroj: Zpracovala autorka dle Eurobarometer (c2010), Special Eurobarometer(c2014; c2018)

Dobrovolníci se dobrovolnické práci ve sportovních organizacích věnují v různém rozsahu. Obecně lze říci, že čím více je v obou zemích dobrovolnická práce časově náročná, tím méně dobrovolníků se jí věnuje. Nejvíce dobrovolníků se během roku v ČR (38 %) i SR (57 %) účastnilo jednorázových akcí, nebo vypomáhali příležitostně, jak zobrazuje graf 13. Až pět hodin měsíčně věnovalo dobrovolnické práci v roce 2017 v ČR 35 % z dotazovaných a na Slovensku 19 %. Ze všech dobrovolníků ve sportu věnuje pravidelně sportovní organizaci víc jak pět hodin měsíčně 27 % v ČR a 20 % v SR. Celkem 21–40 hodin věnovalo sportovní organizaci shodně 3 % v obou zemích.

Graf 13 Objem času věnovaný dobrovolnické práci ve sportu

Zdroj: Zpracovala autorka dle Eurobarometer (c2010), Special Eurobarometer(c2014; c2018)

7 DISKUSE

Předložená diplomová práce se zabývá porovnáním právních a ekonomických aspektů řízení neziskových sportovních organizací v ČR a zahraničí. Pro srovnání byla zvolena typická nezisková sportovní organizace v ČR, kterou je v současné době spolek a v zahraničí právní forma občanského sdružení jako typická sportovní organizace na Slovensku. Jako základ pro porovnání bylo zvoleno celkem sedm kritérií, z nichž každému by jistě bylo možné věnovat i podstatně větší prostor než kolik ho poskytuje tato diplomová práce. S ohledem na rozsah práce se autorka zaměřila na nejpodstatnější témata, která mají vliv na řízení neziskových sportovních organizací.

Pro dosažení cíle práce bylo zapotřebí prostudovat zejména velké množství zákonů, dokumentů a odborných publikací, které se vztahují ke zvoleným kritériím, jakož i k neziskovému sektoru obecně. Předně je nutné poznamenat, že mnohá data, byť popisovala stejnou situaci, se v různých zdrojích lišila. Bylo tomu zejména v oblasti veřejného financování sportovních neziskových organizací, což je vidět například pokud porovnáme výdaje státního rozpočtu na sportovní účely spolků v tabulce 7 a v tabulce 8 v kapitole 5.11.1. Ještě podstatnější rozdíl lze spatřit v tabulce 8 a tabulce 9, porovnáme-li v jakém poměru se podílí jednotlivé úrovně veřejné správy na financování sportovních aktivit. Zde je ovšem nezbytné zdůraznit, že tabulka 9, která vychází z rozsáhlého zkoumání společnosti KPMG, zahrnuje financování všech sportovních organizací, tedy ne pouze spolků, jak je tomu u tabulky 8, která popisuje výhradně finance určené spolkům. Naproti tomu byl například v kapitole 5.12 za účelem popsání vlastních zdrojů NSO v ČR a SR předložen pouze jeden hlavní zdroj, z kterého autorka pro tuto kapitolu čerpala, a to z toho důvodu, že v současné době neexistuje obdobná studie nebo publikace, která by se tématem více zabývala a bylo možné z ní čerpat.

Na problémy narazila autorka také u kapitoly 5.8. Český i Slovenský statistický úřad velmi ochotně poskytl na vyžádání autorky data o počtu neziskových organizací ve sportu, ale data byla bohužel v obdržené podobě neporovnatelná. Z toho důvodu se autorka rozhodla pro podstatně náročnější získání dat o počtu neziskových organizací ve sportu, a to skrze údaje ve veřejných rejstřících organizací. Tímto způsobem bylo možné získat údaje o živých organizacích (tedy organizacích, které nezanikly) věnujících se sportovní činnosti dle kategorie 931 klasifikace NACE. I když se výsledné počty o spolcích a OS sportu se dají považovat za poměrně věrohodná, nezahrnují organizace,

které jsou sice svou podstatou sportovní, ale dle klasifikace NACE jsou zařazeny do jiné kategorie než 931. Zároveň je nutné mít na paměti, že živé organizace nutně nejsou organizacemi aktivními, což už naznačoval Slovenský statistický úřad v datech, která poskytl autorce. Prozatím bohužel neexistují mechanismy, které by přesně rozlišily aktivní neziskové organizace od neaktivních. Jako neaktivní mohou být například považovány neziskové organizace, které nepodaly daňové přiznání, což ale nemusí, pokud všechny příjmy dané organizace nejsou předmětem daně, nebo jsou od ní osvobozeny.

Výše zmíněné komplikace, které provázely tvorbu této práce, pouze dokládají v jak nepřehledném stavu je současný neziskový sektor v ČR a SR, a to nejen ve sportovním prostředí. Je na to ostatně poukázáno již v úvodní teoretické kapitole, kde je zmíněna nedokonalost samotného vymezení a definování neziskového sektoru. Náročná je zajisté i pro samotné neziskové organizace ve sportu orientace v neustále se měnící právní i ekonomické problematice, která se na ně vztahuje. Zároveň je ale možné zaznamenat i pozitivní kroky, které jsou v oblasti neziskového sportu zaváděny, jako je například vznik informačních systémů sportu v obou zemích.

Autorka si je vědoma, že práce by mohla být rozšířena i o další důležité aspekty řízení neziskových organizací, jako je například účetnictví, personalistika a marketing neziskových sportovních organizací. Rovněž jsou v práci záměrně upozaděny pobočné spolky a organizační jednotky sdružení, které jsou ale také podstatnou součástí sportovního dění.

8 ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

Hlavní část diplomové práce tvoří souhrn základních právních a ekonomických aspektů řízení neziskových sportovních organizací České republiky a na Slovensku a jejich vzájemné porovnání, čímž bylo dosaženo cíle této diplomové práce. Na následujících řádcích budou shrnuty silné stránky NSO v ČR a v SR a předložena doporučení na změny v obou zemích.

Silné stránky fungování neziskových sportovních organizací v ČR

Mezi silné stránky NSO v ČR lze zařadit stabilitu struktury sportovního prostředí. V roli střešní organizace sportu je od roku 2013 ČOV, který se zásadním způsobem podílí na směřování českého sportu, a lze ho mimo jiné označit i za lobbistu, který se snaží zařídit pro sportovní spolky dostatek financí ze strany státu tak, aby se sport mohl v ČR dále rozvíjet. Další silnou stránkou je v současné době platný občanský zákoník, který nahradil zákon o sdružování občanů, podle kterého dříve vznikaly sportovní organizace v ČR. Ačkoli přijetí občanského zákoníku s sebou neslo mnoho změn a komplikací pro sportovní organizace v ČR, zákoník nově a lépe vymezil organizační strukturu, jednotlivé orgány a jejich kompetence, práva a povinnosti členů a jiné, čímž přispěl nejen k lepšímu fungování samotných organizací, ale i k větší transparentnosti sportovního prostředí jako takového. V neposlední řadě je silnou stránkou českého sportu množství dobrovolníků, kteří věnují svůj čas ve prospěch sportovních organizací a jejichž podíl v ČR je v rámci EU nadprůměrný.

Silné stránky fungování neziskových sportovních organizací v SR

Velkým průlomem pro sportovní organizace v SR bylo přijetí zákona o sportu. Zákon především upravuje vztahy mezi všemi aktéry ve sportu a zároveň pečlivě určuje, jakým způsobem budou do sportu rozdělovány veřejné finance, čímž dává sportu v SR určitou finanční jistotu. Kromě tohoto zákona považuje autorka za silnou stránku NSO v SR i zavedenou asignační daň, která umožňuje sportovním organizacím získat finanční prostředky na svou neziskovou činnost prostřednictvím poplatníků daně z příjmů na Slovensku. Mimo to, že podíl z asignační daně je pro sportovní odvětví dalším způsobem jak financovat svou činnost, pro sportovní organizace to může být i prostředek, jak budovat dlouhodobé vztahy s lokálními firmami založenými za účelem zisku.

Doporučení pro neziskové sportovní organizace v ČR

I když se na první pohled může zdát, že neziskové sportovní organizace v ČR mají lepší podmínky než v SR, není to tak jednoznačné. Na Slovensku byl v roce 2015 přijat zákon o sportu, který podrobně upravuje vztahy mezi sportovci, organizacemi, státem a dalšími aktéry ve sportu. Ačkoli je v ČR po velkých proměnách v minulosti již poměrná stabilita ve struktuře českého sportu, obdobný zákon v ČR v současné době neexistuje, byť by českému sportovnímu prostředí zajisté prospěl. Zejména pak ve vztahu sportovních organizací se státem. Inspiraci by tak ČR mohla hledat ve zmíněném slovenském zákoně. Pro sportovní organizace v ČR by mohlo být pozitivním i zavedení asignační daně, tak jako je tomu na Slovensku. Výhodu by to splňovalo ale pouze za podmínky, že zavedení asignační daně by v konečném důsledku neznamenalo snížení financování sportu ze strany státu (například v důsledku omezení objemu dotací na sportovní účely). Pokud by ale stát zaručil, že financování sportu nebude po zavedení asignační daně nižší, vznikla by pro sportovní organizace bez ohledu na jejich velikost nebo typ sportu, který provozují, další možnost, jak relativně snadno získat finanční podporu pro svou činnost.

Doporučení pro neziskové sportovní organizace v SR

Největším momentálním nedostatkem pro sportovní organizace na Slovensku je absence novely zákona o sdružování občanů, respektive přijetí nového zákona, který by lépe vymezil ustanovení ohledně právní formy občanského sdružení. Současně užívaný zákon je velmi strohý a nedokonalý a umožňuje tak mimo jiné i jednoduchý vznik občanských sdružení, které jsou založené pouze za účelem daňových úlev ziskových firem, které skrz neziskové organizace zneužívají daňový systém. Tak jako se v ČR postupně utvořil ČOV se zastupující rolí a servisní organizace ČUS, které velkou měrou přispívají k rozvoji sportu v ČR, doporučila by autorka NSO na Slovensku, aby nevzdávaly snahy o vybudování obdobných organizací, a to i po přijetí zmíněného zákona o sportu. Zastupující organizace by mohla vytvářet zejména větší tlak na zvyšování veřejných financí do sportu, jejichž současná výše neodpovídá potřebám sportovních organizací. V poslední řadě by autorka doporučila zavést opatření, která by vedla k větší motivaci dobrovolníků, tak aby se současná podprůměrná hodnota dobrovolnictví ve sportu v SR v rámci EU dostala alespoň na evropský průměr, což by vyžadovalo zhruba dvojnásobné zapojení dobrovolníků, než kolik se jich zapojuje v současné době.

REFERENČNÍ SEZNAM

1. Alokácia finančných prostriedkov. *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. Bratislava: MŠVVŠ, c2018 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://www.minedu.sk/alokacia-financnych-prostriedkov/>
2. ARES – Ekonomické subjekty. *Administratívni registr ekonomických subjektů* [online]. Ministerstvo financí ČR, c2013 [cit. 2018-10-15]. Dostupné z: https://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz
3. BAČUVČÍK, Radim. K terminologii neziskového sektoru. In: Škarabelová, S. *Definice neziskového sektoru: Sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005, s. 39-44. ISBN 80-239-4057-0.
4. BAČUVČÍK, Radim. *Marketing neziskových organizací*. Zlín: VeRBuM, 2011. ISBN 978-80-875-0001-9.
5. BOUKAL, P. *Nestátní neziskové organizace (teorie a praxe)*. Praha: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1650-9.
6. CIEŚLIŃSKI, Wojciech B. a Igor PERECHUDA. Profit and Nonprofit Sports Clubs: Financial and Organizational Comparison in Poland. *World Academy of Science, Engineering and Technology, International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, 2015, 9.6: 2185-2189. Dostupné také z: <http://waset.org/publications/10002383>
7. CVNS. Rozbor financování nestátních neziskových organizací: z veřejných rozpočtů v roce 2016. *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda ČR, c2018 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/dokumenty/rozbor-financovani-nejstatnich-nejziskovych-organizaci-168259/>
8. CVNS. Rozbor financování nestátních neziskových organizací: z veřejných rozpočtů v roce 2015. *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda ČR, c2017 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/dokumenty/rozbor-financovani-nejstatnich-nejziskovych-organizaci-152610/>

9. CVNS. Rozbor financování nestátních neziskových organizací: z veřejných rozpočtů v roce 2014. *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda ČR, c2016 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rmno/dokumenty/rozb主or-financovani-nejstatnich-nejziskovych-organizaci-139318/>
10. CVNS. Rozbor financování nestátních neziskových organizací: z veřejných rozpočtů v roce 2013. *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda ČR, c2015 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rmno/dokumenty/rozb主or-financovani-nejstatnich-nejziskovych-organizaci-126014/>
11. CVNS. Rozbor financování nestátních neziskových organizací: z veřejných rozpočtů v roce 2012. *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda ČR, c2014 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rmno/dokumenty/rozb主or-financovani-nejstatnich-nejziskovych-organizaci-115248/>
12. CVNS. Rozbor financování nestátních neziskových organizací: z veřejných rozpočtů v roce 2011. *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda ČR, c2013 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rmno/dokumenty/rozb主or-financovani-nejstatnich-nejziskovych-organizaci-103899/>
13. CVNS. Rozbor financování nestátních neziskových organizací: z veřejných rozpočtů v roce 2010. *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda ČR, c2012 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rmno/dokumenty/rozb主or-financovani-nejstatnich-nejziskovych-organizaci-91858/>
14. CVNS. Rozbor financování nestátních neziskových organizací: z veřejných rozpočtů v roce 2009. *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda ČR, c2011 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rmno/dokumenty/rozb主or-financovani-nejstatnich-nejziskovych-organizaci-80324/>
15. CVNS. Rozbor financování nestátních neziskových organizací: z veřejných rozpočtů v roce 2008. *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda ČR, c2010 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rmno/dokumenty/rozb主or-financovani-nejstatnich-nejziskovych-organizaci-69339/>

16. CVNS. Rozbor financování nestátních neziskových organizací: z veřejných rozpočtů v roce 2007. *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda ČR, c2009 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rmno/dokumenty/rozbor-financovani- nestatnich- neziskovych- organizaci-53532/>
17. ČÁSLAVOVÁ, Eva, Jiří KRAFT a Josef VORÁČEK. Diagnostics of Personal Work at Sport organizations in the Czech Republic. *Inžinerině Ekonomika. Engineering Economics*. vol. 22, no. 5, 2011. pp. 519–526. ISSN 1392-2785.
18. ČÁSLAVOVÁ, Eva, Jiří KRAFT, Josef VORÁČEK a Monika BÁRTOVÁ. Economic context of volunteering and labor market in sport. *Economics. (Ekonomika)*. vol. 93(2), 2014. p. 116–130. ISSN 1392–1258.
19. ČÁSLAVOVÁ, Eva. *Management a marketing sportu*. Praha: Olympia, 2009. ISBN 978-80-7376-150-9.
20. Český statistický úřad. *Oficiální stránky ČSÚ* [online]. Praha: Štatistický úrad SR [cit. 2018-12-11]. <https://www.czso.cz/csu/czso/domov>
21. ČSÚ. *RE: Právní forma neziskových organizací ve sportu* [e-mailová komunikace]. 26.září 2018 12:45 [cit. 2018-09-30]
22. DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v praxi*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-476-8.
23. DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-103-3.
24. DOHNALOVÁ, Marie. Občanský sektor. In: Škarabelová, S. *Definice neziskového sektoru: Sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005, s. 4-9. ISBN 80-239-4057-0.
25. Dotační neinvestiční programy státní podpory sportu pro spolky na období 2017–2019. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha: MŠMT, c2016 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/Programy_2017_2019_31_10_2016.pdf
26. Eurobarometer 72.3: Sport and Physical Activity. *European Commission* [online]. Brusel: TNS Opinion & Social, c2010 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/special/yearFrom/1974/yearTo/2010/surveyKy/776>

27. EVROPSKÁ KOMISE. *Bílá kniha o sportu. 1. vydání*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007. ISBN 978-92-79-06547-7.
28. FERRAND, Alain a Scott MCCARTHY. *Marketing the sports organisation: building networks and relationships*. New York: Routledge, 2009. ISBN 9780415453301.
29. GREXA, Ján a Milena STRACHOVÁ. *Dějiny sportu: přehled světových a českých dějin tělesné výchovy a sportu*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5458-5.
30. GREXA, Ján. *Slovensko v znamení piatich kruhov*. Bratislava: Slovenský olympijský výbor, 2007. Pamätnice SOV. ISBN 978-80-969522-3-6.
31. HAKEN, Roman. Třetí sektor. In: Škarabelová, S. *Definice neziskového sektoru: Sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005, s. 10-12. ISBN 80-239-4057-0.
32. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012a. ISBN 978-80-262-0219-6.
33. HENDL, Jan. *Přehled statistických metod: analýza a metaanalýza dat*. 4., rozš. vyd. Praha: Portál, 2012b. ISBN 978-80-262-0200-4.
34. HOBZA, Vladimír a Jaroslav REKTOŘÍK. *Základy ekonomie sportu*. Praha: Ekopress, 2006. ISBN 80-86929-04-3.
35. HOYE, Russell, Aaron C.T. SMITH, Matthew NICHOLSON a Bob STEWART. *Sport Management: Principles and Applications (Sport Management Series)*. 5. vydání. New York: Routledge, 2017. ISBN 978-1-351-20217-6.
36. CHAKER, André-Noël. *Good governance in sport: a European survey*. Strasbourg: Council of Europe, 2004. ISBN 92-871-5506-2.
37. Informácia k daňovníkom nezriadeným alebo nezaloženým na podnikanie, daňová a účtovná problematika. *Finančná správa Slovenskej republiky* [online]. Banská Bystrica: Finančné riaditeľstvo SR – Centrum podpory pre dane, c2017 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: https://www.financnasprava.sk/img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Zverejnovanie_dok/Aktualne/DP/Uctovnictvo/2017.08.23_uctov_problem.pdf

38. Investiční dotace. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha: MŠMT, c2018 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport-1/investice>
39. JAKUBCOVÁ, Kristina. *Sport a olympijské hnutí v zemích Visegrádu: jejich vývoj a jejich transformace v postkomunistické éře*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2146-3.
40. Koncepce financování sportu v České republice. *Český olympijský výbor* [online]. Praha: KPMG Česká republika, c2012 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: https://www.olympic.cz/financovani/docs/koncepce_financovani_sportu_prezentace_v9a.pdf
41. Koncepcia financovania športu v Slovenskej republike (2017). *Slovenský olympijský výbor* [online]. Bratislava: KPMG Slovensko, c2018 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: https://www.olympic.cz/financovani/docs/koncepce_financovani_sportu_prezentace_v9a.pdf
42. Koncepcia financovania športu v Slovenskej republike. *Slovenský olympijský výbor* [online]. KPMG Slovensko, c2012 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: https://www.olympic.sk/userfiles/files/Publikacie/koncepcia_financovania_portu_v_sr-watermark-25358.pdf
43. KÖSSL, Jiří, František KRÁTKÝ a Jaroslav MAREK. *Dějiny tělesné výchovy*. Praha: Olympia, 1986.
44. KÖSSL, Jiří, Jan ŠTUMBAUER a Marek WAIC. *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1566-0.
45. KOVÁŘ, Rudolf. *Stručný úvod do metodologie*. Praha, 1971.
46. Kto nie je povinný podať daňové priznanie. *Finančná správa Slovenskej republiky* [online]. Banská Bystrica: Finančné riaditeľstvo SR, c2013 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://podpora.financnasprava.sk/938497-Kto-nie-je-povinn%C3%BD-poda%C5%A5-da%C5%88ov%C3%A9-priznanie>
47. Loterie pro sport. *Oficiální stránky ČOV* [online]. Praha: ČOV, c2017 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/loterie/>

48. LUKAČOVIČOVÁ, Jaroslava. Účtovníctvo a dane v športovej organizácii, ktorá je občianskym združením. *UčPS* [online]. Bratislava, 18.07.2018 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: http://www.ucps.sk/UCTOVNICTVO_A_DANE_V_SPORTOVEJ_ORGANIZACII_KTORA_JE_OBCIANSKYM_ZDRUZENIM
49. NACE REV. 2: Metodická príručka. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2018-11-12]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/23174387/metodicka_prirucka_cz_nace_rev_2.pdf/e26ebee3-a5b2-48a1-a036-75e14cdb8944?version=1.0
50. Neinvestiční dotace. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha: MŠMT, c2018 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport-1/odkazy>
51. NEMEC, Juraj a Miroslav NEMEC. Public Challenges for Sports Management in Slovakia: How to Select the Optimum Legal Form of a Sport Club?. *Economic Studies & Analyses/Acta VSFS*, 2009, 3.2.
52. Neziskové organizace. *Nadace Neziskovky.cz* [online]. Praha: Nadace Neziskovky.cz [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/clanky/511_691/fakta_co_je_neziskovy-sektor/
53. NOVÁ, Jana, Jiří NOVOTNÝ, Oldřich RACEK, Jaroslav REKTOŘÍK, Aleš SEKOT, Milena STRACHOVÁ a Hana VÁLKOVÁ. *Management, marketing a ekonomika sportu*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií, 2016. ISBN 978-80-210-8346-2.
54. NOVOTNÝ, Jiří a Martin LUKEŠ. *Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací*. Praha: Oeconomica, 2008. ISBN 978-80-245-1473-4.
55. NOVOTNÝ, Jiří. *Sport v ekonomice*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-666-0.
56. NOWY, Tobias, Pamela WICKER, Svenja FEILER a Christoph BREUER. Organizational performance of nonprofit and for-profit sport organizations. *European Sport Management Quarterly*, 2015, 15.2: 155-175. DOI: [10.1080/16184742.2014.995691](https://doi.org/10.1080/16184742.2014.995691).

57. Občianske združenia. *Oficiální stránky MVSR* [online]. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, c2018 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?obcianske-zdruzenia>
58. OCHRANA, František. *Metodologie vědy: úvod do problému*. V Praze: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1609-4.
59. Podání do veřejného rejstříku. *Veřejný rejstřík a Sběrka listin* [online]. Ministerstvo spravedlnosti České republiky, c2015 [cit. 2018-09-05]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/podani>
60. POSPÍŠIL, Miroslav. *Neziskové organizace a jejich funkce v demokratické společnosti*. Brno: Společnost pro studium neziskového sektoru, 2009. ISBN 978–80–904150–3–4.
61. Pravidla pro čerpání finančních příspěvků z prostředků darovaných Českému olympijskému výboru ze strany loterijních společností. *Oficiální stránky ČOV* [online]. Praha: ČOV, c2018 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/upload/files/podminky-pouziti-daru-od-loterijnich-spolecnosti-duben-2018.pdf>
62. Register organizácií. *Štatistický úrad SR* [online]. Bratislava: Štatistický úrad SR [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk/>
63. Register poskytnutých dotácií. *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. Bratislava: MŠVVŠ, c2018 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://www.minedu.sk/register-poskytnutych-dotacii/>
64. REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.
65. ROSENMAYER, Tomáš. Soukromý neziskový sektor. In: Škarabelová, S. *Definice neziskového sektoru: Sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005, s. 33-38. ISBN 80-239-4057-0.
66. SA000211b Časové řady počtu NI v S.1 zahrnutých do satelitního účtu podle právní formy (od roku 2014). *Český statistický úřad* [online]. Praha, c2018 [cit. 2018-11-12]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.satelit_cas?mylang=CZ

67. SALAMON, Lester M. a Helmut K. ANHEIER. *Defining the nonprofit sector: a cross-national analysis*. Manchester: Manchester University Press, 1997. Johns Hopkins nonprofit sector series, 4. ISBN 0-7190-4902-4.
68. SKOVAJSA, Marek. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-681-0.
69. SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sportovní organizace: teoretická východiska a situace v ČR po roce 1990*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1405-2.
70. SOKOL, Jan. Občanská společnost a komunikace. *Jan Sokol* [online]. c2014 [cit. 2017-12-12]. Dostupné z: <http://www.jansokol.cz/2014/03/obcanska-spolecnost-a-komunikace/>
71. Special Eurobarometer 412: Sport and Physical Activity. *European Commission* [online]. Brusel: TNS Opinion & Social, c2014 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/special/yearFrom/1974/yearTo/2014/surveyKy/1116>
72. Special Eurobarometer 472: Sport and Physical Activity. *European Commission* [online]. Brusel: TNS Opinion & Social, c2018 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/special/yearFrom/1974/yearTo/2018/surveyKy/2164>
73. Státní závěrečný účet MŠMT za rok 2017: Závěrečná zpráva o kapitole MŠMT za rok 2017. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha: MŠMT, c2018 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/statni-zaverecny-ucet-msmt-za-rok-2017>
74. STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŽÁTKOVÁ. *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-973-9.
75. STRACHOVÁ, Milena. *Sport a Český svaz tělesné výchovy po roce 1989*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6709-7.

76. ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace. 2.*, aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4041-6.
77. ŠKARABELOVÁ, Simona. *Když se řekne nezisková organizace: příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-210-3031-3.
78. Štatistický úrad SR. *Oficiální stránky ŠÚSR* [online]. Bratislava: Štatistický úrad SR [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk>
79. ŠTUMBAUER, Jan, Tomáš TLUSTÝ a Renata MALÁTOVÁ. *Vybrané kapitoly z historie tělesné výchovy, sportu a turistiky v českých zemích do roku 1918*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2015. ISBN 9788073945480.
80. ŠÚSR. *FW: Info požiadavka/portal* [e-mailová komunikace]. 17. října 2018 9:25 [cit. 2018-10-24]
81. ŠVEDOVÁ, Milena a Ivan UHER. *Vybrané kapitoly z dejín telesnej kultúry a športu*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2013. ISBN 978-80-8152-025-9.
82. Územná samospráva. *Oficiální stránky MFSR* [online]. Bratislava: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, c2012 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=8506>
83. Veřejná databáze: Pohyb obyvatelstva – vybrané území. *Český statistický úřad* [online]. Praha: ČSÚ, c2018 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM05&z=T&f=TABULKA&skupId=546&katalog=30845&pvo=D-EM05&str=v94>
84. Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie v programe Podpora rozvoja športu na rok 2018. *Splnomocnenec vlády SR pre mládež a šport* [online]. Bratislava: Úrad vlády SR, c2013 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.gov.sk/podpora-rozvoja-sportu-2018/>
85. WAIC, Marek. *Češi a Němci ve světě tělovýchovy a sportu: Die Deutschen und Tschechen in der Welt des Turnens und des Sports*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0768-9.

86. Z histórie športu na Slovensku. *Sport Slovakia* [online]. Sportslovakia, c2009 [cit. 2018-06-01]. Dostupné z: http://www.sportslovakia.sk/sk/index.php?option=com_content&view=article&id=47&Itemid=29&lang=sk
87. Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-115>
88. Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-16>
89. Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-186>
90. Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě). Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-198>
91. Zákon č. 222/2004 Z. z., o dani z pridanej hodnoty. Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-222>
92. Zákon č. 230/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-230>
93. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>
94. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280>
95. Zákon č. 300/2008 Z. z., o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-300>
96. Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-338>
97. Zákon č. 361/2014 Z. z., o dani z motorových vozidiel a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2014-361>
98. Zákon č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2015-440>

99. Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Dostupné z:
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-549>
100. Zákon č. 554/2003 Z. z., o dani z převodu a přechodu nehnuteľností a o zmene a doplnení zákona č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení zákona č. 238/2000 Z. z. Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-554>
101. Zákon č. 582/2004 Z. z., o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Dostupné z:
<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-582>
102. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Dostupné z:
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>
103. Zákon č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmov. Dostupné z:
<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595>
104. Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Dostupné z:
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-634>
105. Zákon č. 83/1990 Zb., o združovaní občanov. Dostupné z:
<http://www.zakonypreludi.sk/zz/1990-83>
106. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Dostupné z:
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
107. Zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí.
Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-340>

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1 Počet neziskových organizací v odvětví NACE 931 Sportovní činnosti	44
Tabulka 2 Počty sportovních spolků dle počtu obcí a obyvatel ČR.....	46
Tabulka 3 Počet aktivních neziskových organizací ve sportu v SR.....	47
Tabulka 4 Počty sportovních sdružení dle počtu obcí a počtu obyvatel SR	50
Tabulka 5 Roční sazba daně dle objemu motoru	57
Tabulka 6 Roční sazba daně dle objemu motoru	59
Tabulka 7 Objem dotací z rozpočtu MŠMT alokovaný spolkům na sportovní účely (v tis. Kč) 62	
Tabulka 8 Objem dotací z veřejných rozpočtů alokovaný spolkům na sportovní účely (v tis. Kč)	64
Tabulka 9 Financování sportu z veřejných zdrojů (v mil. Kč).....	65
Tabulka 10 Objem financí alokovaných MŠVVŠ občanským sdružením na sportovní účely (v tis. Kč).....	68
Tabulka 11 Objem dotací na rekreační a sportovní služby z rozpočtů obcí.....	69
Tabulka 12 Poskytování finančních zdrojů na sportovní účely podle subjektů (v tis. Kč)	70
Tabulka 13 Dobrovolnictví ve sportu v ČR (v %)	73
Tabulka 14 Dobrovolnictví ve sportu v SR (v %).....	74
Tabulka 15 Minimální obsah stanov spolku v ČR a Občanského sdružení v SR	76
Tabulka 16 Příjmy sportovních spolků v ČR a sdružení v SR které jsou vždy předmětem daně 85	
Tabulka 17 Příjmy sportovních spolků v ČR a sdružení v SR které nejsou předmětem daně	85
Tabulka 18 Příjmy sportovních spolků v ČR a sdružení v SR které jsou od z daně z příjmů osvobozeny.....	86
Tabulka 19 Roční sazby silniční daně v ČR a SR.....	89

Seznam grafů

Graf 1 Počet sportovních spolků dle NACE činnosti 931	45
Graf 2 Počet sportovních sdružení dle NACE činnosti 931	49
Graf 3 Struktura příjmů neziskových sportovních organizací v ČR	72
Graf 4 Struktura příjmů neziskových sportovních organizací v SR.....	74
Graf 5 Srovnání počtu spolků v ČR a sdružení v SR s NACE kódem 931 Sportovní činnosti ..	81
Graf 6 Míra růstu počtu spolků a sdružení ve sportu	81
Graf 7 Vývoj počtu sportovních spolků a sdružení v odvětví NACE 931 Sportovní činnosti....	82
Graf 8 Počty spolků a sdružení ve sportu v závislosti na počtu obyvatel a obcí SR a ČR.....	83
Graf 9 Objemy financí ze státního rozpočtu alokované mezi sportovní spolky a sdružení (v tis. Kč).....	91
Graf 10 Výdaje obcí a VÚC v ČR a SR na sport (v mil. Kč)	92
Graf 11 Struktura příjmů sportovních organizací v ČR a SR	94
Graf 12 Množství dobrovolníků ve sportu (v %) v rámci populace.....	95
Graf 13 Objem času věnovaný dobrovolnické práci ve sportu	95

Seznam obrázků

Obrázek 1 Členění národního hospodářství podle principu financování	13
Obrázek 2 Funkce neziskových organizací jako přispěvatelů do společenských subsystémů....	16
Obrázek 3 Členění národního hospodářství podle Victor A. Pestoff	18
Obrázek 4 Schéma organizační struktury spolku	79
Obrázek 5 Schéma organizační struktury občanského sdružení	80

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Terminologie neziskových organizací

Příloha 2: Klasifikace ekonomických činností NACE

Příloha 3: Vývoj počtu obyvatel i obcí v ČR

Příloha 4: Vývoj počtu obyvatel i obcí v SR

Příloha 5: Uznané sporty

Příloha 6: Vývoj výše HDP v ČR a SR